

POSTOJNA ▶ Beremo in pišemo skupaj

V zadnjem četrtletju leta 2006 so na Ljudski univerzi Postojna izpeljali tretjo izvedbo programa Usposabljanje za življenjsko uspešnost - Beremo in pišemo skupaj (UŽU-BIPS). Cilj programa, ki se izvaja pod okriljem Andragoškega centra RS, financirata pa ga Ministrstvo za šolstvo in šport ter Evropski socialni sklad, je razširjanje temeljnih spretnosti na ravni, ki ustreza potrebam staršev v vsakdanjem življenju za pomoč otroku pri opismenjevanju. Skozi 14 srečanj so udeleženci pridobivali temeljna znanja in spretnosti, socialne spretnosti ter se usposabljali za življenjsko učenje in aktivno državljanstvo. Srečanja sta izpeljali učiteljici **Breda Podboj** in **Nevenka Črnigoj**. V skupini je bilo vključenih šest staršev osnovnošolskih

otrok, ki obiskujejo enega izmed prvih treh razredov osnovne šole, in ki bi radi pomagali svojim otrokom pri šolskem delu in učenju. Poleg staršev so bili prisotni tudi njihovi otroci iz OŠ M. Vilharja in OŠ A. Globočnika iz Postojne ter iz OŠ Prestranek in OŠ Košana. Obiskali so tudi postojnsko Knjižnico Bena Zupančiča, Postojnsko jamo in Tankovski muzej v Pivki. Učiteljici, starši in otroci so ob koncu programa izrazili zadovoljstvo nad izpeljanim programom ter pridobljenimi izkušnjami in znanjem. Na fotografiji so udeleženci programa UŽU-BIPS in vodička pred vstopom v Postojnsko jamo.

Delo

Stran / Page: 2

Doseg / Reach: 194.700

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 50 cm2

17.02.2007

1 / 1

Andragoški center ob 15. obletnici pred prelomnico

LJUBLJANA – »Staranje prebivalstva, spreminjanje narave trga dela, hiter razvoj informacijske tehnologije in globalizacija Andragoški center Slovenije silijo k novim izzivom v prihodnosti,« je na včerajšnji tiskovni konferenci ob 15. obletnici delovanja poudarila Slavica Černoša, direktorica zavoda, ki skrbi za izobraževanje in razvoj izobraževanja odraslih. Leta 2004 je center začel tudi razvojne projekte, sofinancirane iz evropskih strukturnih skladov. Ta sprememba je prinesla tudi spremembo poslovanja in financiranja zavoda. Zavod denar za delovanje poleg sredstev iz strukturnih skladov dobiva tudi od ministrstva za šolstvo in šport ter ministrstva za delo; strokovno pa sodeluje z več kot 300 različnimi organizacijami za izobraževanje odraslih in drugimi nevladnimi organizacijami, razvija neformalne oblike učenja, programe za povečanje pismenosti odraslih in skrbi za povečanje dostopnosti izobraževanja. M. HI.

ČESTITAMO Priznanja Andragoškega centra Slovenije

► **Andragoški center Slovenije (ACS) letos oznamuje že 15. letnico uspešnega delovanja. Letos napovedujejo vrsto dogodkov – eden izmed prvih bo že 6. marca: prvič bodo podelili priznanja posameznikom in organizacijam za izjemno prizadevanje pri razvijanju kakovosti v izobraževanju odraslih. Nagraditi želijo tiste, ki so se že odlikovali pri načrtni skrbi za razvoj kakovosti, in spodbuditi druge, da bi se jim pridružili. Priznanja ACS izobraževalnim in drugim organizacijam za izjemno prizadevanje pri razvoju kakovosti prejmeta Doba Maribor in Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj, priznanja ACS posameznikom za izjemno prizadevanje pri razvijanju kakovosti pa Jasna Kržin Stepišnik, Ida Srebotnik in Nada Žagar.**

V **Dobi Maribor** skupaj z 31 motiviranimi sodelavci, s 320 predavatelji, z 2.500 udeleženci in študenti širijo znanje in povezujejo tiste, ki verjamejo v uspeh. Razvila se je v eno najboljših izobraževalnih organizacij pri nas. Med prvimi so ponudili različne izobraževalne programe za brezposelne in manj izobražene. Novosti ustvarjajo sami, saj se hitro in kakovostno odzivajo na potrebe okolja. Razvili so višješolski program Poslovni sekretar, visokošolski študijski program Poslovanje, so ena med vodilnimi v e-izobraževanju. Leta 2002 so si pridobili certifikat kakovosti ISO, nekaj let pozneje so se kot prva izobraževalna organizacija pri nas potegovali za pridobitev evropske nagrade za poslovno odličnost. Sodelovali so pri nacionalnem projektu Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje in si pridobili tudi zeleni znak POKI.

Zaposleni v **Zavodu za izobraževanje in kulturo Črnomelj** so v Belo krajino med prvimi pri nas vpeljali različne nove oblike formalnega in neformalnega izobraževanja odraslih. Imajo dejavno Središče za samostojno učenje in živahno Univerzo za tretje življenjsko obdobje. Od leta 1993 je zavod tudi študijski center Ekonomske fakultete v Ljubljani, od leta 2006 še nova akreditirana dislocirana enota Pedagoške fakultete v Ljubljani. Zaposleni vlagajo v razvoj in kakovost izobraževanja za ranljive ciljne skupine, kot so brezposelni, posamezniki s posebnimi potrebami, starejši, Romi ... Leta 2003 so se pridružili projektu Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje. Od takrat deluje tudi skupina za kakovost, od leta 2004 so nosilci zelenega znaka POKI. Lani so se pridružili projektu Svetovalci za kakovost.

Jasna Kržin Stepišnik je svoje opazne strokovne ambicije osredotočila na razvoj kakovosti izobraževanja odraslih. Pridružila se je projektu ACS – Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje odraslih. Skupaj s skupino zavzetih učiteljic je v praksi preskušala takrat le teoretično zamišljene rešitve o izpeljevanju samoevalvacije. Delo skupine za kakovost je pripeljalo do vidnih dosežkov – na šoli so zboljšali učno gradivo, oblikovali spletno stran, vpeljali spremljanje njihovega zadovoljstva. V letih 2004–2006 je sodelovala pri projektu Konzorcija biotehniških šol Biotehniška področja, najbolj učeča se okolja. Njena želja po znanju jo je spodbudila k nadaljnjemu študiju na Fakulteti za management na Univerzi na Primorskem. Tam se je pridružila raziskovalnemu delu, povezanemu s kakovostjo. Od lani deluje v zunanji evalvacijski skupini Nacionalne komisije za kvaliteto visokega šolstva.

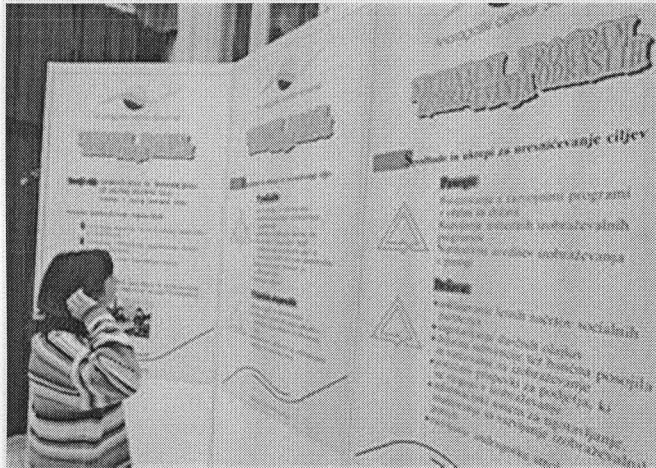
Ida Srebotnik je zmeraj iskala nove možnosti za učenje odraslih na srednji šoli. Bila je pobudnica in koordinatorica priprav novih izobraževalnih programov, tudi v višjem strokovnem izobraževanju. Od leta 2004 je predsednica komisije za spremljanje in zagotavljanje kakovosti študija na višji strokovni šoli, od lani svetovalka za kakovost izobraževanja odraslih. Dragocena so njena dolgoletna prizadevanja za povezovanje učiteljev in strokovnjakov iz podjetij. Prizadeva si za večjo kakovost izobraževanja odraslih tudi na nacionalni ravni. Kot članica Strokovnega sveta za izobraževanje odraslih sooblikuje stališča sveta in sorazvija sistem izobraževanja odraslih. Je članica Programskega sveta za stalno strokovno izobraževanje učiteljev, kjer je tudi dejavna članica komisije za evalvacijo. Za kakovost izobraževanja odraslih skrbi kot pobudnica ustanovitve in gibalo Društva organizacija za izobraževanje odraslih na srednjih šolah.

Nada Žagar je vtisnila pomemben pečat razvoju svoje izobraževalne organizacije in okolju, v katerem deluje. Spodbuja partnersko sodelovanje z različnimi organizacijami pri reševanju lokalnih razvojnih vprašanj. V zadnjih letih je veliko strokovne energije namenila izobraževanju belokranjskih Romov. Prepričana je, da je izobraževanje temelj za njihovo boljše življenje in vpetost v družbo. Bila je nosilka različnih mednarodnih, nacionalnih in lokalnih projektov o razvoju in kakovosti ugotavljanja potreb po izobraževanju belokranjskih Romov. Ti projekti so pripomogli razvijati poklicno informiranje in svetovanje za Rome. Strokovno podpira skupino za kakovost, ki deluje v kolektivu od leta 2004, še dragocenejše pa je njeno sodelovanje pri načrtovanju in uresničevanju razvoja kakovosti.

Andragoški center po 15 letih pred novimi izzivi

Aktualno - petek, 16.02.2007 15:50 Tekst: (sta)

Ljubljana - Andragoški center Slovenije se je ob svoji 15-letnici delovanja znašel na prelomnici.

(Foto: Dnevnik)

Sodobna družba zaradi demografske strukture in trga delovne sile, ki se nenehno spreminja, terja nenehno, vseživljenjsko učenje. To pa center postavlja pred nove izzive, na katere se bo treba hitro in prožno odzvati, je osnovno sporočilo današnje novinarske konference ob omenjeni obletnici za STA strnila v.d. direktorice **Slavica Černoša**.

Demografske projekcije namreč kažejo, da bo čez trideset let 15 odstotkov manj ljudi, starih do 24 let, vsak tretji Evropejec bo star 60 in več let, vsak deseti pa 80 in več. Zato se je treba usmeriti k učenju odraslih, pa tudi nasplošno spodbuditi ljudi k temu, da "ponotranjijo pomen učenja in zavest, da učenje ni samo šola", je poudarila Černoša. Andragoški center bo po njenih besedah moral pripraviti analizo uresničevanja resolucije o izobraževanju odraslih, ki je bila sprejeta 2004, ter izdelati strokovne podlage za akcijski načrt za uresničevanje učenja odraslih. Slednjega predvideva komunike, ki ga je pod naslovom Nikoli ni prepozno za učenje sprejela Evropska komisija. V njem bo opredeljeno, na kakšen način bo posamezna država članica pristopila k uresničevanju filozofije vseživljenjskega učenja.

"Praktično se spreminja tudi celotna filozofija; ne govori se več o izobraževanju odraslih, ampak o učenju odraslih, zato je treba pristopiti širše. Seveda pa bomo morali izdelati tudi programe usposabljanja za interkulture kompetence, pri tem pa upoštevati tudi migrante in starejše odrasle. Kajti če bomo uvažali delovno silo, bodo to odrasli," poudarja Černoša. Prelomnico za andragoški center pomeni tudi način financiranja prek evropskega socialnega sklada, ki zahteva drugačen pristop. To po besedah v.d. direktorice pomeni, da morajo biti prožni, odzivni in zelo dejavni pri pridobivanju sredstev v novi finančni perspektivi 2007-2013.

Sicer pa je Slovenija peta med članicami EU po deležu odraslih, ki se udeležujejo različnih oblik izobraževanja. EU si je za cilj zastavila 12,5-odstotno udeležbo odraslih, v Sloveniji ta znaša 17,9 odstotka. Po oceni Černoše je k tako visokemu deležu veliko prispeval ravno andragoški center, ki je kot prvi začel široko akcijo promocije vseživljenjskega učenja.

Priznanja za izobraževanje odraslih

Andragoški center Slovenije je včeraj podelil priznanja posameznikom in ustanovam za izjemno prizadevanje pri razvijanju kakovosti v izobraževanju odraslih za leto 2007. Med ustanovami sta jih prejela DOBA iz Maribora in Zavod za izobraževanje in kulturo iz Črnomlja. Med posamezniki pa Jasna Kržin Stepišnik z Biotehniškega izobraževalnega centra Ljubljana, Ida Srebotnik iz Šolskega centra za pošto, ekonomijo in telekomunikacije Ljubljana in mag. Nada Žagar iz Zavoda za izobraževanje in kulturo - ZIK Črnomelj.

(jas)

Fižol, zelje in makarončki
Slovenske novice, 08.03.2007

Marinka Kristan iz Ljubljane je pripravila jed, ki jo je včasih pogosto kuhala njena mama: osnovne sestavine za tri kupčke so fižol, zelje in makaroni; gostiteljica zelo spoštuje folkloro, tudi kuharsko, nadgrajuje pa jo z lastnim raziskovanjem življenja

Če za upokojence v šali pravimo, da nikoli nimajo časa, to zanesljivo velja za **Marinko Kristan** iz Ljubljane, upokojeno predmetno učiteljico, ki je dolga leta poučevala angleščino in slovenščino. Ker je imela za čas po končani zaposlitvi zelo veliko načrtov, je komaj čakala, da za seboj zapre šolske duri in se začne posvečati dejavnostim, s katerimi si je vedno želela razširiti strokovna in duhovna obzorja.

Na Andragoškem centru se je najprej usposobila za mentorico v študijskih krožkih za zdravo prehrano. Slušateljem je teoretično in praktično predstavljala, kaj pomeni zdravo jesti in kuhati. Na Univerzi za tretje življenjsko obdobje se je nato nekaj let učila nemščine in slikarstva, pred dvema letoma pa si je zastavila še dva izziva: italijanščino in računalništvo.

»Ob vsem tem pa se ves čas veselo ukvarjam z vrtičkarstvom,« doda Marinka Kristan, ki ima rada tako rastline kot živali. Doma, ob eni glavnih ljubljanskih prometnic, ima že dvanajst let koze, ki se pasejo po gozdnem pobočju ob hiši. A nima jih zaradi mesa in mleka, marveč za čiščenje; znano je namreč, da pojedjo vse, kar je užitnega. Občasno tudi kaj, česar ne bi smele. »Včasih pri meni že ob osmih zjutraj zazvoni telefon in katera od sosed mi sporoči: 'Gospa Marinka, vaša koza je pravkar pojedla mojo najljubšo vrtnico.'« A kljub temu, pristavi, je s sosedi v prijateljskih odnosih.

Med pogovorom je razkrila še eno skrivnost okusne hrane. Pripravi jedi se vedno poskuša posvetiti stoddostno: med obdelavo živil, na primer med sekljanjem čebule, in mešanjem sestavin v loncu, ne razmišlja o tisoč drugih stvareh in skrbeh, ne gleda televizije ali se pogovarja, marveč je v mislih in s telesom le pri kuharskem opravilu. »Kot rožam je treba nameniti vsem stvarem, ki se jim posvečamo, pozornost; zaradi nje rastline bolje uspevajo, hrana pa je okusnejša.«

Tatjana Svete

ACS podelil priznanja za kakovostno izobraževanje odraslih

Andragoški center Slovenije (ACS) je prvič v svoji 15-letni zgodovini podelil priznanja posameznikom in organizacijam za izjemno prizadevanje pri razvijanju kakovosti izobraževanja odraslih. Z nagradami želi ACS ponuditi ogledalo drugim organizacijam v izobraževanju odraslih, poudarja predsednik odbora za podeljevanje priznanj in predsednik strokovnega sveta za izobraževanje odraslih dr. **Janko Muršak**. Priznanja so prejeli izobraževalni ustanovi DOBA Maribor in Zavod za izobraževanje in kulturo (ZIK) Črnomelj, med posamezniki pa Jasna Kržin Stepišnik iz Biotehniškega izobraževalnega centra Ljubljana – Središče za izobraževanje odraslih, Ida Srebotnik s Šolskega centra za pošto, ekonomijo in telekomunikacije Ljubljana in Nada Žagar z ZIK Črnomelj.

M. Hl.

POGOVOR: Nevenka Bogataj iz Andragoškega centra Slovenije o študijskih krožkih za odrasle

Do novih znanj skozi neformalno učenje

Alenka Brezovnik

LJUBLJANA – Andragoški center Slovenije je v petnajstih letih obstoja razvil kakovostno izobraževanje odraslih, ki poteka v razvejenem omrežju na 33 ljudskih univerzah, 92 srednjih šolah, 58 zasebnih organizacijah, 28 višjih strokovnih šolah in na vseh univerzah. Omrežje izvajalcev izobraževanja za odrasle pa sestavlja tudi 180 izvajalcev neformalnega izobraževanja, katerega pomemben del so študijski krožki. Nevenka Bogataj v centru vodi področje za razvoj možnosti za neformalno izobraževanje.

Študijski krožki izvirajo iz Skandinavije in imajo ob močni državni podpori že stoletno tradicijo. Kdaj je to zamisel Andragoški center prenesel na domača tla in kako se je prijela?

Manjša ekipa vodilnih izobraževalk odraslih je v prvi polovici

90. let preizkusila idejo o študijskih krožkih, ki se je zelo dobro obnesla in se je razvijala v dveh vejah: pod okriljem univerze za tretje življenjsko obdobje in pod okriljem Andragoškega centra. Zaradi zelo dobrega odziva ljudi na terenu in večjega povpraševanja od možnosti državnega proračuna je prišlo do omejitev razvoja. Bistvena značilnost študijskih krožkov je v tem, da si udeleženci, običajno majhna skupina petih do desetih ljudi, sami izberejo vsebino, ki ni vnaprej predpisana, znanje pa se ne preverja. Ritem, zahtevnost, lokacija in podobno si udeleženci izberejo sami, hkrati pa sami prevzamejo odgovornost za učinke svojega učenja. Krožki so javno premalo priznani kot oblika vzdrževanja socialnega kapitala.

Udeleženci so torej precej svobodni pri izbiri in izpeljavi in

Kako se lahko vključite v krožek

Nevenka Bogataj: »Informacijo o tem, kateri krožki delujejo in kam bi se lahko vključili, lahko dobite v Andragoškem centru Slovenija. V pol leta bodo te informacije še bolj dostopne prek spletne strani. Snujemo cel sistem prijav in javne objave teh prijav. Za informacije sem dosegljiva na telefonski številki 01 5842-579 ali na e-pošti: nevenka.bogataj@acs.si.

teresne dejavnosti. Ali jih takšen način neformalnega učenja bolj motivira od klasičnih šolskih prijemov?

Prav gotovo. Kot vemo, dve tretjini odraslih sploh ni zainteresiranih za učenje, zavračajo besedo šola, učenje, študij. Tudi pri študijskih krožkih naši mentorji včasih naletijo na obilje dvoma, češ, zakaj bi pa sploh študirali, in zavračajo temeljno človeško lastnost, ki jo ima vsak od nas, pa čeprav je kje skrita ali obložena z določenimi strahovi, predsodki ali radovednostjo. Ko mentorji uspejo prestopiti te ovire in naboj skupine, dobi krožek pravi polet. Rezultat tega je, da študijski krožki, čeprav so formalno omejeni na 25 ur delovanja, ki ga financira ministrstvo za šolstvo in šport, trajajo večinoma bistveno dlje, petina celo leto dni, iz njih pa nastajajo društva, kot sta na primer Bralno društvo Izola in Društvo Piškotek Knežak, ki se ukvarjajo s kulturo in rekreacijo. Nastalo je več turističnih društev, nastajajo tudi klubi in redne srečevalne skupine, ki niso nikjer registrirane. Izpostavila

bi kulturno društvo Beseda iz slovenske Istre, ki je izdalo že nekaj števil glasila, večinoma v narečju, s katerim utrjujejo slovenske korenine na meji z Italijo. V Andragoškem centru Slovenije se lahko pohvalimo že z več kot 300 krožki na leto, medtem ko smo leta 1993 začeli z nekaj čez 30 krožki.

Kakšni so pogoji za mentorje in kako sploh poteka mentorsko delo?

Na razpisu dobi vsak krožek okoli 400 evrov, s katerimi mora mentor delati več mesecev; po zaključku je dolžan o svojem delu tudi pisno poročati ter javno predstaviti rezultate slušateljev. Mentor poišče tudi prostore za krožek in vodi skupinsko dinamiko, kar ni lahko. V njegovi domeni je tudi organizacija ključnega dogodka, ki je lahko gledališka predstava, okrogla miza, razstava izdelkov in podobno. Mentor je torej nevidni vodja, ki lahko ponudi določeno temo, spozna pričakovanja in uskladi interese.

Iz katerih okolij je zanimanje za študijske krožke največje?

Študijski krožki so mešanica druženja, načrtnega učenja in kulture in so premalo priznani kot oblika socialnega kapitala. Foto: Luka Cjuha

Zunaj Ljubljane so krožki veliko bolj prisotni in tudi bolj vidni, ker je manj drugih prireditev. V oddaljenih krajih ni toliko možnosti za učenje, krožki pa lahko pridejo tako rekoč na dom, so cenovno dostopni in zato so v našem prostoru tudi v 21. stoletju izjemni. Vsebinsko krožkov se v petnajstih letih sicer spreminja, ostaja pa posebnost, ki kaže na pomanjkljivost našega izobraževalnega sistema, saj se vsebine počasi spreminjajo šele zadnji dve leti. Najbolj v izobra-

ževalnem sistemu manjka iskanje in utrjevanje identitete. Vse preveč posnemamo tuje modele, ne vem pa zakaj. Morda zaradi pomanjkanja samozavesti ali materialne pogoltnosti. Dejstvo je, da se tretjina krožkov že vsa leta ukvarja z lokalno in osebno identiteto, z iskanjem korenin, oživiljanjem narečij. Ljudi ne zanima le, kaj se dogaja na globalni ravni ali kaj na politični sceni, takšnih krožkov namreč sploh nimamo.

Študijski krožki spodbujajo socialno vključevanje

Študijski krožki sicer udeležencev neposredno ne pripravljajo za vstop na trg dela, pa vendarle je 18 odstotkov krožkarjev leta 2003 navedlo, da so imeli krožki neposreden vpliv na njihovo vključevanje v trg dela(!). Krožki namreč spodbujajo trajnejše sodelovanje, prispevajo k spreminjanju odnosa (do soljudi, do narave) in seveda spodbujajo prenos različnih spretnosti, znanj in tudi vrednot. Kot takšni študijski krožki močno spodbujajo socialno vključevanje tudi ranljivejših skupin, zato je njihovo spodbujanje in sofinanciranje s strani države nujno tudi v prihodnjih letih.

znanje za različne sanje
učenje vse življenjeŽupan občine Idrija
Bojan SeverŽupan občine Cerkno
Jurij Kavčič

IZ VSEBINE

CIPS:

- Center vseživljenjskega učenja severnoprimorske regije
- Mreža CIPS-ov

ISIO:

- Mreža svetovalnih središč za izobraževanje odraslih širi svojo dejavnost v nove kraje

SSU:

- Center vseživljenjskega učenja VITA
- Središča za samostojno učenje

Stalni programi in projekti:

- Študijski krožki kot neformalna oblika izobraževanja
- Več znanja na podeželju
- Umnemu kmetovalcu
- Izobraževanja za podjetja in podjetnike

Že izvedena izobraževanja iz projektov Phare in Interreg

Univerza za tretje življenjsko obdobje

Gimnazija Jurija Vege – izobraževanje odraslih

Delavnice in tečaji za kreativno preživljanje prostega časa

Urniki uradnih ur učilnice

Z znanjem do širšega obzorja

Se zgodi, da tudi tisti srečneži, ki uspejo dočakati visoko starost, v svojih spoštljivih letih prvič doživijo izkušnjo, ki jih nauči nekaj novega. In ob taki priložnosti ponavadi izrečejo tisto, v zgodovini človeštva že tolikokrat izrečeno misel: "Ja, človek se pa res uči celo življenje!"

Ta iz izkušenj rojena trditev je vedno držala, še posebej pa se njena resničnost dokazuje v današnjem času. Hiter, da ne rečemo bliskovit razvoj na vseh področjih terja od vsakega posameznika, da si dan za dnevno pridobiva nova znanja, in to ne le izkustvena. Prav načrtno moramo skrbeti za to, da nas čas ne povozi, sicer kaj hitro postanemo "nepismeni" tudi za mnoge tiste stvari, ki jih v vsakodnevno življenje potrebujemo.

Prav iz te potrebe opismenjevanja ljudi, da bi znali v čim večji meri koristiti to, kar jim nivo sodobne znanosti in tehnologije omogoča, so se razvili projekti vseživljenjskega učenja. Nudijo nam zelo različne programe, od takih čisto enostavnih in vsakodnevno uporabnih znanj do povsem specifičnih, namenjenih le nekaterim. Prav vsi pa so neprecenljivega po-

mena za tiste, ki ta znanja rabimo in želimo.

Morda se je nekoč nekaterim celo obneslo, da so po končanem šolskem izobraževanju vrgli knjige v kot, danes pa to prav gotovo ni več mogoče. Zadovoljstvo nad tem, da smo učenju obrnili hrbet, bi bilo kratkega veka. Nam pa zato toliko več zadovoljstva nudi vse tisto, kar se novega naučimo sami ali s pomočjo drugih. Več kot znamo, več veljamo; pa ne le to, smo tudi osebno veliko srečnejši. Veliko lažje nam je soočanje z različnimi izzivi sodobnega sveta in tkanje kvalitetne vezi z drugimi.

Na nas samih je, v kakšni meri bomo izkoristili možnosti za širitev obzorja našega znanja. Prav gotovo pa bo držalo ne le to, da bomo tako več veljali, predvsem bomo srečnejši in bolj samozavestni. Nova znanja ne bodo koristila le nam samim, prepletena z znanji drugih bodo prispevala k ustvarjanju pogojev za boljši in lepši jutri. •

Vseživljenjsko učenje kot gibalno lokalnih razvojnih potencialov

Pojem vseživljenjskega učenja kot eden osnovnih andragoških fenomenov sicer ni nov, a postaja v združevalnih trendih sodobnega sveta, še posebno pa EU, posebnega pomena. Vsebina in pomen nekaterih osnovnih pojmov, kot so osebni razvoj, odraščanje, staranje, ... dobivajo tako z razvojem tehnologije (še posebej digitalne), kot tudi s spremembami življenjskih navad v sodobnih kulturah popolnoma drugačen pomen kot še pred nekaj desetletji. Funkcionalna znanja že zdavnaj niso več vezana na faktografsko kopičenje in povezovanje dejstev. Danes je izobražen človek predvsem tisti, ki zna v neizmerni množici podatkov in povezav, ki jih nudijo sodobne komunikacijske tehnologije, v pravem trenutku in dovolj naglo poiskati informacijo, s pomočjo katere bo lahko svoje vedenje uspešno nadgradil takrat, ko je to najbolj potrebno. V tem kontekstu pričakujemo, da se bodo ustrezno preoblikovale tudi izobraževalne institucije, skupaj z neinstitucionalnimi oblikami ter možnostmi pridobivanja novih znanj. Morda ob vsem tem harmonizacija vseh različno razvitih izobraževalnih mrež v Evropi in nostrifikacija potrdil niti ni tako pereč problem, kot se kaže na prvi pogled.

Vsekakor pa ta zapleteni labirint institucionalnih mrež ne sme predstavljati ovire novim, svežim oblikam vseživljenjskega učenja, ki vključuje celo paleto sodobnih originalnih znanstvenih pristopov: »surfanje« po medmrežju za vse vedoželjce od 6. do 96. leta, proučevanje originalnih etnoloških in zgodovinskih značilnosti domačih krajev po legitimnih zgodovinskih metodologijah, razvijanje in praktična uporaba izvirnih promocij v povezavi z lokalnim turizmom ...

Četudi pri vseživljenjskem učenju ne gre za vsako ceno pristajati na »deinstitucionalizacijo« celotnega sistema, pomeni ta pojem tako širitev spoznanj kot možnosti pridobivanja znanj na mejnih področjih, ki se jim šola velikokrat ne zna ali noče približati, pomeni novo, ustvarjalno paradigmo doživljanja sveta ter širjenja spoznanj, upoštevajoč humane odnose in etične vrednote. Gotovo pa je za področje odmaknjenih demografskih področij še najbolj pomembno, da ostanejo razvojni potenciali v okviru vseživljenjskega učenja na stečaj odprti, čakajoči na ustrezno priložnost, da sprejmejo številne izzive in razvojne priložnosti sodobne Evrope in sveta, ki jih ne bi smeli zamuditi. •

ICRUM. Od srede, 25. 4. 2007, dalje.
Pridružite se nam ob 13.00 na Mestnem trgu v Idriji.

Učenje je kot papirnat zmaj; ko dobi zalet, steče.

(star pogovor)

Andreja Trojar Lapanja, direktorica Idrijsko-Cerkljanske razvojne agencije

Zasnova vseživljenjskega izobraževanja presega tradicionalno ločevanje med začetnim in permanentnim izobraževanjem. Je odgovor na izzive, ki jih prinašajo hitre spremembe sveta. To spoznanje ni novo, saj se vedno znova kaže potreba po vračanju v šolo, da bi se usposobili za obvladovanje novih razmer v osebnem in poklicnem življenju.

V lanskem letu se je ICRA pridružila dvema projektoma za vzpostavitev novih dejavnosti s področja vseživljenjskega učenja. Prijavitelja projektov sta bili Ljudska univerza Ajdovščina in Ljudska univerza Nova Gorica. Široko regijsko partnerstvo projekta nas je motiviralo in spodbujalo k delu za doseg enega od ciljev delovanja ICRA, to je zagotoviti čim širšemu krogu ljudi, tako mladim, osnovnošolcem, srednješolcem, kot starejšim, kakovostno, strokovno in celostno informiranje ter svetovanje v podporo njihovem izobraževanju in učenju, ki jim bo prostorsko blizu.

V drugem nadstropju na Mestnem trgu št. 2 smo uredili učilnico – ICRUM, ki združuje nove dejavnosti. CIPS – Center za informiranje in poklicno svetovanje, ki na enem mestu združuje informacije pri iskanju zaposlitve in načrtovanju kariere. V Idriji je informativni kotiček, ki je del regijskega CIPS Nova Gorica. Druga pomembna dejavnost je Svetovalno središče ISIO – Informiranje in svetovanje v izobraževanju odraslih. Svetovalno središče Idrija je prav tako nastalo v sodelovanju z Ljudsko univerzo iz Nove Gorice in je namenjeno vsem odraslim, ki želijo informacije ali nasvete o kateremkoli izobraževanju v regiji, Sloveniji ali tujini. Tretja dejavnost, ki bo, upamo, ICRUM spreminila v živahno, zavzeto, včasih bolj igrivo, drugič strokovno poglobljeno sobo, je Središče za samostojno učenje. V sodelovanju z Ljudsko univerzo Ajdovščina je v Idriji nastala točka za samostojno učenje. Središče je namenjeno vsem, ki želijo pridobiti nova znanja oziroma nadgraditi že pridobljena znanja na samostojen način ali ob podpori mentorja, s področja računalništva, tujih jezikov, splošnega znanja z uporabo interneta ... Učite se lahko v raznih delavnicah, študijskih krožkih, v številnih programih e-učenja ipd. Strokovne sodelavke ICRA vam v procesih učenja nudijo mentorstvo in učno pomoč.

Začetek dogajanja v učilnici spremlja nov informativni bilten, ki je in bo nastajal v sodelovanju z Občino Idrija, Občino Cerkno, Gimnazijo Jurija Vege Idrija, Zavodom za zaposlovanje ... in vsemi drugimi, ki vedo, da je znanje ena od pomembnih dobrin.

Prva številka je obsežneje namenjena opisu novih dejavnosti, ki so z odprtjem učilnice ICRUM prišle v Idrijo.

Želimo, da ICRUM postane obiskano mesto in da bo naslednji korak v

smeri vzpostavitve širokega partnerstva, ki bo ponujalo množico izobraževanj in usposabljanj, od javno veljavnih programov Gimnazije Jurija Vege z oddelkom za izobraževanje odraslih do raznih oblik neformalnega izobraževanja in izobraževanj, ki podpirajo usmeritev našega gospodarstva – večanje inovativnosti.

Naj ICRUMu zaželimo smer naproti kompetenčnemu centru v projektni, mogoče virtualni ali organizacijski obliki, v okviru katere se bo zagotavljalo pridobivanje, razvoj, delitev in uporaba znanja, potrebnega za kompetentnost in konkurenčnost idrijsko-cerkljanskega območja. Pomemben je vsak posameznik in vzliščje znanja bo pravi korak k usklajevanju med ponudbo in potrebami območja, k povezovanju iniciativ in spodbujanju kulture znanja.

Hvala Cveti, ki nam je pomagal pri idejah za ureditev prostora, v katerem je v preteklosti znanje že domovalo (osnovna šola, glasbena šola ...), Karmen, ki je upala in znala v občinski upravi zagovarjati naše ideje, Klavdiju iz podjetja Gonzaga d.o.o. Nova Gorica za razumevanje našega proračuna, vsem mojstrom, ki so skoblali in belili. Hvala Blažu in Nataši iz podjetja Gaya Cerkno za kreativnost. Hvala projektnim sodelavcem in sodelavkam iz Ajdovščine, Nove Gorice in Tolmina. Ne nazadnje hvala mojim sodelavkam za ideje, smelost, strokovnost in spretnost, ki jo pri iskanju novih vsebin, ki bogatijo idrijsko-cerkljansko območje, vsak dan izkazujejo.

Aha, seveda, kar pokličite nas; na telefonski številki 05 37 43 911 vas bo prijazno pozdravila Dušanka Černalogar in vam svetovala, kako naprej. Zadovoljni bomo, če vam bomo lahko pomagali.

Poiščite vetra v ICRUMu in spustite zmaja. •

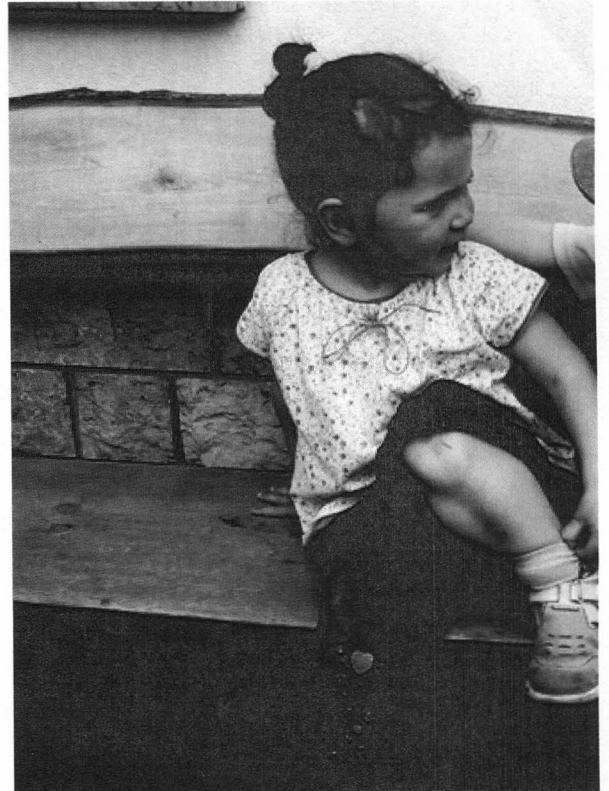

Foto: Andreja Obid

Center vseživljenjskega učenja severnoprimorske regije

Barbara Fajdiga Perše, LUNG

Ponosni in veseli smo, da je Ljudska univerza Nova Gorica kot prijavitelj uspela na javnem razpisu Ministrstva za šolstvo in šport in tako pridobila sredstva za vzpostavitev regijskega **Centra vseživljenjskega učenja (VŽU)**, v okviru katerega se odpirajo nove možnosti za permanentno izobraževanje.

Center VŽU deluje kot uveljavljena mreža tesno povezanih in sodelujočih središč, dejavnosti centra pa so dostopne in prijazne vsem prebivalcem v regiji. V okviru centra smo v Novi Gorici odprli regijski CIPS (Center za informiranje in poklicno svetovanje) in Središče za samostojno učenje, v Tolminu, Idriji in Ajdovščini dislokacijo svetovalnega središča ISIO ter informativni kotiček v Tolminu in Idriji.

Tako v celotni regiji ustvarjamo odprto učno okolje in povečujemo dostop do vseživljenjskega učenja s posredovanjem podatkov in nasvetov o različnih možnostih in priložnostih v izobraževanju ter poklicnem svetovanju. Širokemu krogu ljudi tako omogočamo samostojno učenje s podporo informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT), čim bližji dostop do novih tehnologij in informacij, ter jih motiviramo za njihov osebni in profesionalni razvoj.

Center VŽU torej ustvarja pogoje, da čimveč prebivalcem regije ponuja brezplačno možnost dostopa do informacij, učenja, svetovanja.

Naši partnerji v projektu:

- Posoški razvojni center,
- Idrijsko-Cerkljanska razvojna agencija (ICRA),
- Ljudska univerza Ajdovščina,
- ZRSZ Območna služba Nova Gorica,
- RRA severne Primorske in
- KOPO izobraževanje in računalništvo. •

zum

informativna publikacija
ob odprtju učilnice Icrum
ISSN: 1854-939X

Založila:
ICRA d.o.o. Idrija,
zanjo Andreja Trojar Lapanja
Oblikovanje: Gaya Cerkno
Tisk: Bis tisk
Idrija, april 2007

Kateri klic je moj poklic?

Center za informiranje in poklicno svetovanje (CIPS) ima na enem mestu zbrane vse informacije, ki jih posameznik potrebuje pri iskanju zaposlitve in načrtovanju kariere. Namenjen je: • osnovnošolcem in dijakom višjih letnikov ter njihovim staršem, • brezposelnim in drugim iskalcem zaposlitve, • vsem, ki iščejo informacije o vpisih na srednje, višje strokovne in ostale šole, dodiplomskem in podiplomskem študiju v Sloveniji in tujini. Brezposelni in iskalci zaposlitve dobijo informacije o: • prostih delovnih mestih, • kako napisati prošnjo in kako se predstaviti delodajalcu, • možnosti preusmeritve, nadaljnega izobraževanja. Osnovnošolci in dijaki višjih letnikov dobijo informacije o: • za katere poklice se lahko šolajo v Sloveniji, • kakšni so poklici (opis), • izobraževalnih ustanovah, ki izvajajo posamezna izobraževanja, • vpisu in pogojih za vpis, • dijaških in študentskih domovih v Sloveniji, • možnostih študija v tujini, • možnostih pridobitve štipendij, • s pomočjo računalniškega programa *Kam in kako* lahko preverijo svoje poklicne interese.

CIPS

center za
izobraževanje
in poklicno
svetovanje

ICRA – TOČKA ICRUM
Mestni trg 2, Idrija
2. nadstropje

Informativni kotiček
CIPS-a

urnik:

torek

13.00-15.00

sreda A

8.00-12.00 in

13.00-16.00

četrtek

8.00-12.00 in

13.00-15.00

telefon:

05/37-43-911

05/37-43-914

e-naslov:

darja.lahajnar@icra.si

dusanka.cernalogar@icra.si

Mreža CIPS-ov

Zlata Šlibar, NCIPS

Namen, cilji dejavnosti

Centri za informiranje in poklicno svetovanje (v nadaljevanju CIPS-i) so se v Evropi pričeli širiti v šestdesetih letih. Poglavitni namen tovrstnih centrov je ciljni populacijam zagotoviti informacije o izobraževanju, usposabljanju, poklicih, trgu dela, skratka, vse informacije, ki jih posameznik potrebuje pri iskanju zaposlitve in načrtovanju svoje kariere. Te informacije so povečini: informacije o izobraževalnih programih na srednji, višji in visoki stopnji, o zahtevah in pogojih za vključitev v te programe, o šolah oz. fakultetah, ki te programe izvajajo, o programih usposabljanja in njihovih izvajalcih, o dijaških in študentskih domovih, o finančnih pomočeh pri študiju, o poklicih (njihovi naravi in zahtevah), o možnostih zaposlitve, o delodajalcih in pripomočkov za samostojno načrtovanje kariere itn.

Vsebina

V CIPS-ih so zbrane raznovrstne informacije o svetu dela in izobraževanja in tako posameznikom, ki so tega sposobni, omogoča »samopostrežno« iskanje informacij kot pomoč pri njihovih odločitvah, tistim,

ki pa se ne znajdejo sami, so v pomoč informatorji in poklicni svetovalci.

V knjižnici CIPS-a so na voljo naslednje informacije:

- opisi poklicev in informacije o trgu dela,
- informacije o možnostih za izobraževanje in usposabljanje (redno in izredno izobraževanje, pridobivanje certifikatov, izpopolnjevanje, prekvalifikacije),
- informacije o možnih finančnih pomočeh za izobraževanje in usposabljanje (republiške, kadrovske, Zoisove štipendije, različne fundacije, krediti itn.),
- informacije o možnostih zaposlovanja v poklicu (prosta delovna mesta, število brezposelnih),
- priložnosti za pisanje prošenj, vodenje razgovorov z delodajalci ipd.,
- pisni in računalniški programi za samostojno načrtovanje poklicne poti.

Poleg informiranja so v centru na voljo še naslednje storitve:

- pisni in računalniški pripomočki za samooceno in načrtovanje kariere,
- individualno svetovanje pri načrtovanju poklicne poti in izobraževalne poti,
- predavanja o poklicih in njihove predstavitev,
- pogovori z delodajalci,
- krajše delavnice, ki jih organizira ZRSZ.

Ciljne skupine

CIPS je namenjen:

- šolski mladini na vseh stopnjah šolanja in študentom,
- mladim, ki trenutno iz različnih vzrokov nimajo dostopa do informiranja in poklicnega svetovanja (osipniki),
- brezposelnim, ki potrebujejo informacije in/ali poglobljeno poklicno svetovanje pri iskanju zaposlitve ali odločanju za dodatno izobraževanje,
- presežnim delavcem, da se izognejo prehodu v brezposelnost,
- drugim (šolskim svetovalnim delavcem, staršem, delodajalcem, ...).

Inštrumenti in orodja, ki so v podporo svetovalnemu delu v CIPS-ih

V okviru PHARE projekta Pilotni center za informiranje in poklicno svetovanje smo leta 1999 priredili za samostojno načrtovanje kariere, tako poklicne kot izobraževalne, računalniški program *Kam in kako*.

V CIPS-ih je omogočena brezplačna uporaba interneta in vseh povezav, ki so v zvezi z iskanjem zaposlitve ali izbiranja izobraževanja. Na voljo sta spletna portala *Viruorientation* – slovenska baza <http://www.viruorientation.net/> in *Ploteus* – evropska baza podatkov o možnostih izobraževanja <http://europa.eu.int/ploteus/portal/home.jsp>.

Nekaj praktičnih vprašanj za pakušino; vi nam zastavite svoje:

Kakšen poklic naj izberem? Kakšne so moje sposobnosti in interesi?

Pri nas lahko s pomočjo računalniškega programa *Kam in kako* preverite svoje poklicne interese ter ocenite svoje veščine. Na podlagi odgovorov računalnik razvrsti poklice v več skupin, tiste ki ustrezajo ali ki ne ustrezajo vašim poklicnim interesom in veščinam. Program rešujete individualno. Naša svetovalka vam bo pomagala pri tehničnih rešitvah, če pa boste potrebovali nasvet poklicne svetovalke, se boste lahko z rezultati testiranja obrnili tudi nanjo.

Kateri so obetavni poklici?

Velikokrat na odločitev glede izbire poklica vpliva tudi stanje na trgu dela. Pri nas lahko dobite informacije, kateri poklici so sufcitarni in kateri deficitarni (razporejeni po posameznih območjih enotah Zavoda RS za zaposlovanje). Lahko si pregledate bazo prostih delovnih mest ali pa si ogledate DVD s predstavitvijo nekaterih obrtnih poklicev.

Katera šola je prava zame?

Ko že izberete šolanje ali poklic, ki bi bil pravi za vas, se je potrebno odločiti še za šolo, kjer boste to šolanje opravili. Pri nas lahko v pregledno urejenih mapah dobite veliko informacij o posameznih izobraževalnih ustanovah. V raznih vodnikih (po srednjih, višjih in visokih šolah) lahko najdete informacije tako o poklicih, izobraževanju

kot tudi o izvajalcih izobraževalnih programov. Prav tako lahko brezplačno poiščete na spletu vse potrebne informacije. Pri iskanju vam bo pomagala naša svetovalka, ki vas bo seznanila tudi z razpisi za šolanje in možnostjo pridobitve štipendij.

Kakšne so moje možnosti za delo ali šolanje v tujini?

Na CIPS-u v Idriji imamo zbranih nekaj zanimivih informacij, ki bodo koristile vsem, ki se želite šolati ali zaposliti v tujini. Seznanili pa vas bomo tudi s spletnimi portali, ki ponujajo tovrstne možnosti.

Kako in kje naj iščem zaposlitev?

Zbrane imamo informacije o prostih delovnih mestih, ki so razpisane na Zavodu za zaposlovanje. Radi vam pomagamo pobrskati po različnih spletnih portalih, pri nas pa najdete tudi seznam koncesionarjev za posredovanje zaposlitve. Pomagamo vam tudi pri pisanju prijavi in vloge za zaposlitev, nudimo vam brezplačno uporabo računalnika, v arhivu pa imamo več različnih vzorcev prošenj (ponudb in prijavi) in življenjepisov, ki vam bodo olajšali delo pri predstavljanju delodajalcem.

V knjižnici CIPS-a imamo videokasete z nasveti, kako se predstaviti delodajalcu in kako iskati zaposlitev. Pri nas pa najdete tudi vzorce vprašanj, ki jih delodajalci zelo radi postavijo na zaposlitvenem pogovoru. •

ISIO

**informiranje
in svetovanje
v izobraževanju
odraslih**

ICRA – TOČKA ICRUM

Mestni trg 2, Idrinja
2. nadstropje

Svetovalno središče ISIO Nova Gorica – Idrinja

urnik:

četrtek

15.00-17.00

petek: 8.00-12.00

telefon:

05/37-43-911

05/37-43-914

e-naslov:

darja.lahajnar@icra.si

dusanka.cernalogar@icra.si

Informiranje in svetovanje v izobraževanju odraslih (ISIO) – Svetovalno središče Nova Gorica, enota Idrinja je namenjeno vsem odraslim, ki želijo informacije ali nasvet o kateremkoli izobraževanju v regiji, Sloveniji ali v tujini. Svetovanje je **brezplačno** in **zaupno**, poteka pa pred vključitvijo v učni proces, med učenjem in ob zaključku izobraževanja.

Informiranje o: • možnostih izobraževanja za poklic, strokovnega izpopolnjevanja ali preživljanja prostega časa, • vpisnih pogojih v različne programe, možnostih prehajanja med programi, trajanju izobraževanja, načinih preverjanja znanja, • učni pomoči, • možnostih za nadaljnje izobraževanje.

Svetovanje pri: • odločanju za izbiro primernega izobraževanja, • premagovanje učnih in drugih težav, povezanih z izobraževanjem, • načrtovanju in spremljanju vašega izobraževanja.

Mreža svetovalnih središč za izobraževanje odraslih širi svojo dejavnost v nove kraje

mag. Tanja Vilič Klenovšek,
Andragoški center Slovenije, vodja projekta ISIO

Nenehno izobraževanje v vseh življenjskih obdobjih je danes pogoj, da lahko ustvarjalno delujemo in osebnem, poklicnem in družbenem življenju. Eden izmed pogojev, da tudi vsi odrasli lahko izrabijo pravico do učenja, je, da poznajo različne možnosti za učenje, načine in pogoje za vključitev v različne programe izobraževanja. Za presojanje različnih možnosti za izobraževanje in učenje ter sprejemanje odločitev v zvezi z izobraževanjem in učenjem tudi odrasli vse pogosteje potrebujemo ustrezne in natančne informacije. Prav nasvet in pomoč strokovnjaka za izobraževanje odraslih pa nam lahko mnogokrat pomagata najti pravilno pot. Vse to lahko odrasli najdejo v mreži svetovalnih središč za izobraževanje odraslih v Sloveniji, ki se je začela razvijati v letu 2001 in danes šteje že 14 svetovalnih središč ter več kot 30 t.i. dislokacij – zagotavljanje informiranja in svetovanja za izobraževanje odraslih izven sedeža središča. Eno od 14 svetovalnih središč za izobraževanje odraslih je tudi Svetovalno središče Nova Gorica, ki že od leta 2005 naprej širi svojo dejavnost tudi izven sedeža v Novi Gorici, čim bližje ljudem v kraje, kjer bivajo in delajo, v Idrinjo, Tolmin, Ajdovščino. Mrežo svetovalnih središč strokovno podpira in povezuje Andragoški center Slovenije, sredstva za njihovo delovanje pa se zagotavljajo iz sredstev Mini-

strstva za šolstvo in šport in Evropskega socialnega sklada.

Temeljni cilji delovanja vsakega svetovalnega središča so enaki in so:

- vsem odraslim zagotoviti **brezplačno, nepristransko in zaupno** informiranje in svetovanje za njihovo izobraževanje in učenje,
- zagotoviti odraslim informiranje in svetovanje **pred vključitvijo v izobraževanje** – izbrati ustrezen izobraževalni program in organizacijo, ki izvaja ta program, spoznati vpisne pogoje, način poteka izobraževanja idr., **med potekom** – kako organizirati svoje učenje, kako odpravljati težave pri učenju idr., **in ob zaključku izobraževanja** – oceniti, kaj sem dosegel, kaj se lahko še izobražujem idr.,
- zagotoviti dostopnost informiranja in svetovanja na **različne načine: osebno, po telefonu, po elektronski pošti ter z informativnimi gradivi**; po dogovoru je možno tudi informiranje in svetovanje za skupine,
- **povezati čim več ponudnikov izobraževalnih in svetovalnih storitev za odrasle v lokalnem okolju v omrežje** ter tako s skupnimi aktivnostmi zagotoviti kakovostno in celovito delovanje vseh organizacij, ki imajo v izbranem okolju vpliv na izobraževanje odraslih in razvoj ljudi v regiji (regionalne razvojne agencije, zavodi

za zaposlovanje, izobraževalne organizacije za odrasle, knjižnice, občine, območne enote GZS in OZS idr.).

V svetovalnih središčih delujejo prav posebej za to delo usposobljeni strokovni delavci, ki skrbijo za to, da so dostopni za vse odrasle enake. Več informacij o svetovalnih središčih najdete tudi na spletnem naslovu: <http://isio.acs.si>. Sicer pa: vabljeni v vam najbližje središče, telefon in vrata sta vedno odprta. •

Hočem več!

Ne postavljajte meja svoji zvedavosti - vprašate nas lahko tudi:

Kako naj postanem detektiv?

Kje se lahko naučim kitajščine?

Kako lahko formalno potrdim svoje znanje, če znam izdelovati spletne strani?

Kje se lahko izobražujemo upokojenci?

Kako do službe v institucijah EU v Bruslju?

Kakšen je postopek, da mi priznajo izobrazbo v Sloveniji, če sem v Mehiki naredil šolo za ekonomista?

Morda zanima tudi vas ...

Rada bi kreativno izpolnila svoj prosti čas. Zanima me, kakšna izobraževanja se izvajajo na Idrijskem in Cerkljanskem.

V ISIO svetovalnem središču za izobraževanje odraslih v Idrinji vam nudimo informacije o različnih izobraževanjih, tako daljših, ki vodijo tudi do formalno priznane izobrazbe, kot o različnih krajših izobraževanjih, ki jim rečemo neformalna izobraževanja. Informacije o možnih programih izobraževanja za prosti čas vam lahko posredujemo po telefonu, če nas pokličete, lahko pa se oglasite pri nas tudi osebno in bomo v osebnem pogovoru skupaj z vami poiskali primerno izobraževanje. Pri nas lahko pregledate aktualne podatke o ponudbi izobraževanja na našem lokalnem območju, povezani pa smo tudi v mrežo vseh 14 svetovalnih središč v Sloveniji, tako da imamo dostop do kakovostnih in svežih informacij s področja izobraževanja odraslih v celi Sloveniji.

Doma sem s kmetije, kjer že od končane osnovne šole kmetujem. Imamo nekaj krav molznic, prirejo mleka pa nameravamo se razširiti. Oče me je naučil izdelovati sir, sedaj pa jaz tradicijo nadaljujem. Težava nastane, ker nimam ustrezne izobrazbe, da bi registriral dopolnilno dejavnost na kmetiji.

Pri nas vam lahko svetujemo, katera so tista izobraževanja, ki jih potrebujete za opravljanje dejavnosti. Za to, kar vas zanima, lahko pridobite t. i. formalno izobrazbo, ali pa nacionalno poklicno kvalifikacijo – NPK. V našem središču vam lahko predstavimo, kako pridobite NPK: usmerili bi vas na izobraževalne institucije, ki organizirajo ustrezna izobraževanja, s pomočjo katerih se pripravite na izpit za pridobitev NPK, na voljo pa so tudi posebej za to usposobljeni svetovalci, ki pomagajo pri vseh postopkih do pridobitve NPK. Lahko pa vam posredujemo tudi informacije o pridobitvi formalne izobrazbe za opravljanje poklica sirarja. Če bi se raje odločili za

formalno izobraževanje, smo vam lahko v središču v podporo in pomoč tudi v času poteka vašega izobraževanja.

V službi so me napotili na dodatno izobraževanje. Sprejela sem, saj se bojim, da bi sicer izgubila službo. Nikomur nisem povedala, da se ne maram izobraževati, še posebej slabe izkušnje imam iz šolskih let. Raje delam, kot da bi se učila, sploh pa sem prestara za izobraževanje.

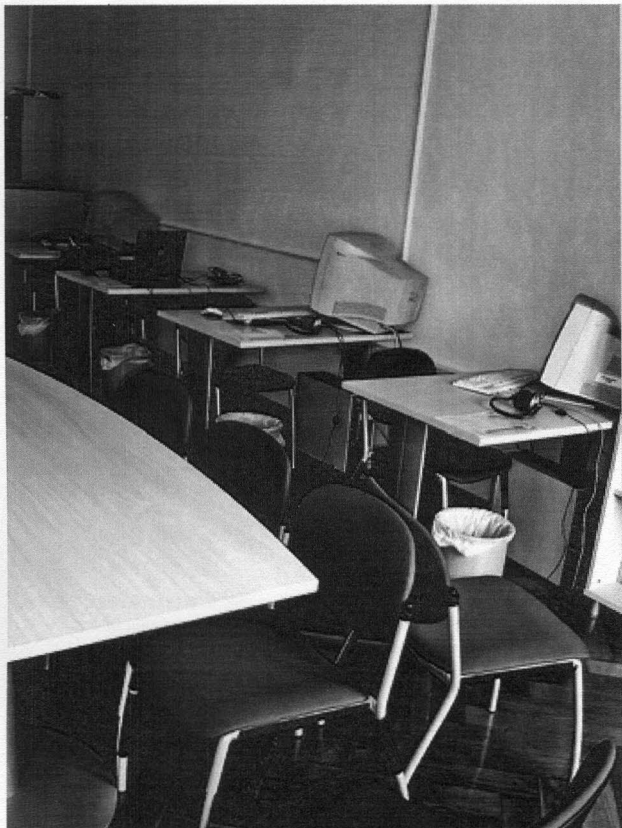
Svetovalke v ISIO razumemo tudi stiske sodobnega časa. Vsa svetovanja so zaupna, zato vse, kar nam zaupate, pri nas tudi ostane, razen če se z vami drugače dogovorimo. Z vami bi se radi osebno srečali, da bi v pogovoru najprej ugotovili vzroke vašega nezaupanja v izobraževanje in skupaj z vami poiskali spodbude za vključitev v potrebno nadaljnje izobraževanje. Ponudili bi vam možnost izdelave osebnega izobraževalnega načrta, s katerim bi lažje, predvsem pa učinkoviteje razporejali čas, ki ga lahko namenite izobraževanju. S postavitvijo vam primerne kratkoročne cilje bi osmislili vaše izobraževanje, obenem pa bi gradili na zaupanju in motivaciji za izobraževanje. Na prijazen in zanimiv način bi skupaj z vami odkrili, kateri načini učenja so vam bolj bližji ter vas naučili tudi nekaj tehnik uspešnega in učinkovitega učenja, kako si hitreje zapomniti snov, kako se bolj skoncentrirano učiti idr.

Hočem tečaj angleškega jezika. V skupini so že zelo napredovali, sam pa ne sledim tempu učenja. Kaj storiti?

Predlagamo vam, da se pri nas osebno oglosite, da bi skupaj z vami najprej analizirali, koliko časa namenjate učenju angleščine in ali bi lahko svoj čas organizirali tako, da bi ga več ostalo za učenje. Pripravili bi tedenski načrt aktivnosti, s katerim bi učenje angleščine intenzivirali tako, da bi dohitevli ostale. Ob tem bi lahko tudi z različnimi anketnimi pripomočki posebej ugotovili, kje imate več težav – npr. pri načinu učenja, ali je krivo še neutrujeno znanje prehodne snovi idr. Ponudimo vam lahko tudi možnost brezplačnega samostojnega učenja v našem središču za samostojno učenje – seveda ob vodenju mentorice, ki še posebej dobro pozna učenje tujih jezikov. Prepričani smo, da bi na takšen način dohitevli svojo skupino in se aktivno vključili v delo na tečaju.

Rad bi se zaposlil kot trgovec, pa nimam ustrezne izobrazbe. Kaj moram storiti?

V konkretnem primeru bi morali najprej ugotoviti, kakšno izobrazbo imate, saj lahko z nekaterimi drugimi izobrazbami prav tako opravljate delo trgovca. Preizkus strokovne usposobljenosti za prodajalca se opravi na Gospodarski zbornici Slovenije (GZS). Občasno pa GZS organizira tudi priprave na izpit, kjer lahko zainteresirani pridobijo potrebno znanje. Po dogovoru lahko zainteresirane obvestimo, kdaj in kje je organizirano ustrezno izobraževanje. •

Središča za samostojno učenje

*Ema Perme in Jasmina Orešnik,
Andragoški center Slovenije*

Leta 1992 je Andragoški center Slovenije po angleškem vzoru začel razvijati model organiziranega samostojnega učenja, prilagojen slovenskim razmeram. Brezplačna oblika neformalnega izobraževanja, ki dopolnjuje možnosti vseživljenjskega učenja v Sloveniji in sledi slovenskim in evropskim usmeritvam na tem področju, v ospredje postavlja samega udeleženca izobraževanja in njegove potrebe. Te namere poudarjajo tudi uveljavljeni evropski dokumenti s področja vseživljenjskega učenja. V času, ko večina vrednot izhaja iz materialnega vidika življenja, je izpostavljanje vrednote učenja in znanja še posebej pomembno. Rezultati raziskav o prevladujočih motivih pri učenju kažejo, da se veliko ljudi uči zaradi osebnega zadovoljstva, zaradi učenja samega, zaradi lastnega razvoja. To dokazuje tudi množica ljudi, ki svoj prosti čas preživlja v središčih za samostojno učenje in utrjuje ter nadgrajuje svoje znanje ter pridobiva novega.

Središče za samostojno učenje je učni prostor, ki je opremljen s sodobno učno tehnologijo (multimedijski računalniki, slušalke, avdio in video oprema ...) in gradivom ter multimedijskimi programi, posebej

pripravljeni za potrebe samostojnega učenja (CD-romi, avdio in videokasete, priročniki, učbeniki ...). **Udeleženci znanje pridobivajo, utrjujejo ali nadgrajujejo.** Najpogostejše pridobivajo znanje s področja računalništva (veliko se jih uči uporabe računalnika, interneta in

elektronske pošte ter predvsem uporabe programov za pisanje in računanje) in tujih jezikov, najpogostejše angleškega jezika, pa tudi nemščine in italijanščine. Sledijo najrazličnejše vsebine splošnoizobraževalnega značaja. **Vsebine in čas učenja udeleženci izbirajo sami, ritem in način učenja pa prilagodijo lastnim interesom in zmognostim.** Ves čas jim je na voljo strokovna pomoč informatorjev, svetovalec ali mentorjev, ki imajo v središčih posebno vlogo. Podatki delovanja središč v Sloveniji kažejo, da ljudje visoko ocenjujejo strokovno pomoč svetovalec. Njihova vloga je pomembna pri prepoznavanju učnih potreb, s katerimi udeleženci

V točki za samostojno učenje so štiri sodobno opremljena računalniška mesta za brezplačno samostojno učenje in uporabo interneta. **Namenjena je:** • vsem, ki želite prilagoditi učenje svojim potrebam in svojemu tempu, • tistim, ki želite pridobiti novo znanje ali utrditi oziroma nadgraditi že pridobljeno znanje, • vsem, ki želite koristno izrabiti prosti čas in se pri tem nekaj novega naučiti, • vsem, ki želite izkoristiti brezplačno uporabo računalnika in interneta za učenje in pridobivanje informacij. **Nudimo vam:** • učenje tujih jezikov – angleščina, italijanščina, nemščina, španščina: interaktivni tečaj za začetnike, interaktivna slovnica, • učenje računalništva, • spletni tečaji Word, Excel, Power Point, svetovni splet, elektronska pošta, • pridobivanje splošnega znanja – interaktivna enciklopedija Microsoft Encarta 2007, • Kako izdelati poslovni načrt, • učenje po lastnih gradivih – izdelava seminarskih, diplomskih nalog ..., • dostop do internetnih gradiv ali spletnih tečajev.

Po lojtri navzgor

prihajajo v središče, svetujejo jim pri izbiri ustreznih učnih gradiv, virov in pripomočkov, pri izbiri primernih učnih strategij in spremljanju napredovanja v znanju, pomagajo pa tudi pri uporabi učne tehnologije.

Andragoški center Slovenije ob strokovni podpori, razvoju dejavnosti in spremljanju dela splošnoizobraževalnih središč za samostojno učenje, usposablja tudi strokovne delavce za delo v središčih. Namerjena sta jim dva temeljna programa usposabljanja, ki smo ju doslej ponovili 19-krat. V letu 2006 smo oba programa temeljnega usposabljanja prenovili, dodali smo novo obliko – izobraževanje po internetu

– kar je vsebinsko, metodološko in tehnično posodobilo usposabljanje sodelavcev središč. Po prenovljenih programih sta se za delo v središčih ustrezno usposobili tudi sodelavki iz Idrijsko-Cerkljanske razvojne agencije Idrija.

Središča za samostojno učenje v Sloveniji v praksi delujejo že 12. leto. V teh letih se je v njih učilo že skoraj 50.000 odraslih; v zadnjih petih letih pa v povprečju kar 6.000 vsako leto. Danes imamo v Sloveniji 34 središč za samostojno učenje, ki so sofinancirana iz javnih sredstev in je učenje v njih brezplačno. Središča delujejo po enotni metodologiji in so povezana v Mrežo. V zadnjem letu se v okviru dejavnosti

Centrov za vseživljenjsko učenje in sredstev Evropskega socialnega sklada odpirajo nove točke in središča za samostojno učenje, ki širijo možnost organiziranega samostojnega učenja v Sloveniji – mednje spada tudi središče pri Idrijsko-Cerkljanski razvojni agenciji.

Naj kot povabilo, da se vključite in preizkusite možnost organiziranega samostojnega učenja, dodamo še eno resnico, da so tudi znani slavni možje, kot so Walt Disney, Charlie Chaplin, Henry Ford in Pablo Picasso, večino znanja, katerega rezultat je bila njihova kasnejša slava, pridobili s samostojnim učenjem.

Širjenja mreže središč za samostojno učenje smo zelo veseli, še posebej zato, ker se nova središča vzpostavljajo v krajih in lokalnih okoljih Slovenije, ki doslej še niso zagotavljala tovrstne možnosti učenja.

Vašemu središču želimo veliko uspešnosti, izpolnjenih želja po znanju in ugledno pot uresničevanja načrtov, ki ste si jih zastavili. •

SSU

**središče za
samostojno
učenje**

ICRA – TOČKA ICRUM
Mestni trg 2, Idrija
2. nadstropje

**Točka za samostojno
učenje ICRA CVŽU VITA**

urnik:

torek

13.00-15.00

sreda

10.00-12.00 in

13.00-15.00

četrek

10.00-12.00 in

13.00-15.00

telefon:

05/37-43-911

05/37-43-914

e-naslov:

darja.lahajnar@icra.si

dusanika.cernalogar@icra.si

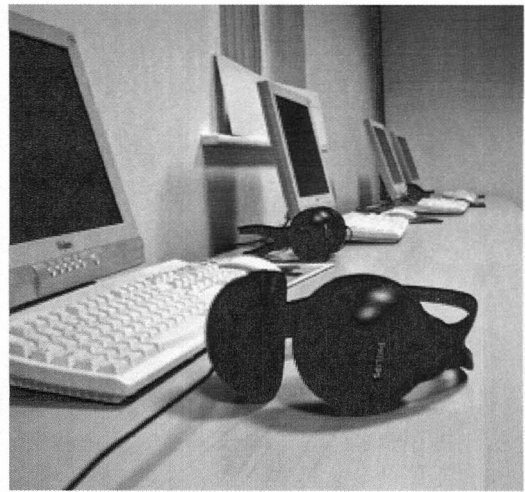
Center vseživljenjskega učenja VITA

Mojca Volk, LU Ajdovščina

Evropski svet je marca 2000 v Lizboni ugotovil, da se Evropa pri prilagajanju globalizaciji in premiku h gospodarstvom znanja sooča s številnimi izzivi. Poudarjeno je bilo, da »mora vsak državljan imeti znanja, potrebna za življenje in delo v tej novi informacijski družbi« in da mora »evropski okvir opredeliti nova osnovna znanja, ki jih je treba zagotavljati z vseživljenjskim učenjem: znanje s po-

soški razvojni center in novogoriška enota Zavoda za zaposlovanje. Namen projekta Centri vseživljenjskega učenja, ki ga sofinancirata Evropski socialni sklad in Ministrstvo za šolstvo in šport, je bil predvsem v zagotavljanju splošnega in nenehnega dostopa do učenja za pridobitev in obnavljanje spretnosti, ki so potrebne za sodelovanje v sodobni informacijski družbi. Cilji projekta se že uresničujejo. V marcu

zaživele v vseh partnerskih institucijah: v Lavričevi knjižnici Ajdovščina, na Območni obrtni zbornici Ajdovščina, v Centru za razvoj podeželja Trg Vipava, na Posoškem razvojnem centru v Tolminu in v Idrijsko-Cerkljanski razvojni agenciji v Idriji. Točke so namenjene vsem, ki jim iz kakršnih koli razlogov tradicionalno učenje in organizirano izobraževanje nista dostopna ali jim ne ustrezata. Uče-

Morda zanima tudi vas ...

Narediti moram seminarsko nalogo. Potrebujem dodatne informacije, doma pa nimam priklopa na internet. Poleg tega sem vozač in bi rad čas do odhoda avtobusa koristno izkoristil.

Seminarsko nalogo lahko naredite pri nas. Informacije lahko brezplačno poiščete na spletu ali v interaktivni Microsoftovi enciklopediji Encarta. Seminarsko nalogo do 5 strani lahko brezplačno natisnete pri nas, daljša besedila pa lahko natisnete ali kopirate po ugodni ceni.

lahko s pomočjo testa preverite koliko znanja ste že osvojili in kaj morate narediti, da boste svoje znanje še izboljšali.

Poleti nameravam letovati v Italiji. V kratkem času bi rada pridobila nekaj znanja italijanščine, vendar težko najdem prosti čas, saj moram paziti na šestletnega otroka. Pri nas se lahko učite italijanščine s pomočjo tečaja PONS (osnove in slovnica), vaš otrok pa se medtem s krtkom Markusom preizkusi v angleščini za najmlajše.

Rad bi se učil računalništva, pa sem zaposlen in mi primanjkuje časa. Ne morem se udeleževati običajnih računalniških tečajev, rad bi pa opravil evropsko veljavni ECDL izpit.

V Središču za samostojno učenje se lahko samostojno s pomočjo spletnih tečajev (spletajev) uspešno pripravite na opravljanje ECDL izpita. Učite se, pa tudi vadite lahko WORD; EXCEL, POWER POINT, internet ter e-pošto. Spletni tečaji so pripravljene tako, da lahko sproti preverjate znanje in ocenite napredek. Na koncu pa

Sem srednješolec in moram skrbno paziti na svojo žepnico. Rad bi se dodatno izobraževal v znanju tujih jezikov, vendar so vsa izobraževanja daleč ali pa predraga za moj žep. V središčih za samostojno učenje se izobražujete brezplačno. Ker smo locirani v Idriji, je tudi manj (ali celo nobenih) stroškov s prevozom. Obiščete nas lahko, kadar imate kakšne opravke v bližini, oziroma si za takrat rezervirate svoje prosto učno mesto z računalnikom.

Pokličite in rezervirajte svoj miren in urejen kotiček z računalnikom za samostojno učenje. Učenje je brezplačno!

Teden vseživljenjskega učenja

Vseživljenjskemu učenju je že več let posvečen tudi »teden vseživljenjskega učenja« v mesecu oktobru. V tem tednu se poleg promocije vseživljenjskega učenja odvijajo različne dejavnosti, mar, sikatera izobraževalna ustanova takrat pripravi dneve odprtih vrat in tako še bolj približa svoje programe uporabnikom. Za vse nas pa je takrat priložnost, da si zastavimo svoje izobraževalne cilje, pa naj bo to šolanje, ki pomeni dvig izobraževalne ravni, ali pa kakšen tečaj za prosti čas. •

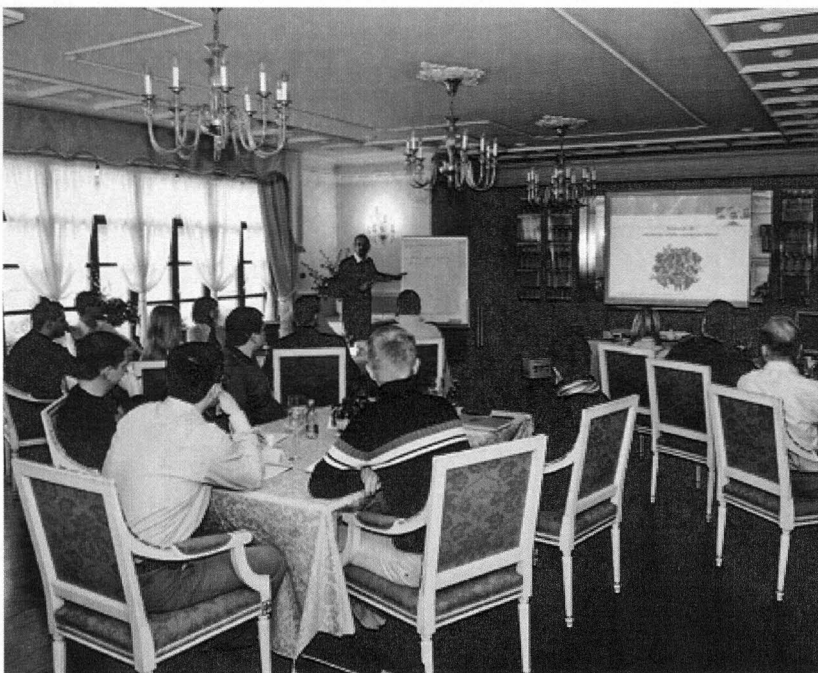

Foto: Bažo Uršič

dročja informacijske tehnologije, tuji jeziki, tehnološka kultura, podjetnost in socialne sposobnosti«. Stopnja vseživljenjskega učenja v Sloveniji, ki se meri z vključenostjo odraslih v izobraževanje in usposabljanje, je znatno pod evropskim povprečjem. Analiza stanja je namreč pokazala, da ponudbe svetovanja in informiranja o izobraževanju, usposabljanju in učenju na področju, ki ga pokriva projekt Razvijanje in širjenje mrež z IKT podprtimi lokalnimi/regionalnimi svetovalnimi centri in centri za poklicno svetovanje – centri vseživljenjskega učenja, praktično ni bilo.

Ljudska univerza Ajdovščina ima dolgo in bogato tradicijo izobraževanja, zdajšnji projekt Center vseživljenjskega učenja VITA, katerega nosilka je prav ajdovska Ljudska univerza, pa je posebnega pomena tudi v evropskem okviru. Kot partnerice Ljudske univerze Ajdovščina v projektu CVŽU VITA sodelujejo: Lavričeva knjižnica, Center za razvoj podeželja TRG Vipava, Območna obrtna zbornica Ajdovščina, Idrijsko-Cerkljanska razvojna agencija, Po-

2006 je v Ajdovščini pričel delovati Center za informiranje in poklicno svetovanje – CIPS, ki zainteresiranim zagotavlja informacije in svetovanje o vključevanju v različne oblike neformalnega in formalnega izobraževanja. Osnovni namen CIPS-a je uporabnikom zagotoviti informacije o izobraževanju, usposabljanju, poklicnih in trgu dela, ki jih posameznik potrebuje pri iskanju zaposlitve in načrtovanju svoje kariere.

Razširila pa se je tudi ponudba organiziranega samostojnega učenja, ki pomembno dopolnjuje tradicionalno učenje in izobraževanje. S širitvijo Središča za samostojno učenje na Ljudski univerzi Ajdovščina in vzpostavitev novih Točk za samostojno učenje na 5-ih različnih lokacijah ter s spletnim portalom (www.cvzu-vita.si), ki omogoča učenje preko interneta kjerkoli in kadarkoli, se je znatno povečala dostopnost in možnosti prebivalcev občine Ajdovščina, Vipava, Idrija, Cerklje in Tolmin za učenje in izpopolnjevanje svojih znanj in sposobnosti.

Nove Točke za samostojno učenje so

nje je brezplačno, na voljo so različna gradiva (računalniški programi, programi za učenje tujih jezikov, desetprstnega slepega tipkanja, internet ...), ki so posebej prilagojena takšnemu načinu učenja, sodobna učna tehnologija ter strokovna pomoč informatorjev, svetovalcev in mentorjev. Obiskovalci si čas učenja izbirajo sami, ritem in način učenja pa prilagodijo lastnim interesom ter zmožnostim.

Poleg tega pa se lahko v točkah vsi zainteresirani prijavijo na spletni portal CVŽU VITA, si izberejo učne vsebine, ki bi si jih želeli naučiti ali samo obnoviti, in nadaljujejo učenje od doma.

V letu 2007 se bo projekt CVŽU VITA nadaljeval in nadgrajeval predvsem na področju vseživljenjskega učenja. Kar pomeni, da bo sodelovanje partnerjev usmerjeno v širjenje dostopnosti do samostojnega učenja in povečevanje ponudbe in izbora gradiv za samostojno neformalno učenje, tako v točkah za samostojno učenje kot tudi na spletnem portalu v e-učilnici. •

Od etnologije do tehnologije

Študijski krožki kot oblika neformalnega izobraževanja

mag. Nevenka Bogataj, Andragoški center Slovenije

Neformalno izobraževanje je osredotočeno na posameznika, prilagojeno mu je bolj kot formalne oblike ter običajno tudi bolj dostopno. Ker vključuje družabnost, srečevanje ter komunikacijo, je pogosto razumljeno kot manj učinkovito in lažje, enostavnejše od formalnih oblik učenja. Izkušnje Andragoškega centra s študijskimi krožki (letno približno 3000 udeležencev), središči za samostojno učenje (6000) in borzo znanja (1200) ter drugimi oblikami neformalnega učenja kažejo, da je svobodna izbira in s tem prevzemane lastne odgovornosti za učne učinke, sicer težja, vendar iskana pot učenja.

Cilji neformalnega učenja ostajajo isti kot nekoč – spoznati lepoto znanja in njegovega pridobivanja, jo približati tistim, ki je sami ne prepoznajo in omogočiti učenje tistim, ki zanj preprosto nimajo (dovolj) možnosti. Poti za doseganje tega cilja je seveda veliko, v ozadju vseh pa so zaupanje (in posledično so-delovanje), upoštevanje pestrosti na vseh ravneh ter osebni stik, tudi trud za ustrezno in učinkovito učno ponudbo. Zato so oblike in načini neformalnega učenja v Sloveniji zelo različni, odvisni od institucij in posameznikov, seveda tudi od povezav s tistimi, ki odločajo o porazdelitvi sredstev v občini, državi in v tujini. Študijski krožki so majhne skupine,

ki se načrtno in sistematično učijo, da bi zadovoljili svoje in krajevne potrebe na podlagi identifikacije interesov in krajevnih problemov. Pestra sestava članov posameznega krožka pripomore h kroženju znanja. Bolj od formalne izobrazbe so pomembne življenjske izkušnje, radovednost in želja po učenju. V obliki "akcijskega cilja" svoje dosežke javno predstavijo lokalnemu okolju v obliki knjige, glasila, brošure, razstave, nastopa ipd.. Krožki so kot skupnostna oblika pomembno dopolnilo individualno zasnovanemu učenju.

... »Študijski krožki so se v Sloveniji hitro in res dobro uveljavili. Ljudje se zanje zanimajo, tisti, ki jih poznajo, bi želeli izkušnjo ponoviti. Strokovnjaki jih radi dajejo za zgled kot primer dobre prakse. Ljudje, ki odločajo, vanje ne dvomijo, saj delujejo krožki tako dobro, da so pogosto nagrajeni, in to ne le na lokalni ravni. Nedavno sem se srečala s študenti, ki se za izkušnjami ozirajo v neformalnih oblikah, da bi kasneje lažje našli zasluzek. Ne delo, temveč službo. Rekli so, da jih identiteta ne zanima, da so zanje aktualni evropski programi, ne pa razvoj domačega kraja. Ali ni zaskrbljujoče, če mlad bodoči izobraženec celo javno govori tako? Je odgovornost za tako razmišljanje samo njegova? In če ste me vprašali, v čem se krožki odlikujejo v primerjavi z drugimi neformalnimi oblikami, naj torej

Foto: Bodo Uršič

odmevam, da je njihova prednost tudi v tem, da se ukvarjajo z identiteto, dediščino in pri tem povezujejo različni misleče ljudi, npr. starej-

še in mlajše, ki pa vendarle živijo skupaj v istem prostoru. Vsebinsko je pač treba najprej imeti, zgraditi, negovati, da jo lahko pokažeš. Je sol-

zavo, če jo krožkom pripišem in spomnim, da narodne zavednosti vsaj po osrednji Sloveniji ni prav pogosto najti?«

In pri nas?

Študijski krožki so na našem območju zelo obiskana oblika neformalnega izobraževanja. ICRA že od leta 1999 vsako leto izvede pet študijskih krožkov. Njihove vsebine so običajno aktualne, vezane na lokalno okolje. **Lani so bili tako izvedeni naslednji študijski krožki:** • raziskovanje etnološkega vidika turističnih prireditev v Idrijskih Krnichah, • promocija nove turistične atrakcije v Idriji – Scopoličevega botaničnega vrta, • začetna delavnica digitalne fotografije s poudarkom na mestu Idrija, • promocija meda in čebelijih pridelkov idrijsko-cerkljanskih čebelarjev, • skupaj odkrijmo svet zdravih rastlin. **V letošnjem letu trenutno potekajo:** • promocija idrijsko-cerkljanskega sadjarstva, • kako si lahko sam izdelam spletno stran, • obujanje tradicije dramske igre v Novakih. **V kratkem bosta začela delovati še dva študijska krožka:** • Idrijska tehnična dediščina in digitalni fotografiji, • Kako poslovna ženska poskrbi za svoje dobro počutje. •

O vtisih ...

Gregor Kežar, Gorenji Novaki, udeleženec študijskega krožka
»Kako si lahko sam izdelam svojo spletno stran.«: »Vsak od nas udeleženec poskuša predstaviti dejavnost, s katero se ukvarjamo. Ker se na naši kmetiji ukvarjamo z ekološkimi kmetovanjem ter peko kruha, peciva in potic, pripravljam spletno stran s predstavitev te ponudbe. S krožkom sem zadovoljen, saj nam znanje računalništva pripomore pri promociji dejavnosti in navezadnje tudi pri iskanju zaposlitve.«

Marko Gantar, Dole, udeleženec več izobraževanj
– Več znanja na podeželju, znanje za podjetnost na podeželju, raču-

nalniški tečaj: »Zelo pomembno se je udeleževati več izobraževanj, saj s tem dobimo potrebno širino in splošno uporabno znanje, ki ga lahko potem uporabimo pri svojem delu in v življenju nasploh.«

Valentin Štravs, Straža, udeleženec tečaja računalništva in študijskega krožka: »Danes nas tempo življenja sili v to, da moramo sprejemati informacije in se učiti vse življenje. Za tečaj računalništva sem se odločil, ker se želim naučiti iskati informacije po spletu. S tem bom zapolnil svoj prosti čas, koristilo pa mi bo tudi v vsakdanjem življenju. Tudi sicer se udeležujem različnih izobraževanj, lani pa sem sodeloval v študijskem krožku, kjer smo čebelarji pripravili dve loženki, s katerima smo predstavili med in čebelar-

stvo na Idrijskem in Cerkljanskem.«

Marjan Pivk, Zadlog, udeleženec več izobraževanj, ki jih organizira ICRA: »Glede na spremembe v zakonodaji so zelo dobrodošla predavanja tudi iz tega področja. Tako lahko vnaprej lažje organiziramo poslovanje kmetije in dopolnilnih dejavnosti, dobimo pa tudi nove ideje in rešitve za njihovo izvedbo.«

Jolanda Bolarič, svetovalna delavka na Osnovni šoli Cerkljevo: »Šolski svetovalni delavci občini Cerkljevo in Idrija smo z veseljem sprejeli novinarji pripravili dve loženki, s katerima smo predstavili med in čebelar-

vrata informativni kotiček Centra za informiranje in poklicno svetovanje. Našim osnovnošolcem ter njihovim staršem bodo na enem mestu dostopne informacije o svetu poklicev, o delodajalcih in trgu dela, o možnostih za izobraževanje in usposabljanje, o možnih finančnih pomočeh, o možnostih zaposlovanja v poklicih, o dijaških domovih, ... skratka informacije, ki jih mladi potrebujejo, ko se ob koncu osnovne šole prvič odločajo o svoji nadaljnji poklicni karieri. Osebnim menim, da bo informativni kotiček nudil uporabnikom objektivne in strokovne informacije ter jim omogočal aktivno vlogo v iskanju svoje poklicne kariere. Predstavljal bo novo vrednost in dopolnilo pri poklicni orientaciji, ki jo izvajamo svetovalni delavci v osnovni šoli.«

Jelka Razpet, Poče, udeleženka več izobraževanj: »Vesela sem, da na našem območju deluje razvojna agencija ICRA, ki organizira tudi taka izobraževanja, kot je računalniški tečaj. Le-ta je dobrodošel za nas, malo starejše. Sodelujem tudi v projektu »Kmečka tržnica«, kjer smo si v okviru izobraževanja ponudnikov kmetijskih pridelkov in izdelkov ogledali tržnice drugod, kjer imajo ponudniki že svojo tržno znamko. V okviru projekta so organizirana tudi različna predavanja, na katerih smo pridobili potrebna znanja za pravičen pristop h »Kmečki tržnici« v Idriji, kjer lahko prodamo svoje tržne viške. •

24 | Prekmurje - Prlekija

Udeleženke študijskega krožka bodo s svojimi punčkami iz cunj pomagale okrog 60 otrokom. (Nataša Gider)

Punčke iz cunj za pomoč otrokom

Članice študijskega krožka Tišina so se vključile v Unicefovo akcijo zbiranja denarja za cepljenje otrok

NATAŠA GIDER

Članice študijskega krožka Tišina doslej ni pustila na cedilu, saj si že dvanajst let v skrbi za ohranjanje naravne in kulturne dediščine vsako leto omislijo kaj novega. Letos so izdelovale punčke iz cunj, ki jih bodo na jutrišnji zaključni prireditvi prodajale, z zbranim denarjem pa bo mednarodna organizacija za pomoč otrokom Unicef zagotovila cepljenje otrok iz držav v razvoju.

Cena posamezne ročno izdelane punčke je 12,11 evra, kolikor je potrebno za cepljenje posameznega otroka proti šestim otroškim nalezljivim boleznim: davici, ošpicam, oslovskemu kašlju, otroški paralizni, tuberkulozi in tetanusu. Letno na svetu umre več kot 2,5 milijona otrok, ker niso bili cepljeni

proti tem boleznim. Unicef izvaja akcijo Punčka iz cunj že dalj časa, udeleženke študijskega krožka Tišina so se na lastno pobudo, poučarja mentorica **Mihaela Flisar**, vanjo vključile prvič in jih na svojih rednih dvournih ponedeljkovih srečanjih na OŠ Tišina ročno izdelale okrog šestdeset. Material zanje so prinesle kar same.

Prireditve, ki bo jutri potekala v kulturni dvorani na Tišini, se bosta udeležila tudi predsednica Unicefa Slovenija **Zora Tomič** in nacionalni ambasador Unicefa v Sloveniji Lado Leskovar. Punčke si bo mogoče ogledati in kupiti od 16.30 dalje, uradni del prireditve se bo začel ob 17. uri. Nastopili bodo mladi glasbeniki in folklorni plesalci z OŠ Tišina. Če na prireditvi ne bodo prodali vseh punčk, jih bodo predali Unicefu in jih bo ta skupaj z drugimi punčkami iz cunj prodajal na dobrodelni dražbi in tudi na svojem sedežu v Ljubljani.

Študijski krožek Tišina deluje pri Ljudski univerzi Murska Sobota in je bil leta 1995 vzpostavljen kot njen prvi, sledili so še drugi. Prvo leto so udeleženke

bil jih je sedem, danes jih je za deset več - izdelovale vezene, blago in iglo pa so kasneje nadomestili številni drugi materiali in orodja. Izpod njihovih rok so nastajali izdelki iz koruznega ličja, makrameji, poslikano steklo, rože iz papirja, na stare načine pobarvane pisane, nakit, tradicionalne jedi, spoznavale so zelišča, kot najuspešnejša pa je Andragoški center Slovenije (ACS) ocenil krožek tisto leto, ko so izdelovali cekarje iz koruznega ličja, sirkeve in brezove metle ter košare iz pintovca. Svoje delo vselej predstavijo na spomladanski zaključni prireditvi, aktivno pa se vključujejo tudi v teden vseživljenjskega učenja vsako leto v oktobru.

Za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja je krožek po desetletju delovanja prejel ob tednu vseživljenjskega učenja tudi najvišje priznanje ACS. Tudi občina Tišina jim je že podelila priznanje, njihove aktivnosti pa vselej podprejo tudi še kako drugače. Dejavnost študijskih krožkov sofinancira ministrstvo za šolstvo in šport, potekajo pa pod strokovnim vodstvom ACS.

"Noben mladostnik ne sme biti za družbo izgubljen"

Natalija Žalec, vodja projektnega učenja, o pomenu neformalnega izobraževanja mlajših odraslih

Jana Petkovšek

Projektno učenje za mlajše odrasle – PUM je javno veljavni program neformalnega izobraževanja za odrasle, ki so ga uvedli leta 1999 in je le eden od projektov Andragoškega centra. Prispeva k temu, da mladi, ki so prekinili šolanje, vnovič sedejo v šolske klopi in si tako pridobijo poklicno ali strokovno izobrazbo, hkrati pa se v njem usposablja za večjo konkurenčnost na trgu delovne sile.

Program je usmerjen k temu, da mladi aktivno spoznajo čim več različnih poklicev in hkrati odkrijejo in pomnožijo svoje interese. Preprečuje socialno osamost mladih, spodbuja medsektorsko sodelovanje različnih ustanov, ki mlademu pomagajo pri reševanju njegovih problemov, pospešuje povezovanje in samopomoč mladih, zmanjšuje socialne probleme.

Po evalvacijski študiji, ki jo je leta 2002 za ministrstvo za šolstvo in šport (MŠŠ) opravila Filozofska fakulteta, dve tretjini udeležencev zastavljeni ci-

lj programa PUM tudi doseže: 40,4 odstotka jih v enem letu ali pozneje nadaljuje šolanje, 23,7 odstotka se jih zaposli za določen ali nedoločen čas, so pojasnili na šolskem ministrstvu. »Prav gotovo pa je program treba posodobiti in mu dodati module, ki bi jih lahko priznali tudi v formalnem izobraževanju,« je poudaril **Elido Bandelj**, vodja sektorja za izobraževanje odraslih na MŠŠ. Ministrstvo je lani omogočilo 295 mlajšim odraslim izobraževanje po tem programu, za katerega so namenili 1,03 milijona evrov.

»Po naših raziskavah so učinki te oblike izobraževanja dolgoročni, kar je ključnega pomena. Če se primerjamo s Finsko, ki je na tem področju izobraževanja evropska velesila, pa je uspešnost pri nas še bistveno višja, saj je na Finskem 40-odstotna,« je povedala **Natalija Žalec**, vodja projektnega učenja na Andragoškem centru Ljubljana. »PUM je prvenstveno namenjen brezposelnim mladim osipnikom. Teh pa povsod ni bilo toliko, da bi programe lahko

Mladostniki se v postpubertetnem obdobju zaradi kriz, v katere zapadajo, ne morejo učiti. »Šola bi morala prepoznati takega otroka in mu zagotoviti individualni program,« je prepričana Natalija Žalec. Foto: Bojan Velikonja

tudi smotno izpeljali, saj nekatere območne enote zavoda za zaposlovanje zaradi notranjih neuskkljenosti na področju ukrepov aktivne politike zaposlovanja, kamor je program PUM umeščen, na PUM ljudi sploh niso napotovale,« je opozorila Žalčeva.

Ministrstvo za šolstvo in šport prispeva za program 75 odstotkov potrebnih sredstev, preostali delež naj bi zagotovile lokalne skupnosti. Izobraževanje brezposelnih financira ministrstvo za delo. Ker občine k temu zakonsko niso zavezane, so izvajalci v tem pogledu v neenakem položaju, saj nekatere občine program podpirajo, druge ne. Večji del izvajalcev prejema za izvajanje programa proračunska sredstva, štirje novi pa sredstva ESS. Predvsem ti izvajalci so sredstva pridobivali z dolgimi zamiki, zaradi pre-

niti ne bodo dobili.

»Pri izvajalcih, ki so sofinancirani z denarjem ESS, prihaja do zaostankov v izplačilih. To so štiri skupine od skupno dvanajstih, kolikor smo jih imeli v letu 2006. Te skupine so bile na Ljudski univerzi Škofja Loka, PRC Tolmin, RIC Novo mesto in TIN Ljubljana, izvajalci pa so imeli pogodbo do konca marca 2007,« je pojasnil Bandelj.

»Letos smo v prvi polovici šolskega leta do začetka februarja imeli dve skupini PUM, razširjeno I in osnovno skupino, ki je bila financirana iz sredstev ESS, a je pogodba zanj potekla v 7. februarja, nova pa ni bila sklenjena, zato je bila skupina ukinjena. Skupaj je v letošnjem šolskem letu do zdaj v programu sodelovalo 51 udeležencev. Potrebe po programu so in se večajo,« ie

torica PUM v TIN Ljubljana. TIN Ljubljana pokriva Ljubljano in okolico, pa tudi Zasavje, udeleženci prihajajo še iz Domžal, Mengša in Kamnika, tudi iz Kranja, z Vrhnike, Logatca in Postojne, iz Kočevja in Grosupljega.

Če bi želeli, da bi bili programi PUM čim bolj enakomerno razporejeni po državi in tako dostopni vsem, bi morali imeti 14 izobraževalnih središč. S tem se posredno strinjajo tudi na MŠŠ, saj je Bandelj dejal, da »bi bilo prav gotovo smiselno, da bi imela vsaka bodoča regija enega izvajalca. Lani smo sofinancirali 11 izvajalcev za dvanajst skupin, ki jih načrtujemo tudi v naslednjem programskem obdobju. A sedanje skupine niso povsod polne, čeprav so normativi nizki.«

Dve tretjini denarja za PUM zagotavlja šolsko ministrstvo, tretjino pa naj bi prispevale lokalne skupnosti, kjer program izvajajo, vendar pa za to ni zakonske podlage. Pomanjkanje je najbolj čutili v Prekmurju, Zasavju in Beli krajini, veliko zanimanje za umestitev programov PUM pa kažejo v Postojni.

Kje se je mogoče izobraževati

- Ljubljana – TIN
- Slovenj Gradec – MOCIS
- Celje – Zavod Salesianum
- Murska Sobota – Ljudska univerza Murska Sobota
- Radovljica – Ljudska univerza Radovljica
- Ajdovščina – Ljudska univerza Ajdovščina
- Maribor – Andragoški zavod Maribor
- Koper – Memory
- Novo mesto – RIC Novo Mesto
- Tolmin – PRC Tolmin
- Škofja Loka – Ljudska univerza Škofja Loka.

Programi so brezplačni, trajajo od tri mesece do enega leta. V tem času si mladostnik okrepi notranje moči, razreši svoje ključne dileme, poišče in si postavi nove cilje.

Dve tretjini sta depresivni

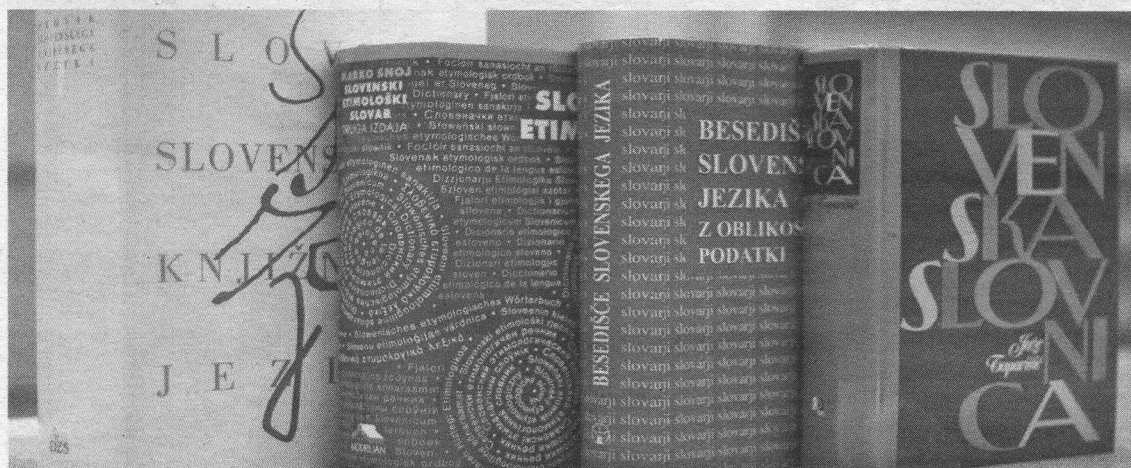
Mladostniki so v postpubertetnem obdobju najbolj občutljivi. Po podatkih je v tem obdobju odraščanja več kot 60 odstotkov otrok depresivnih, zaradi kriz, v katere zaidejo, ko si postavljajo tudi eksistencialna vprašanja, se ne morejo učiti. »Šola bi morala prepoznati takega otroka in mu zagotoviti individualni program. Zato bomo prevzeli pobudo in oblikovali predlog oblike sodelovanja med šolami in PUM. V zakonu o poklicnem izobraževanju za to ne vidimo ovir. Družba si mora prizadevati, da ne izgubi prav nobenega mladostnika. Zavedati se moramo, da državo drago stane, če mlad človek nima izobrazbe in službe, je slabo pismen, če traja zbol ali nastane kriminalca,« pravi Natalija Žalec.

Mladim pomagajo pri učenju

Program PUM ne ponuja predavanj in klasičnih šolskih ur, pač pa mentorji pomagajo mladim pri učenju. Glavnina »pouka« poteka v obliki delavnic, zato imajo pridobljena znanja dolgoročni učinek. »Učitelji v šolah ne bi smeli biti le predavatelji, posredovalci znanja, pač pa bolj svetovalci in pomočniki pri učenju. Da bi lahko na šolah presegli tak način razmišljanja, smo že pripravili program zanje, da bodo bolj organizatorji učenja in da se bodo bolj povezovale z okoljem. S tem bomo dosegli, da bo izobraževalni sistem bolj učinkovit. Ko otrok prekine šolanje ali ga celo izključijo iz šole, je že prepozno. Zato morajo šole same vedeti, kako prepoznati te mlade študente,« pravi Natalija Žalec.

Funkcionalno slabo

Mednarodna raziskava OECD o pismenosti odraslih je Slovenijo uvrstila na sam rep in dokazala, da smo funkcionalno slabo pismen narod.

Pri tem pa je bil najbolj zaskrbljujoč podatek pravzaprav tisti, ki je razodel, da je bilo 90 odstotkov ljudi zadovoljnih s svojimi pismenimi spretnostmi.

Pismenost posameznika je pravzaprav njegova zmožnost, s katero lahko za svoje potrebe kar najbolj suvereno uveljavlja in uporablja najrazličnejše pisne vire. Izjemno kritično je, ko je ta posameznikova zmožnost nerazvita oziroma zavrtta, saj je lahko takšna oseba nemudoma tarča manipulacij, ko si jo podajajo zdaj eni zdaj drugi. Njegova pismenost (hiba) lahko, kot je dejal že znameniti britanski antropolog **Brian Street**, dobi tudi politično konotacijo. S tem se strinja tudi vodja Sektorja za slovenski jezik **dr. Janez Dular**: »To, da nekateri posamezniki ne razumejo vsega, kar preberejo, ni nič nenavadnega; nenavadno in slabo pa je, če je takih posameznikov zelo veliko in če ne razumejo sporočil, s katerimi se redno srečujejo v svojem življenjskem in delovnem okolju. Vzrokov za naraščanje

števila takih ljudi je več: prvi je lahko pomanjkljivost rednega izobraževanja, drugi pa nedohajanje naglih sprememb v sodobnem družbenem in tehnološkem razvoju. Danes je nujna motivacija za vseživljenjsko izobraževanje. Kdor se s tem ni pripravil spoprijeti, je kmalu v zaostanku ne le glede funkcionalne pismenosti, temveč tudi glede družbenega položaja. Postane redni bralec rumenega tiska in gledalec 'resničnostnih šovov', torej predmet manipulacij.«

Prelaganje težav

Ko je Andragoški center Slovenije (ACS) leta 2000 objavil rezultate mednarodne raziskave o funkcionalni pismenosti, je bila slovenska javnost šokirana. Andragoginja **Natalija Žalec** z ACS je povedala, da so njene sodelavke **dr. Ana Kranjc**, **Olga Drofenik** in **mag. Ester Možina** že v začetku devetdesetih glede na izobrazbeno strukturo napovedale tako klavrn rezultat, po kate-

rem ima kar 77 odstotkov Slovencev resne težave z bralnim in pisnim razumevanjem. »Ta rezultat odraža stopnjo tehnične in tehnološkega razvoja, kakovost življenja – ali beremo dovolj, ali nam naše delo daje dovolj priložnosti za naš razvoj, kakšna je pravzaprav porazdelitev ne le materialnih, temveč tudi duhovnih dobrin, kako odločamo, kako opredeljujemo. Rezultat je večplasten.

Slaba pismenost je negativni odsev družbe, se je potrebno z njo soočiti. Do leta 2010 naj država za izobraževanje odraslih prispevala kar 300 milijonov evrov.

Je zrcalo naše družbe, našega izobraževalnega sistema in je celo odsev demokracije.« Kot pa je bilo že uvodoma zapisano, je nadvse zaskrbljujoča vsesplošna nekritičnost, pometanje pod preprogo, ki je za Žalčevo celo najbolj nevarna zadeva. »Ljudje si le stežka priznajo, da so zanemarili svojo pismenost,« je podobnega

mnenja tudi **dr. Marko Štaf** z Oddelka za slovenistiko Filozofske fakultete. Ljudje se slabe pismenosti ne soočijo s težavo, jejo in se ne soočijo s težavo. Problem preložijo na druge. Ustvarijo si nekakšno socialno mrežo, ki je zgolj potut. Predvsem pa je prisoten strah pred novim. Tako opeva funkcionalna pismenost, fleksibilnost je odsev dojema, pri odraslih zelo usmerjenosti, vedoželjnosti. »Žal je Vse izhaja iz potrebe, vendar je pot do zelenega prepotovir in novosti. Vsakdo vedeti, za kaj bi to ali ono potreboval. Tisti, ki noče ali ne najde odgovora, navadno potem sploh ne ugrizne v klobjabolko,« je še dodala **Natalija Žalec**. Primerov, iz katerih se razvije podpopprečna funkcionalna pismenost, je nešteto. Šef družinskega podjetja, ki ne zna izstavljati računov, vsa rokracija preloži na ženo; lavec, ki ne zna napisat priprave, poprosi prijatelja; nekdo, ki ga je strah voziti po sredi Ljubljane, parkira avtomobil v predmestju in pokliče taksist; študent raje plača kolegu za seminarsko nalogo

namesto, da bi jo napisal sam. Večina ne potuje po svetu, radi pomanjkanja denarja, temveč zaradi strahu pred znanim ... Tudi novinarji, prevajalci nismo nič boljši: svoje tekste dajemo lektorju, ki potem slovnične napake pravi pravi. Tudi Marko Štabej je zažugal v to smer. »Usodna napaka slovenske

pismen narod

Natalija Žalec

javnega prostora je, da ljudje niso odgovorni za tisto, kar napišejo!« Ljudje so namreč še vedno navajeni jezikovnega skrbništva, ki po Stabejevem mnenju izhaja še iz 19. stoletja, ko so ljudje začeli tudi javno komunicirati v slovenščini. »To so bili tisti Slovenci, ki so se poprej izobraževali v nemščini. Zaradi tega so bili strašno negotovi. Janez Bleiweis je slovensko sicer znal govoriti, pisati pa ne. Zato je dajal Luki Svetcu popravljati svoje tekste. Verjetno se je iz tega razvilo lektorstvo, za tedanje čase sicer razumljivo, za današnje pa namoč absurdno, ko je lahko človek po štirinajstih letih pouka maternega jezika ne le funkcionalno nepismen, temveč celo knjižnojezikovno.«

Nesproščenost sporazumevanja

Premalo se gleda tudi na to, da bi bil avtor odgovoren za razumevanje teksta. Čeprav je to celo zakonsko obvezno, da morajo biti, denimo, navodila za zdravlila napisana v razumljivem jeziku. Pri čemer pa ima stroka, kot pravi Marko Stabej, hudo težavo pri

Dr. Marko Stabej

opredelitvi, kaj je razumljivo v besedilu in kaj ni. »Nek strokovni tekst je moral biti rahlo nerazumljiv, da so ga sploh jemali resno.« Slovenci smo tudi še vedno precej prestrašeni pred javnim sporazumevanjem – bodisi pisnim bodisi govornim. »Ljudje preveč razmišljajo o morebitnih napakah, zaradi katerih razvijejo drugačno in nesproščeno sporazumevanje. To je tudi eden od ključnih virov, da pravzaprav ne gre samo za funkcionalno nepismenost, temveč gre tudi za to, kako lahko oseba suvereno vstopi v javno sporazumevanje.« Najboljši trening bi po Stabejevem mnenju morala biti šola, kjer se lahko človek nauči komunicirati v realnem življenju, kjer ni popravnega izpita: »Znajti se v komunikaciji, to bi moral biti glavni cilj šole!« Pri pisanju pa se približati govornemu jeziku.

Natalijo Žalec smo povprašali, kaj bi storila, če bi se pred njo pojavila oseba srednjih let, ki si je priznala, da ni bleščeča v bralnem in pisnem razumevanju, po dolgih letih pa bi se ponovno rada vrnila v šolske klopi. »Pomembno je, da oseba zazna potrebo. Ko si

takšna oseba povrh še prizna, da ima težavo, je pol dela pravzaprav že opravljenega. S svetovalko naredita osebni izobraževalni načrt, oseba pa se lahko pridruži tudi v t. i. UŽU program, ki bi sicer moral postati sistemiziran in bi se ga moralo poslužiti tudi gospodarstvo. Podoben program šteje 300 izobraževalnih ur, čudežnega in kratkoročnega pa ni!«

Lovro Kastelic

Aljoša Kravanja/Zaklop

DJ Dosje

Dr. Mičo Mrkaič

»V velikem delu so si ti ljudje krivi sami, ker so se odločili za udobno lenarjenje namesto izobraževanja. Ti ljudje vsem nam povzročajo veliko škodo, ker se odločajo na podlagi nerazumljenih informacij – tako prava demokracija ne more funkcionirati in ni čudno, da pri nas prave demokracije ni. Podpora izobraževanja odraslih tukaj ne pomaga, ker funkcionalno nepismenih ne moremo prisiliti, da bi se izobraževali. Pomaga zgolj kazni, predvsem to, da jim vzamemo volilno pravico in jih tudi kako drugače osramotimo.«

Znanja ni nikoli preveč

Strategija za človekove osebne in družbene potrebe.

V Sloveniji ta čas pripravljamo nacionalno strategijo vseživljenjskosti učenja. To je projekt, ki ga je spodbudila Evropska komisija, ki tudi usmerja in spremlja njegovo udeležanje. Za pripravo takšne strategije so se zavezale tudi druge države, članice Evropske unije. Torej gre za projekt skupnega pomena za razvoj v Evropi. Nedvomno gre za enega pomembnejših evropskih in seveda tudi slovenskih razvojnih projektov. S strategijo namreč udeležamo vseživljenjskosti učenja kot vodilno načelo vsega izobraževanja in učenja in kot temeljno družbeno razvojno strategijo.

Učenje skozi vse življenje

Koncept izobraževanja, ki je temeljil na skladiščanju znanja v otroštvu in mladosti, temu pa je bil do zdaj prilagojen ves izobraževalni sistem (upravljanje, zakonodaja, financiranje, omrežje, infrastruktura), skušamo strokovnjaki že dalj časa spremeniti in prilagoditi

novim razmeram in zahtevam (to pa so zlasti hitra rast novih spoznanj in zastarevanje znanja, spoznanja psihologov o

Izobraževalni sistem mora danes zagotoviti možnosti učenja skozi vse življenje.

človekovih zmognostih učenja skozi vse življenje, razvoj novih poklicev in zahtev pri delu, povečana zahtevnost vsakdanjega življenja itn.). Izobraževalni sistem mora danes zagotoviti možnosti učenja skozi vse življenje, to pa lahko doseže le tako, da nekdanjemu privilegiriranemu ali celo monopolnemu področju začetnega izobraževanja (šolanja v otroštvu in mladosti) doda sistemsko enakovredno in enakopravno urejeno področje nadaljevalnega izobraževanja (izobraževanja odraslih). Te spremembe seveda ni mogoče izpeljati le z mehničnim dodajanjem nadaljevalnega izobraževanja začetnemu. Zahteva temeljito in kakovostno preobrazbo (prestrukturiranje) celotnega sistema. Poleg tega, da v otroštvu in mladosti (v začetnem izobraževanju) opremi človeka

s temeljnim znanjem in spretnostmi, ki jih bo potreboval na svoji nadaljnji življenjski in poklicni poti, mu mora razviti tudi ustrezen odnos do učenja (navade, motiviranost, veselje itn.), razviti strategije za aktivno, sodelovalno in samostojno učenje in reševanje problemov (s projektnim delom, raziskovalnim učenjem itn.) ter za pridobivanje znanja, za kar človek potrebuje tudi ustrezne osebne lastnosti (samozavest, pozitivno samopodobo). V fazi nadaljevalnega izobraževanja je potrebno človeku zagotoviti možnosti in priložnosti za učenje, izobraževanje in usposabljanje (kakovostno in prožno ponudbo, možnost izbire raznovrstnih in učinkovitih metod učenja in poučevanja) v vseh življenjskih obdobjih (tudi

v starosti), na vseh področjih življenja in v vseh okoljih za večjo kakovost osebnega življenja ter za aktivno udeležbo v gospodarskem in družbenem življenju, razvijati pri vseh ljudeh zavedanje, da imajo pravico do učenja in izobraževanja, in tudi krepiti njihovo soodgovornost zanj, omogočiti vsakemu človeku učenje po njegovi potrebi in zahtevam učeče se osebe).

Učenje kot vrednota

Da bi to dosegli, je potrebno včleniti vseživljenjskosti učenja v učne načrte (kurikule) na vseh stopnjah vzgoje in izobraževanja, pospešiti uveljavljanje in uporabo znanja, spretnosti in učenja kot temeljnega vira

in gonilne sile za osebni razvoj kot tudi za razvoj socialnih močij in omrežij: promovati vseživljenjskosti učenja kot temeljno življenjsko vredno. Začeti je treba z zviševanjem ravni vseh vrst pismenosti in bivalcev Slovenije ter z razvijanjem pismenosti za različne namene in v različnih kontekstih, končni cilj pa si postaviti v obliki »učne družbe« ali »družbe, ki temelji na znanju« ter »družbe mislečih« kot temeljne evolucijske nadgradnje. Evropska komisija posebej poudarja pomen vseživljenjskosti učenja kot sredstva za udeležbo v njej. Lizbonske strategije, ki jo je sprejela leta 2000, postavlja Evropski uniji za dolgoročni cilj – postati »najbolj konkurenčno in dinamično gospodarstvo na svetu, sposobno trajno gospodarsko rasti z več in bolj produktivnimi delovnimi mesti ter večjo socialno kohezijo«. Pri tem je očitno v ospredju gospodarski cilj (kompetitivnost, gospodarska učinkovitost, »vlaganje v človeške vire« itn.), usmerjen lahko označimo kot »ekonomistično«. V takšni prioriteti se lahko izgubi temeljni in širši družbeni ter osebni pomen izobraževanja in še posebej takšno izobraževanje odraslih kot je bilo značilno za prvo polovico prejšnjega stoletja. Za namreč uspešen razvoj strateške vseživljenjskosti učenja bo pomembno najti optimalne možnosti za udeležanje pozitivno lastnosti tako humanistične kot tudi »ekonomistične« usmeritve, zadovoljiti tako gospodarske kot tudi človekove osebnostne potrebe po znanju.

 Dr. Zoran Jelenc

TRENJE

ZA RAZVOJ PISMENOSTI V SLOVENIJI

Vlada RS si je zadala cilj, da do leta 2012 – v Unescovem desetletju pismenosti – posebno pozornost nameni dvigu pismenosti Slovencev.

»Jož, kaj že to pomeni?«

V popisu prebivalstva leta 1991 je bilo nepismenih 0,46 odstotka Slovencev.

ALENKA PETERŠIČ

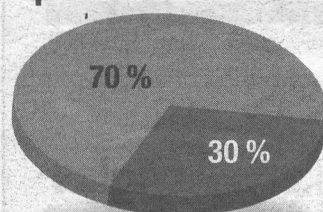
To je bil tudi zadnji popis, v katerem se je zbiral podatek o pismenosti prebivalcev, starejših od 15 let. Vprašanje o pismenosti je bilo postavljeno samo osebam, ki so dokončale manj kot tri razrede osnovne šole. Veljalo je, da je pismen tisti, ki zna brati in napisati sestavek iz vsakdanjega življenja, oziroma tisti, ki zna prebrati in napisati pismo, so nam sporočili s Statističnega urada Republike Slovenije. V zadnjem popisu prebivalstva leta 2002 vprašanje o nepismenosti zaradi majhnosti pojava po podatkih statističnega urada ni bilo vključeno.

Struktura nepismenih

Ob podatku števila nepismenih je vedno treba upoštevati starostno strukturo. V Sloveniji je preostanek števila nepismenih vezan na starejšo populacijo, sem pa statistika prišteva tudi osebe, ki jih ni mogoče opisati, na primer otroke s težjo motnjo v duševnem razvoju, so zapisali na Ministrstvu za šolstvo in šport Republike Slovenije.

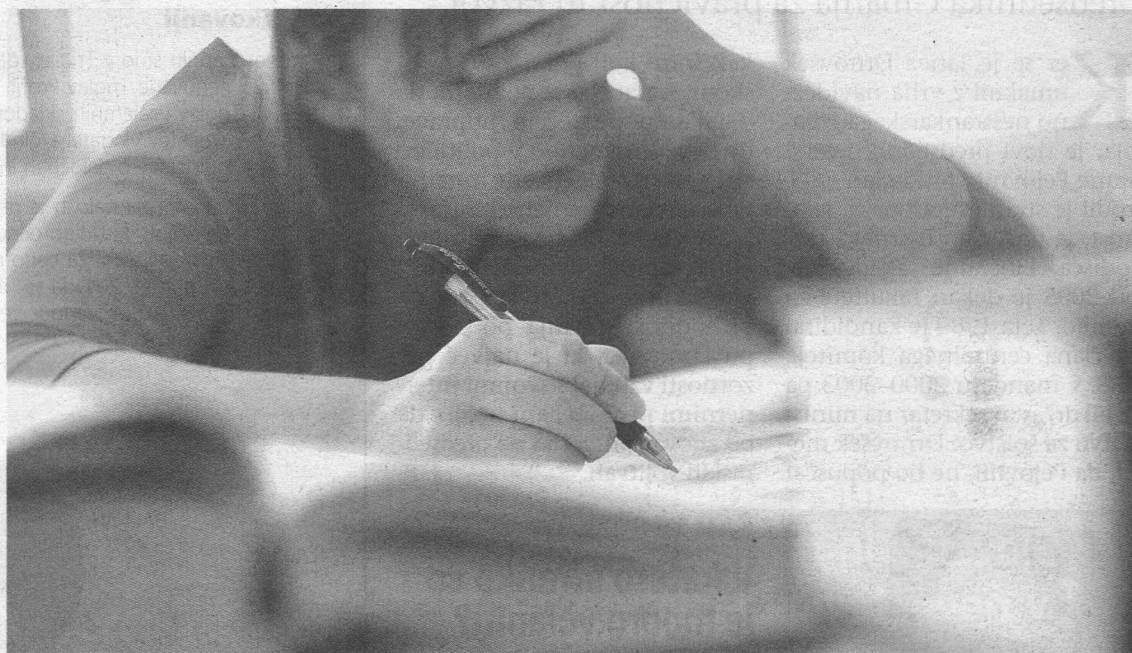
KRUTA STATISTIKA

Koliko odraslih je v Sloveniji funkcionalno nepismenih?

■ Funkcionalno pismeni
■ Funkcionalno nepismeni

Vir: www.acs.si/projekti/001/

Slovenija se po raziskavi funkcionalne pismenosti med 20 državami uvršča na 17. mesto, razlog pa naj bi bili neugodna izobrazbena struktura prebivalstva in nizka vključenost odraslih v izobraževanje.

je in dodali, da je večji problem funkcionalna nepismenost oziroma slaba pismenost.

Funkcionalna nepismenost

Funkcionalna nepismenost je definirana na mednarodni ravni in ne pomeni, da kdo ne zna brati ali ne pozna črk, temveč je povezana z razumevanjem prebranega. Podobne definicije veljajo za vse vrste kompetenc, ki so pomembne za to, da se človek znajde v sodobni, kompleksni družbi (naravoslovna, računal-

niška in državljanska nepismenost), so še razložili na ministrstvu za šolstvo in šport.

Rezultati raziskav

Rezultate o funkcionalni pismenosti odraslih je leta 1998 zbral Andragoški center RS in kažejo, da od 65 do več kot 70 odstotkov odrasle populacije v Sloveniji, stare od 16 do 65 let, nima zadostnega temeljnega znanja in spretnosti za ravnanje z informacijami, ki jih vsebujejo različne vrste besedil, obraz-

ci in slikovno prikazani podatki, ter za uporabo računskih operacij v vsakodnevni okolici. Primanjkuje jim predvsem spretnosti iskanja in razumevanja informacij. Pisni dosežki so najslabši pri besedilni pismenosti.

>>> Funkcionalna pismenost Slovencev ni tako slaba, kot se razglašča.

Izr. prof. dr. Marko Stabej

Poskus dviga ravni pismenosti v Sloveniji

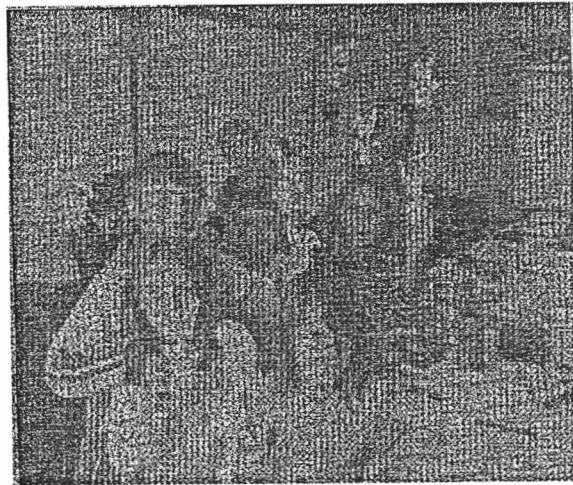
Ministrstvo za šolstvo je ustanovilo komisijo za razvoj pismenosti, ki je novembra 2006 pripravila Nacionalno strategijo razvoja pismenosti. Ta po besedah njene predsednice Sonje Pečjak vidi razvoj pismenosti v oblikovanju programov za razvijanje pismenosti pri otrocih, mladostnikih in odraslih, v izobraževanju kadrov o tem, kako v vzgojno-iz-

obraževalnem sistemu razvijati pismenost, v razvijanju mreže, ki bi povezovala programe in izvajalce razvijanja pismenosti ... Nekateri aktivnosti so bile že izvedene, druge so že načrtovane. Če povzamemo besede dr. Dušane Findeisen iz zbornika Pismenost, participacija in družba znanja, danes ljudje slabo obvladujejo pisano besedo zaradi socialnega porekla, po-

manjkljivega šolanja ter družbenih in gospodarskih razmer.

Vprašljivost raziskav

A velikega pomena slabim rezultatom raziskav pismenosti v Sloveniji ne dajejo vsi. Marko Stabej z Oddelka za slovenistiko na Filozofski fakulteti UL pravi, da metodologija raziskav ni brez napak in da so raziskave neprilagojene za Slovenijo.

POSTOJNA ▶ Beremo in pišemo skupaj

Konec aprila je na Ljudski univerzi Postojna zaključila program usposabljanja za življenjsko uspešnost *Beremo in pišemo skupaj* (UŽU-BIPS) četrta skupina staršev in otrok. Programa, ki se izvaja pod okriljem Andragoškega centra RS ter ga sofinancirata Evropski socialni sklad EU in ministrstvo za šolstvo in šport, je namenjen staršem osnovnošolskih otrok, ki obiskujejo enega izmed prvih treh razredov osnovne šole in ki bi radi pomagali svojim otrokom pri šolskem delu in učenju. V skupino je bilo vključenih devet staršev, katerih otroci obiskujejo OŠ Miroslava Višharja in OŠ Antona Globočnika iz Postojne, OŠ Prestranek in OŠ Pivka.

V programu, ki sta ga učiteljici **Breda Podboj** in **Nevenka Črnigoj** izvedli na dvanajstih srečanjih, so udeleženci pridobivali temeljna znanja in spretnosti, socialne spretnosti ter se usposabljali za vseživljenjsko učenje in aktivno državljanstvo. Na fotografiji: otroci so ustvarjali na temo velikonočnih praznikov, izdelovali so pirhe, velikonočne zajčke in rože iz papirja.

Vse več odraslih se spet izobražuje

Študijski krožki so nastali v Sloveniji na podlagi primerjalne analize izobraževanja odraslih pri nas in v svetu, ki je pokazala, da je obseg neformalnega izobraževanja v Sloveniji bistveno manjši kot drugod, čeprav so potrebe po izobraževanju podobne.

Nosilec projekta je Andragoški center Slovenije. Študijske krožke financira Ministrstvo za šolstvo in šport, pri nas pa se izvajajo v okviru Ljudske univerze Slovenska Bistrica. Osnovni pomen uvajanja oblik izobraževanja odraslih, kot so študijski krožki, je prenašanje učenja od posameznika do posameznika po načelu, da vsak človek nekaj ve in je to sposoben prenesti drugim.

Učenje v skupini o stvareh, ki te zanimajo, brez učitelja, brez ocen in preizkusov znanja ...

Študijski krožki so torej oblika neformalnega učenja, v kateri se zbirajo ljudje, ki se želijo nečesa novega naučiti o določeni temi, se družiti in narediti nekaj koristnega za svoj kraj in druge ljudi in tudi zase. Za majhne kraje, kjer ni veliko izobraževalnih možnosti, so priložnost za učenje, druženje in delovanje v okolju. Je tudi promocija znanja, ki ga potrebujemo za razvoj in ohranitev podeželja, za dejavno vključevanje v sodobno družbo in spodbuda za osebni razvoj posameznikov.

Teme, ki jih v študijskih krožkih obravnavajo, so najrazličnejše. Pogosto so s področja ekologije, etnologije, zgodovine domačega kraja, ročnih spretnosti ... Projekt študijskih krožkov je sestavljen iz več krožkov, ki so si po vsebini, načinu izvajanja in ciljnih lahko povsem različni. Obvezen udeleženec je mentor, ki je po posebnem programu usposobljen za opravljanje te vloge. Pripravi okvirni predlog načrta dela, vodi evidenco, skrbi za organizacijska vprašanja, animira, skrbi za evalvacijo ...

V Makolah je bilo v vsak krožek vključenih 12 - 15 udeležencev različnih starosti, različnega spola, poklicev in tudi različnih statusov. V krožek se je namreč lahko vključil vsak, ki so ga zanimala ponujene teme ali tovrstno učenje. Krožki potekajo že osem let, vse od leta 1999 pa jih izredno uspešno vodi mentorica Sonja Plaznik. Bili so tako uspešni, da je krožek Križi in kapelice v KS Makole dobil tudi nagrado.

Naslovi študijskih krožkov, ki so jih izvedli v Makolah:

- Tako so kuhale naše babice

- Križi in kapelice v KS Makole
- Makole skozi čas
- Legende živijo
- Zdravilna zelišča v zdravilstvu in prehrani
- Manj stresa – več zdravja
- Ohranjajmo tradicijo praznovanj
- Uredimo sebe in svoj dom

Sestajali so se tedensko oziroma dvakrat mesečno. Srečanje je navadno trajalo dve do tri ure. Ker v Makolah še ni prostora, kjer bi lahko krožek potekal, so se dobivali včasih v vrtcu, šoli ali pa kar v prostorih gasilskega doma. Načrt dela so pripravili skupinsko, mentorica - vodja študijskih krožkov - Sonja Plaznik, pa je koordinirala delo in skrbela, da so imeli prostor, kjer je lahko krožek potekal, da so imeli gosta ali nekoga iz skupine, ki je srečanje vodil ali ga popestril s svojimi izkušnjami in znanjem, da so bili vsi o vsem, kar se krožka tiče, obveščeni. Eno od osnovnih načel študijskih krožkov je tudi, da vsi člani enakopravno sodelujejo pri načrtovanju in izvajanju krožka. Člani krožka sami sodelujejo kot izvajalci ali pa moderatorji učnega procesa. To je lahko za posameznika še poseben izziv, saj vemo, da z lastno aktivnostjo intenziviramo naše zavedanje o obravnavani temi. Tak način dela omogoča razvijanje osebnostnih spretnosti posameznika, kar pa nosi kvalitativne vplive tako v osebno kot v poklicno življenje. V krožek so bile vključene tudi prosvetne delavke iz vrtca in šole, z ogromno znanja, izkušenj in ustvarjalne energije, kar so prenašale ena na drugo, se druga od druge učile in si tako bogatile svoje sposobnosti.

Ob zaključku vsakega krožka so naredili evalvacijo dela in že kujejo načrte za naprej, za naslednja srečanja, za naslednje leto. Letos so se ob zaključku krožka predstavile z razstavo izdelkov v domu kulture - verižice iz fimo mase, ročno poslikane rute in šali so mnoge ljudi očarali in glede na to, da so mnogi spraševali, kje so se teh tehnik naučili, pričakujejo naslednje leto še nove udeležence, saj je to neobvezna in brezplačna oblika druženja in učenja, ki ima svoj čar, zato so nekateri udeleženci kar stalni člani že od vsega začetka in bodo to še naprej ostali.

Marjeta KLAJNŠEK

Ponuditi najboljše

Boljši rezultati so tam, kamor usmerjamo več pozornosti in časa

»Dobra evalvacija je sama po sebi lahko sinonim za dobro nadaljnje izobraževanje odraslih. Izkušnja sodelovanja pri evalvaciji skoraj vedno prinaša vsem, ki v njej sodelujejo, novo znanje, nove poglede na posamezna vprašanja. Od njih zahteva, da se naučijo novih spretnosti in si pridobijo nove sposobnosti ter zboljšajo tiste, ki jih že imajo.« (Peter A. Easton)

Na šoli smo oblikovali skupino za kakovost, v kateri so predstavniki vseh strokovnih in pedagoških področij, svetovalna služba, splošna teorija, strokovna teorija, vodstvo in administracija. Cilj dela skupine je poglobljen razmislek o viziji naše izobraževalne organizacije odraslih, razmislek o vrednotah, ki jih želimo razvijati, presojanje obstoječe kakovosti izobraževanja ter izdelava delovnega načrta, ukrepov, ki bodo naše delo zboljšali. S tem bi dosegli zadovoljstvo izvajalcev izobraževalnega procesa, udeležencev izobraževanja ter poslovnih partnerjev in okolja, v katerem deluje.

Odločili smo se vzeti pod drobnogled najprej en del izobraževalnega procesa odraslih, to sta načrtovanje in izpeljava izobraževalnega procesa. Izbrali smo naslednje kazalnike: uvodni pogovor, ugotavljanje in analiza potreb po izobraževanju skupine udeležencev in posameznika, izbira organizacijskih oblik, strukturiranje izobraževalnega procesa, obseg ur organiziranega izobraževanja.

Sestavili smo vprašalnike o izbranih temah, jih dali v premislek in oceno izvajalcem in udeležencem izobraževanja ter se potem temeljito pogovorili o odgovorih. Iz njih smo izluščili dodatek k že obstoječi viziji naše šole in k poslanstvu našega izobraževalnega procesa odraslih ter sprejeli delovni načrt za nadaljnje delo.

Ta vsebuje med drugim premišljen uvodni pogovor z vsakim udeležencem izobraževanja. Rezultat te komunikacije je individualni izobraževalni načrt, ki – kolikor je mogoče – upošteva dejstvo, da so udeleženci odrasle osebe z različnimi delovnimi in družbenimi vlogami, izkušnjami, znanjem, potrebami in pričakovanji. Na naši šoli so oddelki dokaj maloštevilni, zato je takšno prilagajanje izvedljivo in vsekakor nujno. Individualna

lizacija pouka bo potekala tudi med govorilnimi urami za udeležence, ko bodo lahko dobili gradivo in pomoč za samostojno učenje, v skladu s posebnimi potrebami posameznikov. Rezultati vprašalnikov so pokazali, da si udeleženci, zlasti zaradi časovne obremenjenosti, želijo vodenega samostojnega dela in so jim stiki s profesorji s pomočjo informacijske tehnologije zelo dobrodošli. Morda prihaja celo čas, ko bomo morali začeti razmišljati vsaj o delu izobraževanja na daljavo, vsekakor pa je potrebna nenehna komunikacija in preverjanje usklajenosti potreb in učnih načrtov, izredna fleksibilnost in budnost pri pri-

Projekt Ponudimo kakovostno izobraževanje odraslim (POKI) je razvil Andragoški center Slovenije, da bi spodbudil razvijanje kakovosti v izobraževanju odraslih. Začeli so ga razvijati leta 1999, leta 2001 so se mu pridružile prve organizacije, ki izobražujejo odrasle (ali kot v našem primeru - tudi odrasle). Od takrat je sodelovalo 54 izobraževalnih organizacij. Projekt traja približno dve leti, podpira ga Ministrstvo za šolstvo in šport, od leta 2004 pa tudi evropski socialni sklad. Naša šola se je pridružila leta 2005.

lagajanju vsebin, metod in oblik pedagoškega dela.

Samoevalvacija, ki je rezultat skoraj dvehletnih opazovanj, raziskav in razmišljanj, je združila kolektiv učiteljev izobraževanja odraslih na nov, kakovosten in ustvarjalen način. Seveda jo vsi učitelji nenehno opravljamo, to je spontan in nujen del vsakodnevnega dela. Velja pa tudi, da so boljši rezultati tam, kamor usmerjamo več pozornosti in več časa. In samoevalvacija je nedvomno prednostno področje.

MIRJA MROVLJE
Srednja šola tehniških strok
Šiška Ljubljana

“Država bi morala dati za znanje vse”

Za širitev informacij s področja izobraževanja, usposabljanja in zaposlovanja skrbi tudi radijska oddaja Moja soseska – Znanje je moč. Minulo soboto je bila na vrsti 87. oddaja, ki poteka v okviru partnerstva Znanje je moč, ki ga sofinancirata Evropska unija skozi Evropski socialni sklad – Equal ter ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. V oddaji so pred radijskim mikrofonom gostili skoraj 300 ljudi, od tega slabih 90 odstotkov zaposlenih, devet odstotkov študentov in dijakov ter 3,5 odstotka brezposelnih.

V oddajah obravnavajo svetovalne službe na področju poklicne orientacije ter pomen ozaveščanja delodajalcev, govorili so o pomembnosti vseživljenjskega učenja vseh zaposlenih in o vplivu stalnega izobraževanja ter usposabljanja zaposlenih na rast, produktivnost in konkurenčnost podjetja. Obravnavali so izobraževanje in zaposlovanje v tujini. Predstavili so tujce, ki se izobražujejo in delajo pri nas. V sodelovanju z ministrstvom za šolstvo in šport so prikazali novosti, ki jih prinaša šolsko leto

2007/2008, ter programe in projekte, ki jih omogoča ministrstvo (središča za samostojno učenje, borza znanja, študijski krožki...).

Za vodenje oddaje je **Sašo Hribar** prejel priznanje Andragoškega centra za izjemne dosežke na področju izobraževanja odraslih. Sam si življenja brez nenehnega učenja ne predstavlja: »Saj to je v življenju tudi smisel, da spoznaš čim več stvari. Radovednost v človeku ne sme nikoli umreti. Sam še vedno vzamem v roke učbenike za srednješolsko matematiko ali fiziko, se potopim v atome in kvarke ter neizmerno uživam. Drugače je bilo v srednji šoli, ko sem se bil prisiljen učiti. Rad sem z udeleženci tretje življenjske univerze, ki jim je učenje hobi,« je dejal Hribar.

Sam se uči kitajščino. Pravi, da je razlog povsem pragmatične narave: »Kitajska doživlja eksplozijo. Čez deset let se bo govorilo kitajsko, tako kot zdaj govorimo skoraj vsi tudi angleško. V nasprotju s Kitajsko Evropa doživlja empozijo, seseda se sama vase.«

Žal ne opaža napredka niti pri Slovencih in njihovi izobraženosti. »Odstotek nepismenih Slovencev je še vedno velik, veliko ljudi ima samo osnovnošolsko izobrazbo. Treba se je zavedati, da so tudi oni volilci. Država bi morala dati za znanje vse, kajti znanje je moč, je vodilo razvoja! Znanje bi moralo biti naša obveznost, ne samo pravica. Bil sem zgrožen, ko sem slišal, da osnovna šola išče sponzorja za nakup računalnikov. Minister in drugi odgovorni bi se morali pogrezniti v tla zaradi tega. Poleg tega je naš šolski sistem katastrofalen! Se vedno ni individualne obravnave otrok. Nadarjenim otrokom bi morali nuditi dodatno obravnavo, otrokom, ki imajo težave pri učenju, pa njim prilagojen učni pristop. Tega ni. Žal ves izobraževalni sistem temelji le na neki računici,« je kritičen Hribar.

Kritičen je tudi do medijev, ki so »v prizadevanjih, da zadovoljijo povprečno populacijo, povzročili, da so opinion makerji postali estradniki, ne pa intelektualci, znanstveniki, strokovnjaki...« **pj**

fotografija Luka Cjaha

»Odstotek nepismenih Slovencev je še vedno velik, veliko ljudi ima samo osnovnošolsko izobrazbo. Treba se je zavedati, da so tudi oni volilci. Država bi morala dati za znanje vse, kajti znanje je moč, je vodilo razvoja! Znanje bi moralo biti naša obveznost, ne samo pravica,« je prepričan radijski in televizijski voditelj Sašo Hribar.

Svetovalna središča za dvig splošne izobraženosti odraslih

Med minulo sredo in petkom so po vsej Sloveniji potekali dnevni svetovalnih središč. V vseh regijah so na različnih lokacijah, letos prvič tudi po nekaterih nakupovalnih središčih, potekale akcije ozaveščanja starejših.

Odrasli se zaradi zahtev trga in lastnih želja po izboljšanju in dopolnjevanju znanja vse pogosteje vključujejo v programe izobraževanja za starejše. Da bi lažje prišli do informacij, v katere programe se lahko vpišejo, skrbi 14 svetovalnih

središč po Sloveniji. »Letos je bilo zanimanje za izobraževanja izredno veliko. Samo na stojnici pred trgovino Spar v Trbovljah se je v treh urah oglasilo 150 ljudi. Tak stik z ljudmi je izredno pomemben, saj jih lahko še bolj motiviramo za učenje in jim pojasnimo, da je lahko zabavno in prijetno,« je pojasnila vodja področja informiranja in svetovanja v Andragoškem centru RS **Tanja Vilič Klenovšek**. Središča se trudijo predvsem za dvig zavesti, da je treba odraslim omogočiti kakovostno, in-

dividualno ali skupinsko, brezplačno svetovanje za izobraževanje in učenje. Delovanje središč in regionalnih centrov za izobraževanje odraslih po državi podpira ministrstvo za šolstvo in šport. Razpis za vpis odraslih v izobraževalne programe objavijo vsako leto na začetku avgusta.

Za dobro regionalno pokritost svetovanja odraslim skrbi 14 središč, ki imajo po Sloveniji razpršenih še 35 dislociranih enot, ki jih svetovalci iz matične enote obiščejo v določenih terminih. Podrobne informacije o aktivnostih, ki vas zanimajo, dobite na sedežih svetovalnih središč (glej tabelo), lahko jih pokličete po telefonu, nasvete pa dajejo tudi po elektronski pošti. V vseh svetovalnih središčih nudijo tudi osebno svetovanje, kdaj temu namenjajo čas, pa izveste po telefonu.

V minulem šolskem letu so v svetovalnih središčih pomagali več kot 17.000 odraslim, od ustanovitve prvih enot leta 2001 pa se je na središča obrnilo več kot 60.000 oseb. Za svetovanje se še vedno odloča več žensk (60 odstotkov) kot moških, kar 80 odstotkov vseh, ki se oglašijo v središčih, je starih od 21 do 40 let, med njimi pa je še vedno več zaposlenih (45 odstotkov) kot brezposelnih (35 odstotkov), drugo so upokojenci, gospodinje, dijaki in študenti.

Svetovalna središča po Sloveniji

	naslov	telefon	elektronsko svetovanje
Jesenice	LU Jesenice, Cesta Cirila Tavčarja 3a, Jesenice	04/583 3805	marija.fermisek@siol.net
Koper	LU Koper, Cankarjeva 33, Koper	05/ 612 8006	isio@lu-koper.si
Koroška	MOCIS, Partizanska 16, Slovenj Gradec	02/884 6407	mocis.svetovanje@siol.net
Ljubljana	CDI Univerzum, Grošljeva 4, Ljubljana	01/510 2270	svetovalno.sredisce@cdi-univerzum.si
Maribor	Andragoški zavod Maribor - LU, Maistrova ulica 5	02/234 1111	svetovanje@azm-lu.si
Murska Sobotna	LU Murska Sobotna, Slomškova 33, Murska Sobotna	02/536 1576	svetovalno.sredisce@lums.si
Nova Gorica	LU Nova Gorica, Cankarjeva 8, Nova Gorica	05/335 3119	kstenja.petek@lu-ng.si
Novo mesto	RIC Novo mesto, Novi trg 5, Novo mesto	07/393 4552	svetovalno.sredisce@ric-nm.si
Posavje	LU Krško, Dalmatinova 8, Krško	07/488 1170	svetovalno.sredisce@lukrsko.si
Postojna	LU Postojna, Ljubljanska cesta 2, Postojna	05/721 1289	isio-postojna@studioproteus.si
Ptuj	LU Ptuj, Mestni trg 2, Ptuj	02/749 2155	svetovanje@luptuj.org
Velenje	LU Velenje, Titov trg 2, Velenje	03/898 5470	svetovalno.sredisce@lu-velenje.si
Zasavje	Zasavska LU, Trg svobode 11a, Trbovlje	03/563 1191	isio.zasavje@guest.arnes.si
Žalec	LU Žalec, Ulica Ivanke Uranjek 6, Žalec	03/713 3565	isio@upi.si

Družinska pismenost

BERIMO IN POGOVARJAJMO SE Z OTROKOM

Ali ste opazili, da že med predšolskimi otroki obstajajo razlike v tem, kako znajo opazovati in si razlagati svet, v katerem živijo? Razlike v pozornosti, radovednosti in sprejemanju ter razlike v znanju o tem svetu. Neki otrok se bo na primer vsak konec tedna peljal k »babici na Dolenjsko«, pa nam ne bo vedel povedati, kje natančno ta babica živi in kako, skozi katere kraje se pride do nje. Neki drug otrok iste starosti pa nam bo celo znal pokazati pot na zemljevidu.

Še ne triletno dekletce bo znalo pregledati revijo od začetka do konca, fotografijo za fotografijo, stran za stranjo, in pri tem radovedno uživati, neki drug, precej starejši otrok pa niti ne bo znal prav prijete v roke knjige pravljic, ki mu jo prinesemo v dar.

Morda bo kdo rekel, da so nekateri otroci pač bolj odprte glave, drugi pa manj. A ni res! Razlike so predvsem v priložnostih, ki jim jih starši ponudimo, da se učijo, da zvišujejo svojo pismenost – sposobnost razumevanja najrazličnejših pisnih informacij – že v predšolski dobi. Starši smo tu za to, da »odpiramo svojim otrokom glave«! Dajmo torej svojim otrokom priložnost, razvijajmo družinsko pismenost!

Sliši se zelo učeno in verjetno si težko predstavljamo, kaj naj bi to pomenilo. Gre pa pri družinski pismenosti pravzaprav za vse dejavnosti, ki potekajo med družinskimi člani in so povezane s pismenostjo: branje, pisanje, zapisovanje, pregledovanje kakršnegakoli pisnega gradiva. Tudi medsebojno pogovarjanje bi lahko uvrstili sem. Družinska pismenost je prisotna v vsaki družini, v takšni ali drugačni obliki. Vpliv družine na razvoj pismenosti pri otroku je pomemben, učinki so opazni že ob vstopu v šolo. Raziskave kažejo, da se med otroki kmalu pokažejo razlike. V kakšnem smislu? Otroci iz družin, kjer se je veliko bralo, pogovarjalo, pojasnjevalo, odgovarjalo na otrokova vprašanja, imajo navadno bogatejši besedni zaklad, zato se laže

posvetijo učenju tehnike branja in pisanja, ni se jim treba ukvarjati še z razumevanjem besed, saj jih že poznajo. Ti otroci so tudi bolj poučeni o svetu in okolju, ju znajo bolje opazovati. Ko pridejo v šolo, so že opremljeni z določenimi znanji, ki jim zelo olajšajo učenje branja in pisanja.

Po besedah **dr. Livije Knaflič** z Andragoškega centra Slovenije se starši večinoma zavedajo pomena priprave na učenje branja in pisanja, bojijo pa se, da nimajo dovolj strokovnega znanja, da bi otroku pri tem lahko usposobljeno pomagali. Bojazen je odveč, saj se otrok največ nauči z igro, in vsakdanje situa-

Dr. Livija Knaflič

cije so tiste, ki jih lahko starši s pridom uporabijo za pripravo na učenje branja in pisanja.

PRIOVEDOVANJE ZGODB

Če starši berejo otroku, naredijo veliko za njegov razvoj: bogatijo mu besedni zaklad, otrok lahko mimogrede spozna določene črke. Tudi pripovedovanje je v veliko pomoč. Z otrokom se lahko zvečer pogovarjamo o dogodkih, ki so se zgodili čez dan, lahko mu pripovedujemo o lastnem otroštvu. S tem se otrok nauči, da ima vsaka zgodba strukturo, začetek in konec, in da vsebuje neko sporočilo. Z otrokom se pogovarjamo o njegovih čustvih in doživljanju. Če ga je na primer strah, se pogovorimo z njim, česa in zakaj ga je strah, kako se s tem strahom lahko spoprime ali kako lahko z njim živi. Ali pa se pogovarjamo v najrazličnejših življenjskih situacijah – v prometu na cesti, v zdravniški čakalnici, med vožnjo z avtomobilom, ko pregledujemo reklamni material iz poštnega nabiralnika in podobno.

Pri otrocih je zelo pomembno, da preverjamo, kako razumejo prebrano. Če otroku beremo slikanico, se z njim pogovarjamo o tem, kaj se je v zgodbi zgodilo, otrok pa »bere« tudi ilustracije in ugotavlja, kaj vse je na njih. Z nekoliko starejšim se že lahko pogovarjamo tudi o tem, kaj so liki, ki nastopajo v zgodbi, naredili in zakaj ter kako bi sam ravnal v podobnih situacijah. Za otroka ni dovolj, da brez razumevanja bere besede ali stavke, kot so na primer: NINA, NENA, NANA, Metka je šla domov, Tine je šel v šolo. Tega je v naših šolah še vse preveč, z obžalovanjem ugotavlja dr. Livija Knaflič. Lahko bi se učili brati ob enostavnih, kratkih, a smiselnih zgodbicah, ob katerih bi se navajali sproti razumevati prebrano.

VSAKDANJE SITUACIJE

Uvajanje v pismenost za predšolskega in tudi šolskega otroka pomeni tudi usvajanje drugih veščin in znanj. Velika razlika je, če nas otrok samo spremlja v trgovino, ne da bi ga pritegnili k odločanju in nakupovanju, ali pa če pri tem lahko aktivno sodeluje. Predšolski otrok tako lahko že sodeluje pri sestavljanju nakupovalnega listka, skupaj z njim lahko pregledamo reklamni material in se pogovarjamo o izdelkih, za kaj se uporabljajo in ali jih zares potrebujemo. Ko se z njim sprehajamo po trgovini, mu lahko razložimo, da na prodajnih policah vlada določen red, da so na enem

NOV DIDAKTIČNI PRIPOMOČEK ZA STARŠE IN VZGOJITELJE

Andragoški center Slovenije je pred kratkim izdal komplet štirih devedejev *Z igro do pismenosti*, ki je nastal kot posnetek oddaj, ki jih je lani producirala in predvajala TV Pika. Devedeji so namenjeni tako izobraževalcem (vzgojiteljem, učiteljem) kot tudi staršem otrok, predvsem predšolskih. V njih so ustvarjali na zanimiv, prijeten in zabaven način predstavili najsodobnejša spoznanja, ki bodo staršem pomagala pri razvijanju pismenosti njihovih otrok. Izbrani strokovnjaki (dr. Manca Košir, dr. Meta Grossman, mag. Ester Možina, dr. Livija Knaflič, Tanja Černe, mag. Milena Košak Babuder, dr. Dora Jelenc in številni drugi) poudarjajo, kako velik pomen ima za otrokov razvoj pripovedovanje zgodb, sproščeno štetje predmetov, predšolsko branje, in

Z igro do pismenosti

Dr. Petra Javrh

svetujejo staršem, kako to doseči na čim bolj naraven način, z igro. Projek je bil financiran iz sredstev Ministrstva za šolstvo in Evropske unije in zato so devedeji brezplačno na voljo na Andragoškem centru, sposoditi pa si jih bo mogoče tudi v vseh splošnih knjižnicah po Sloveniji.

Avtorica televizijskih oddaj in soavtorica devedejev **dr. Petra Javrh** je povedala, da so zbrali najbolj splošne napotke, ki naj bi staršem pomagali, da bi v družini lahko spontano brez kakšnega posebnega truda in

vsakdanjih situacijah pripravili otroka na to, da ob vstopu v šolo ne bi imel težav in posebnih primanjkljajev. »Ne gre za to, da bi morali otroka z urjenjem naučiti določenih znanj, pa ne, pa, da bi pri otroku spontano usmerjali in spodbujali učenje temeljnih spretnosti v vsakodnevem življenju.«

Iz predstavitvenih knjižic, ki so priložene vsakemu devedeju, lahko izvemo nekaj presenetljivih in spodbudnih dejstev. Na primer to, da niti dojenček ni premajhen za igro v poslušanju pesmi, če mu beremo, pripovedujemo, pojemo pesmi. Že pol leta star dojenček zna »brati« podobne v slikanici po prvem letu jih zna pokazati, če jih poimenujemo, dveletni otrok pa zna že sam listati in »brati« slike, opaziti podrobnosti. Tudi predmatematične spretnosti lahko razvijamo pri otroku že zelo zgodaj in nikoli ni prezgodaj za usvajanje pojmov, kot so: velik, dolg, kratek, lažji, težji, okrogel, raven, za razločevanje barv in podobno – seveda tudi to skozi igro. Pripovedovanje pa se otrok uči s posnemanjem, zato mu pripovedujmo zgodbe že od rojstva.

koncu čistila, na drugem se dobi kruh in spet na tretjem zelenjava. Skupaj z nami lahko pregleda roke uporabnosti določenih izdelkov in cene in lahko se nauči, da kupi tisto, kar je napisano na listku, in ne vsega, kar vidi in kar mu trenutno pade v oči. To je pravzaprav že vzgoja za potrošništvo.

Ko nam otrok pomaga pri peki piškotov, se s tem nauči, da se ti spečejo po določenem napisanem receptu, sestavine se mešajo po določenem redu, peče se na določeni temperaturi. Pa tudi okrasijo in oblikujejo se lahko na določen način.

Ko gremo na dopust in pišemo razglednice sorodnikom in prijateljem, je tudi to priložnost, da se naš otrok nauči nekaj, kar pripomore k njegovi pismenosti. Lahko izbere razglednico in sodeluje pri pisanju. Pri tem vidi, da naslov napišemo na določen način, da ni dovolj, da napišemo le ime in kraj, ampak so potrebni še drugi podatki, sicer poštar naslovnika ne bo mogel najti. Nauči se tudi tega, da se različnim ljudem pišejo različne vsebine: babici se napiše eno, prijatelju pa spet nekaj drugega.

S predšolskim otrokom se lahko gremo besedne igre, tako da na primer skupaj z njim naštejemo čim več vrst živali, rastlin, več vrst sadja in podobno. Otrokom lahko beremo pesmice v rimah, ki jih imajo ti zelo radi, ker se zlogi lepo ujamejo in ponavljajo ter s tem ustvarjajo melodijo. Vse to z otrokom lahko počnemo v predšolskem obdobju, v šolskem obdobju pa še toliko več, saj se zahtevnost nalog lahko poveča. Šolski otrok lahko na primer prebere, kaj je na televizijskem programu. S tem se uči prepoznavati različne programe, ugotoviti mora pravi datum in uro predvajanja ter prepoznati še mnogo drugih informacij. To so pravzaprav težje naloge, kot jih mora opravljati v šoli in ki ga že kar malo dolgočasijo.

ČE IMA NAŠ OTROK SLABŠI USPEH

V ozadju nekega šolskega neuspeha se lahko skriva veliko stvari, je prepričana dr. Livija Knaflič in poudarja, da je najprej treba ugotoviti vzroke za to. Otrokom zelo veliko pomaga že to, da se starši zanimamo za njihovo šolanje, se z njimi pogovarjamo o tem, kaj se je dogajalo v

šoli, kaj so se novega naučili; že s tem otrok obnavlja novo snov in jo utrjuje spominu – tako mu ne bo treba predolgo sedeti za zvezkom ali knjigo. Ko se sta z otrokom pogovarjamo o šoli, mu s tem sporočamo, da je šola pomembna in da tem postane pomembna tudi otroku. Knafličeva pravi, da starši veliko naredijo s tem, da otroka poslušajo, ko jim beremo. To je tudi priložnost za pogovor o tem, kaj se je dogajalo v šoli. Izraženi skrb in pozornost že dvigneta motivacijo otroku za šolsko delo. Ne sme pa biti ta skrb preveč stroga, omejevalna ali celo kaznovalna. Najhujša kazen za otroka, ki ima nekega več težav v šoli, je to, da mu starši ukazajo, naj gre v sobo in se uči. Takšni otroci imajo namreč slabšo koncentracijo in zato vsaka najmanjša stvar zmoti. Takšno učenje seveda ne more biti učinkovito.

V ozadju slabšega uspeha je lahko tudi naš negativen odnos do šole na sploh, do učiteljice, ki uči našega otroka. Zato ni prav, da bi starši kritizirali učiteljico pred otrokom, saj mu s tem sporočajo, da ni prav, da ni pomembna. **Maja Korošak**

PRIZNANJA ACS ZA IZJEMNE UČNE IN STROKOVNE DOSEŽKE PRI UČENJU ODRASLIH V SLOVENIJI ZA LETO 2007

Zgledi vlečejo, dejanja mičejo

Modrost, zajeta v tem ljudskem reku, temelji na spoznanju o dragocenosti izkušenj ter o pogumu, ki ga črpamo iz tuje prakse in nas navdihuje. O dragocenosti govorice zgledov za utrjevanje kulture učenja govorijo tudi življenjske zgodbe dobitnikov priznanj ACS. Številni med njimi so na svoji poti naleteli na ovire, ki so se zdele nepremagljive; pri tem imam v mislih zmanjšane učne zmožnosti zaradi zaostanka v razvoju, nepoznavanje tehnik učenja, nepismenost ter različne oblike življenjske oviranosti zaradi kroničnih bolezni, ostarelosti, življenja in dela zunaj matične domovine ali daleč stran od kulturnih in izobraževalnih središč ... Vse te okoliščine našim dobitnikom priznanj niso vzele poguma, temveč so jih spodbudile k delovanju, k odkrivanju njihovih lastnih, izvernih poti v prihodnost.

V Evropskem letu enakih možnosti za vse (ELEM 2007), ko skušamo biti pozorni na bogastvo različnosti v ljudeh in med ljudmi ter na njihovo enakovredno upoštevanje v družbi, smo teh zgledov še posebej veseli. Z njimi bomo skušali spodbuditi tiste med nami, ki se bojijo različnosti, ki jim drugačnost zbuja nelagodje in s tem marsikdaj tudi nestrpnost in neobčutljivost, da bi se zavedli, kako dragocena je različnost. Je dodana vrednost, ki je ne smemo zapraviti. Je tudi naravna. Narava prekipeva od čaščenja različnosti in posebnosti, saj še voda v različnih okoliščinah in pri različnih temperaturah ustvari povsem različne, enkratne kristale. Po zgledih iz narave moramo biti tudi ljudje občutljivi za drugačnost, moramo ji dati priložnost, da se uveljavi, da se izrazi in nas tako obogati.

Naj bodo tudi življenjske zgodbe ljudi, ki so se uspešno soočili s svojimi talenti in primanjkljaji, z oviranostjo in s stremljenji, priložnostmi in omejitvami prispevek k temu, da bi se znal vsakdo izmed nas ozreti okrog sebe s sproščenim pogledom in občutljivostjo za našo lastno in tujo drugačnost, izjemnost, dragocenost.

V tretji kategoriji, v kateri so priznanja podeljena za izjemne strokovne ali promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih, prejme priznanja šest posameznikov, med njimi Anton Grebenšek, eno društvo in ena izobraževalna ustanova.

Poklicna pot Antona Grebenška je tlakovana z vztrajnostjo, nenehnim strokovnim napredovanjem in ve-

»V teh razmerah praktični pouk kot učni predmet, pri katerem učenci povezujejo teorijo s prakso, pridobivajo in razvijajo spretnosti in navade, ni več ustrezen. V vzgojnoizobraževalnih programih poklicnih šol postaja predmet predmetno področje, ki vključuje različne vrste in oblike poklicnega in praktičnega usposabljanja.« (Iz uvoda v knjigo Anton Grebenšek: Usposabljanje za delo.)

likim posluhom za potrebe učečih se odraslih, še posebej zaposlenih v tehničnih poklicih ter brezposelnih. V zadnjem obdobju je še zlasti dragocen njegov prispevek k prenovi usposabljanja čebelarjev – ne samo zato, ker se je podal na povsem novo področje, ampak tudi zato, ker je to neprecenljivo delo opravil že v obdobju po upokojitvi, ko bi se lahko umaknil iz naporenega vsakdana v zasebnost, a se je kljub temu lotil spoznavanja zakonov narave in človekovega sodelovanja z njo.

Anton Grebenšek izhaja iz delavske družine. Začel je kot vajenec v elektrostroki, opravil izpit za kvalificiranega električarja, napredoval do delovodje ter učitelja praktičnega pouka in tehnologije v strojništvu in elektrotehniki. Vedno je znal povezovati različna področja (predvsem izobraževanje in delo) za doseganje višje kakovosti programov, ki jih je snoval ali izvajal. Teorijo in prakso izobraževanja odraslih je obogatil s konceptom ergološke didaktike, to je z organizacijsko-didaktičnim modelom praktičnega pouka ter izpopolnjevanja v delovnih procesih. Sodeloval je pri pripravi programov pedagoškega svetovanja in sistema nacionalnih poklicnih kvalifikacij (NPK) ter povezujočega modela potreb proizvodnje, delovne prakse ter mentorstva. Ob uvajanju sistema

NPK je prispeval koncept alternativnih poti do poklica in oblikoval osnutek kataloga strokovnih znanj za poklic čebelar/čebelarka. V okviru Andragoškega centra Slovenije je sodeloval tudi pri projektih Usposabljanje brezposelnih in Kvalifikacije v sistemu izobraževanja odraslih.

Nalog, ki jih je sprejel pri Čebelarški zvezi Slovenije, se je lotil prav tako scela kot nekdaj, ko je deloval na dobro znanem, tehničnem področju. Seveda se je moral marsičesa povsem na novo naučiti, predvsem od strokovnjakov v skupini, ki je pripravila program in ga še vedno dopolnjuje ter nadgrajuje s sodobnimi učnimi gradivi, podprtimi z IKT. Prispevek Antona Grebenška je predvsem izvirni model svetovanja in potrjevanja predhodno neformalno pridobljenih znanj za pridobitev poklica čebelar/čebelarka, zasnova šole čebelarjenja Antona Janše ter modularna zasnova programov izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja.

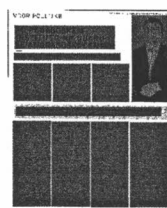
Slavica Borka Kucler

(slavica.borka.kucler@acs.si), ACS

G. Anton Grebenšek je prejemnik priznanja Andragoškega centra Slovenije za izjemne učne in strokovne dosežke pri učenju odraslih v Sloveniji za leto 2007

Andragoški center Slovenije je na predlog Čebelarške zveze Slovenije g. Antonu Grebenšku podelil priznanje za izjemne učne in strokovne dosežke pri učenju odraslih v Sloveniji za leto 2007. Priznanja Andragoškega centra Slovenije so pod pokroviteljstvom Občine Postojna slovesno podelili v petek, 12. oktobra 2007, ob evropskem letu enakih možnosti (ELEM 2007) ter ob odprtju festivala Tedna vseživljenskega učenja (TVU 2007). Ob tej priložnosti čestitamo g. Antonu Grebenšku in se mu zahvaljujemo za njegov prispevek na področju izobraževanja in usposabljanja čebelarjev.

Čebelarška zveza Slovenije

PO PEDAGOŠKEM INŠTITUTU NA UDARU ŠE ANDRAGOŠKI CENTER

MINISTER ZVER ŽELI REORGANIZIRATI EDINI CENTER ZA RAZISKOVANJE NA PODROČJU
IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH

DEJA CRNOVIČ, FOTO BORUT PETERLIN

Minuli teden so se z odprtim pismom, naslovljenim na ministrstvo za šolstvo in šport, oglasili zaposleni na oddelku za pedagogiko in andragogiko ljubljanske Filozofske fakultete. Ministrstvo naj bi jih nedavno namreč seznanilo z načrtovanimi spremembami sestave sveta Andragoškega centra Slovenije, osrednje raziskovalno-razvojnne inštitucije na tem področju pri nas. "Vse kaže, da hoče ministrstvo tudi pri tem javnem zavodu - podobno kot se dogaja že pri upravljanju Pedagoškega inštituta - povečati svoj nadzor in vpliv na delovanje ustanove, da bi spremenili njeno temeljno poslanstvo, to pa je raziskovanje v funkciji celovitega razvijanja in pospeševanja razvoja izobraževanja odraslih v Sloveniji," so zapisali v pismu. Vse kaže, da se je vlada dela lotila res temeljito.

Minevata namreč dve leti od spremembe zakona o raziskovalni dejavnosti, po kateri lahko vlada imenuje večino članov upravnih odborov raziskovalnih inštitutov; prej je imenovala zgolj tretjino. Posegi vlade v raziskovalne in izobraževalne inštitucije niso ostali neopaženi. Najbolj je zbudilo v oči izdatno financiranje projektov do pred leti povsem neznanega Frančiškanskega družinskega inštituta, med drugim pa tudi odstop direktorice javne agencije za tehnološki razvoj MARTE SVETINA in nedavna sprememba statuta Pedagoškega inštituta, po katerem so lahko za direktorja imenovali DEJANA HOZJANA, ki po prejšnjem statutu sploh ni izpolnjeval pogojev za to mesto.

Povod za javni protest andragoške stroke je bilo obvestilo, ki sta ga konec avgusta letos prejeli Univerzi v Ljubljani in v Mariboru. V njem minister za šolstvo in šport, MILAN ZVER, zapiše, da je sedanja sestava sveta "nekoliko nefunkcionalna", saj so v svetu zavoda poleg treh predstavnikov zaposlenih in treh predstavnikov ustanovitelja še en predstavnik iz javne mreže organizacij za izobraževanje odraslih ter predstavnik Univerze v Ljubljani in Univerze v Mariboru. Nefunkcionalnost

bi kakopak odpravili tako, da bi namesto predstavnikov univerz v svet imenovali predstavnike s področja srednješolskega in višješolskega izobraževanja. Ti naj bi bili po mnenju ministrstva najpogostejši uporabniki tega področja, kar pa strokovnjaki zanikajo. Za omenjeni področji

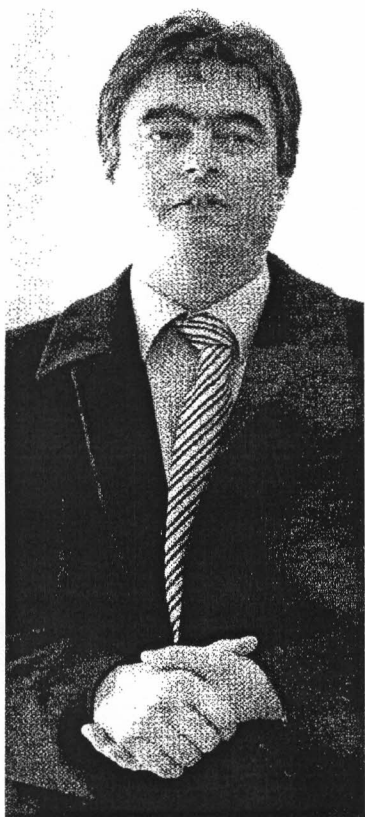
naj bi bila namreč pristojna Center za poklicno izobraževanje in Zavod za šolstvo.

Na ministrstvu za šolstvo in šport odgovarjajo, da so po 28. členu ZOFVI uporabniki Centra predvsem izvajalci formalnega izobraževanja, in sicer na osnovnošolski, srednješolski in višješolski ravni, hkrati pa je bila vmes ustanovljena Univerza na Primorskem, ki nima možnosti do svojega predstavnika v svetu. Poleg tega naj bi se predstavnika omenjenih univerz zelo redko udeleževala sej sveta ACS. Ministrovega predloga za spremembo sestave sveta univerzi nista sprejeli.

Prav izpostavljanje formalnega izobraževanja pa je zmotilo strokovnjake na Filozofski fakulteti. Andragoški center je namreč že dobrih deset let v nemilosti pri vladni politiki in poskusih reorganizacije; ena od izrazitih težej je bila tudi ta, da bi Andragoški center pripojili Centru za poklicno izobraževanje in ga tako dokončno "razbremenili" raziskovalne funkcije. S tem naj bi po mnenju predstavnice strokovnjakov SABINE JELENC KRAŠOVČEV s Filozofske fakultete minister jasno pokazal željo, da bi se Center ukvarjal predvsem z zviševanjem stopnje formalne izobrazbe in usposabljanjem za potrebe trga, kar je bilo jasno navedeno tudi v resoluciji o nacionalnem programu izobraževanja odraslih, sprejeti leta 2004, vendar pa ne kot edina in osrednja naloga Centra. "Vlada želi, da bi razvijali programe, v katerih bi odrasli nadgrajevali svojo stopnjo izobrazbe, kar pa ni ključni namen Andragoškega centra. Takšne naloge lahko sama opravlja Zavod za šolstvo in Center za poklicno izobraževanje, kjer pa jim očitno primanjkuje ustrezno usposobljenih ljudi."

Idejo o pripojitvi ACS Centru za poklicno izobraževanje so na ministrstvu sicer opustili; teh načrtov "za enkrat ministrstvo nima", so nam odgovorili. A strah pred reorganizacijo in ukinitvijo raziskovalne dejavnosti je med strokovnjaki močno zasidran. Slovenija bi tako namreč izgubila osrednji raziskovalni center s tega področja, ki je v šestnajstih letih svojega delovanja služil kot pomemben strokovni sodelavec oddelka za pedagogiko in andragogiko na Filozofski fakulteti in bil na nek način tudi učna baza za študente andragogike.

Težnje, da bi Center uporabljali za usposabljanje glede na potrebe trga in višanje stopnje izobrazbe prebivalstva, so bile očitne že ob sami ustanovitvi leta 1991. Na videz sicer pohvalni težnji pa naj bi po mnenju strokovnjakov zavirali poglavito vizijo Centra: razvoj kulture učenja. Kot pravi Jelenc Krašovčeva, "center poudarja kulturo učenja, splošno, neformalno izobraževanje, in vsi projekti, kot so na primer študijski krožki, središča za samostojno učenje, borza znanja, projektno učenje za mlajše odrasle in Teden vseživljenjskega učenja, so bili naravnani tako. Tu ne gre za neposredno uresničevanje ekonomistične funkcije zaposlovanja, ampak za humanistični vidik učenja, ki ljudem daje večjo moč za osebno in družbeno delovanje." Instrumentalizacija nalog Centra naj bi bila tako skladna z neoliberalno politiko vlade. Jelenc Krašovčeva zaskrbljeno ugotavlja: "Pri nas se spodbuja predvsem formalno izobraževanje, s pomočjo katerega lahko višamo stopnjo izobrazbe v državi. Pozablja pa se, da takšne oblike ljudi ne navajajo na to, da bi se vračali k nadaljnemu izobraževanju, ko dosežejo neko stopnjo izobrazbe." Pritiski ministrstva, da bi se Center osredotočal predvsem na poklicno izobraževanje, so usposobljene raziskovalce prisilili, da so odšli. Danes so preostali raziskovalci na centru z novo pogodbo o zaposlitvi ostali tudi brez statusa raziskovalca in so po aktu o sistemizaciji izenačeni z javnimi uslužbenci. Prav tako so

nam na ministrstvu povedali, da Center pogojev za temeljne raziskave, ki so jih sicer izvajali predvsem v prvih letih od ustanovitve, zdaj nima, "zato bo lahko izvajal le aplikativne in razvojne naloge, kajti le za to ima ustrezne pogoje". Torej ravno tisto, česar se strokovnjaki najbolj bojijo: postali bodo izvajalci nalog, namenjenih izobraževanju za doseganje gospodarskih ciljev na račun opuščanja razvijanja kulture učenja v Sloveniji. X

STROKOVNJAKI SE NAJBOLJ BOJIJO, DA BODO POSTALI IZVAJALCI NALOG, NAMENJENIH IZOBRAŽEVANJU ZA DOSEGANJE GOSPODARSKIH CILJEV NA RAČUN OPUŠČANJA RAZVIJANJA KULTURE UČENJA V SLOVENIJI.

VEČER

Datum: 7.11.2007 - Stran: PREKMURJE, PRLEKIJA

Pomoč pri opismenjevanju ljudi črne celine

V Murski Soboti so goste iz Bocvane seznanili s primeri dobrih praks na področju Projektnega učenja za odrasle

Branko Žunec

Predstavnica Oddelka za izobraževanje odraslih Univerze v Gabaronu v Bocvani Constance Gaotlhobgvangu in dr. Vida Mohorčič Špolar, raziskovalka pri Andragoškem centru Slovenije

Ljudska univerza (LU) v Murski Soboti je včeraj gostila delegacijo devetih predstavnikov Oddelka za neformalno izobraževanje Ministrstva za izobraževanje in Oddelka za izobraževanje odraslih Univerze v Gabaronu v južnoafriški državi Bocvana. Obisk je organiziral Andragoški center (AC) Slovenije, prva postaja gostov, ki se vračajo domov v nedeljo, je bilo Pomurje. Goste so seznanili s primeri dobrih praks na področju Projektnega učenja za odrasle, programi LU in Svetovalnim središčem, ogledali pa so si tudi Pokrajinsko in študijsko knjižnico.

Dr. Vida Mohorčič Špolar, nekoč direktorica AC in začetnica Unescovega programa participacije v Sloveniji, sedaj raziskovalka na AC, je pojasnila, da sega sodelovanje z Bocvano v leto 2003. "Zasnovali smo programe pismenosti za izobraževanje učiteljev. Tam smo med dvema obiskoma usposabljali 37 učiteljev za uporabo aktivnih metod učenja. Ker so se želeli prepričati, kako to delamo v Sloveniji, smo organizirali obisk." Regija Pomurje s soboško LU je po njenem s tega vidika zelo zanimiva, pred leti je sicer dosegala slabše rezultate na področju opismenjevanja, v zadnjem času pa je razvila veliko programov, kot so Most do izobrazbe, Jaz in moje delovno mesto, Izzivi podeželja in podobni. "Predstavniki Bocvane, ki je kljub bogatim nahajališčem diamantov zelo revna država, želijo imeti programe, ki vodijo do zaslužka. To je problem dežel v razvoju, kjer vse, kar delajo, delajo z mislijo na prihodek. Država dosega okrog 800 dolarjev na prebivalca, kar je veliko več kot druge afriške države, ima pa hude probleme z nepismenostjo, zato veliko vlagajo v izobraževanje."

Tako kot dr. Mohorčič Špolar je tudi predstavnica Oddelka za izobraževanje odraslih Univerze v Gabaronu v Bocvani Constance Gaotlhobgvangu sta izrazili upanje, da ima Unescov projekt participacije lepo prihodnost, saj je volja na obeh straneh.

BRANKO ŽUNEC

Na kratko
Delo, 07.11.2007

Delegacija iz Bocvane obiskala soboško ljudsko univerzo

Murska Sobota – Delegacija univerze v Gabaronu v Bocvani in ministrstva za neformalno izobraževanje je v okviru petdnevnega obiska v Sloveniji včeraj obiskala soboško ljudsko univerzo. Gostje so se seznanili z oblikami neformalnega izobraževanja odraslih v Prekmurju, ogledali so si tudi soboško Pokrajinsko in študijsko knjižnico (na fotografiji). Obisk delegacije iz Bocvane sodi v program usposabljanja učiteljev s področja opismenjevanja, ki ga je Andragoški center Slovenije pred dvema letoma s pomočjo Unesca začel uresničevati na univerzi v Gabaronu. **I. G.**

Zgolj še ena služba ministrstva?

Ali se torej res obeta, da bo ACS postal le izvajalec nalog, namenjenih izobraževanju za doseganje gospodarskih ciljev

► Zaposleni na oddelku za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani smo bili nedavno seznanjeni z dopisom Ministrstva za šolstvo in šport (MŠŠ) – podpisal ga je minister dr. Milan Zver –, da predlagajo spremembo sestave sveta Andragoškega centra Republike Slovenije (ACS), v katerega bi »namesto predstavnikov univerz vključili predstavnike s področja srednješolskega in višješolskega izobraževanja«. Ta ukrep, ki ga je pospremila tudi sprememba Odloka o ustanovitvi in reorganizaciji ACS, kar pomembno vpliva na vlogo osrednje raziskovalne ustanove za področje izobraževanja odraslih – vsaj do zdaj je to bila, nas je izzval, da zapišemo svoja stališča o omenjenih ukrepih ministra.

Kot učitelji in strokovnjaki s področja izobraževanja otrok, mladine in odraslih menimo, da so takšne namere ministrstva, odgovornega za vzgojo in izobraževanje, presenetljive in zaskrbljujoče. Vse kaže, da hoče ministrstvo tudi pri tem javnem zavodu – podobno kot se dogaja že pri upravljanju Pedagoškega inštituta – povečati svoj nadzor in vpliv na delovanje ustanove, da bi spremenili eno njegovih temeljnih področij delovanja – raziskovanje v funkciji celovitega razvijanja in pospeševanja razvoja izobraževanja odraslih v Sloveniji. Pri tem ministrstvo navaja netočne utemeljitve – po našem mnenju zavajajoče. Predstavniki Univerze v Ljubljani in Univerze v Mariboru želi zamenjati s predstavniki ustanov srednješolskega in višješolskega izobraževanja, ker so slednji, tako navajajo na ministrstvu, najpogostejši uporabniki ACS. Vendar pa je ACS ves čas svojega delovanja namenjal največ pozornosti različnim projektom za pospeševanje kulture učenja v Sloveniji (rezultati so razvejena omrežja programov neformalnega učenja – študijski krožki, borze znanja, središča za samostojno učenje, projektno učenje za mlade, programi zviševanja ravni pismenosti) in za povečanje povpraševanja po izobraževanju. (Teden vseživljenjskega učenja, omrežje svetovalnih središč). Srednješolsko in višješolsko izobraževanje ni bilo njegovo prednostno področje in tudi zdaj ni, saj sta zanj pristojna

Center RS za poklicno izobraževanje in Zavod RS za šolstvo.

Vodilni v izobraževanju odraslih

Menimo, da bi imela izločitev predstavnikov univerz iz sestave sveta ACS pomembne razsežnosti in negativne posledice za razvoj andragoške stroke in znanosti. Andragogika je področje univerzitetnega študija in raziskovanja, ACS pa ima poleg funkcije razvojne in svetovalne ustanove za področje vzgoje in izobraževanja (po 28. in 29. členu zdaj še veljavnega Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja – ZO-FVI) tudi, kot že rečeno, vlogo vodilne raziskovalne ustanove za področje izobraževanja odraslih. Na tem področju je enako pomemben kot je Pedagoški inštitut, ki opravlja raziskave vzgoje in izobraževanja otrok in mladine. Od Ministrstva bi pričakovali, da si bo prizadevalo za vzgojo in razvijanje raziskovalcev za področje izobraževanja odraslih, pri čemer sta ACS in Filozofska fakulteta ves čas tesno sodelovala.

Spremembo Odloka in sestave sveta ACS utemeljuje ministrstvo tudi s »številnimi vsebinskimi in organizacijskimi spremembami, ki so nastale po letu 1999 (takrat je bil Odlok nazadnje spremenjen), ki vplivajo na delo tega javnega zavoda«; s spremembami želijo v njem »izboljšati pogoje dela«. Za vse spremembe – pa najsi bodo to spremembe v

politikah izobraževanja, raziskovanja, trga dela, socialnega ali ekonomskega razvoja, v Sloveniji ali EU – je značilna rdeča nit – to pa je zagotavljanje priložnosti za učenje vseh ljudi (ne samo elit) v vseh življenjskih obdobjih in to za »doseganje gospodarskih, družbenih (izboljšanje kakovosti življenja) ter medgeneracijskih in sonaravnih razvojnih ciljev« (Državni razvojni program 2007–2013). Prav EU priporoča svojim članicam povečanje vlaganja v raziskovanje vseživljenjskega učenja, v katerem ima izobraževanje odraslih najmanj enako pomembno vlogo kot izobraževanje otrok in mladine. »Izboljšanje pogojev dela« ACS si zaposleni na oddelku za pedagogiko in andragogiko predstavljamo tako, da bo ACS lahko ponovno prevzel zahtevne in avtonomne raziskovalne projekte, ki dajejo tudi nova teoretična spoznanja. Pomen takšne raziskovalne dejavnosti je toliko večji, ker je bil ACS edina tovrstna raziskovalna ustanova v Sloveniji.

Ukinjena raziskovalna delovna mesta

Ugotavljamo, da gre pri reorganizaciji ACS s strani Ministrstva za vpeljevanje načinov delovanja po meri državne uprave in birokratizacijo dela raziskovalcev. Z novo sistemizacijo, ki jo je na ACS vpeljalo ministrstvo, je ukinilo raziskovalna delovna mesta. Podlaga za financiranje ACS niso več projekti, temveč količniki za sistemizirana delovna mesta. Ti ukrepi so že prispevali k temu, da je raziskovalna dejavnost ACS in s tem tudi raziskovalna dejavnost na področju izobraževanja odraslih v Sloveniji šibkejša. Poleg tega pa je redukcija raziskovalnega dela ACS tudi v neposrednem nasprotju s cilji – v državnem zboru sedanjega sklica – sprejete Resolucije o nacionalnem programu izobraževanja odraslih, kjer je izrecno zapisano "Z različnimi ukrepi bomo spodbujali

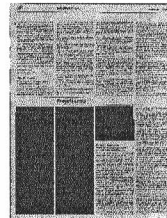
razvojno in raziskovalno delo na področju izobraževanja odraslih kot podlago za razvijanje teorije, preučevanje inovativnih metod in novih pristopov, njihovo vrednotenje in prenašanje v prakso ...". Sprememb, ki zadevajo tako notranjo organiziranost kot sestavo sveta ACS, gotovo ni mogoče uvrstiti med ukrepe, o katerih govori Resolucija in zanesljivo ne bodo pripomogle k razvoju raziskovalnega dela, kot to zahteva omenjena Resolucija.

Le za usposabljanje delovne sile in brezposelnih

Ali se torej res obeta, da bo ACS postal le izvajalec nalog, namenjenih izobraževanju za doseganje gospodarskih ciljev (usposabljanje delovne sile in brezposelnih)? In to na račun opuščanja projektov, usmerjenih v razvijanje in udejanjanje specifičnosti sistema izobraževanja odraslih, na račun celovitega udejanjanja nacionalnega programa izobraževanja odraslih, in na teh podlagah temelječih projektov neprecenljive vrednosti za razvijanje kulture učenja v Sloveniji. Ti so konec koncev edino zagotovilo, da se bo tudi Slovenija razvijala v družbo, ki temelji na znanju in učenju.

Zaposleni na Oddelku za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani (dr. Sabina Jelenc Krašovec, dr. Sonja Kump, dr. Janko Muršak, dr. Nives Ličen, dr. Monika Govekar-Okoliš, dr. Zdenko Medveš, dr. Metod Resman, dr. Mojca Kovač Šebart, dr. Jana Kalin, dr. Robert Kroflič, dr. Boris Kožuh, dr. Barbara Šteh, dr. Tadej Vidmar, dr. Jasna Mažgon, dr. Andreja Hočevar, dr. Klara Skubic Ermenc, Petra Mrvar, Damijan Štefanc, Vida Vončina, Nevenka Princec, Urša Černič, Tanja Šulak) odločno nasprotujemo ukrepom ministra dr. Milana Zvera, ki so v nasprotju s prizadevanji za razvoj andragoške stroke.

SABINA JELENC KRAŠOVEC

Kakšno reorganizacijo andragoškega centra želi minister?

dr. SABINA JELENC KRAŠOVEC, dr. SONJA KUMP, dr. JANKO MURŠAK, dr. NIVES LIČEN, dr. MONIKA GOVEKAR-OKOLIŠ, dr. ZDENKO MEDVEŠ, dr. METOD RESMAN, dr. MOJCA KOVAČ ŠEBART, dr. JANA KALIN, dr. ROBERT KROFLIČ, dr. BORIS KOŽUH, dr. BARBARA ŠTEH, dr. TADEJ VIDMAR, dr. JASNA MAŽGON, dr. ANDREJA HOČEVAR, dr. KLARA SKUBIC ERMENC, PETRA MRVAR, DAMIJAN ŠTEFANC, VIDA VONČINA, NEVENKA PRINCES, URŠA ČERNIČ, TANJA ŠULAK, Oddelek za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani

Zaposleni na oddelku za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani smo bili seznanjeni z dopisom ministrstva za šolstvo (MŠŠ), da pripravljajo spremembo Odloka o ustanovitvi Andragoškega centra Republike Slovenije (ACS) in predlagajo spremembo sestave sveta ACS, v katerega bi »namesto predstavnikov univerz vključili predstavnike srednješolskega in višješolskega izobraževanja«.

Takšne namere ministrstva, odgovornega za vzgojo in izobraževanje, nas presenečajo in skrbijo. Vse kaže, da hoče ministrstvo tudi pri tem javnem zavodu – podobno kot se dogaja že pri upravljanju Pedagoškega inštituta – povečati svoj nadzor in vpliv na delovanje ustanove, da bi spremenili njegovo temeljno poslanstvo: raziskovanje in funkciji celovitega razvijanja in pospeševanja razvoja izobraževanja odraslih v Sloveniji.

Poglejmo najprej, kako je v resnici s potrebo po spreminjanju sestave Sveta ACS. Ministrstvo v dopisu navaja, da želi zamenjati predstavnike Univerze v Ljubljani in Univerze v Mariboru s predstavniki ustanov srednješolskega in višješolskega izobraževanja, ker so slednji najpogostejši uporabniki ACS. Ta utemeljitev ni točna. ACS je ves čas svojega delovanja namenjal največjo pozornost različnim projektom za pospeševanje kulture učenja v Sloveniji (rezultati so razvejena omrežja programov neformalnega učenja – študijski krožki, borze znanja, središča za samostojno učenje, projektno učenje za mlade, programi zviševanja ravni pismenosti) in za povečanje povpraševanja po izobraževanju (Teden vseživljenjskega učenja, omrežje svetovalnih središč). Srednješolsko in višješolsko izobraževanje ni bilo in tudi zdaj ni njegovo prednostno področje, saj sta zanj pristojna center za poklicno izobraževanje in zavod za šolstvo.

Izločitev predstavnikov univerz iz sestave sveta ACS bi imelo pomembne razsežnosti in negativne posledice za razvoj andragoške stroke in znanosti. Andragogika je področje univerzitetnega študija in raziskovanja. ACS pa ima poleg funkcije razvojne in svetovalne ustanove za področje vzgoje in izobraževanja (po 28. in 29. členu že starega Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja – Zofvi) tudi pomembno vlogo osrednje raziskovalne ustanove za izobraževanje odraslih.

Dopis ministrstva potrjuje to, kar se opaža v zadnjem letu pri reorganizaciji ACS, kjer gre za

uvajanje načinov delovanja po meri državne uprave in birokratizacijo dela raziskovalcev. Z novo sistemizacijo je ministrstvo ukinilo raziskovalna delovna mesta. Podlaga za financiranje ACS niso več projekti, temveč količniki za sistemizirana delovna mesta. Ti ukrepi so že prispevali k temu, da je raziskovalna dejavnost ACS in s tem tudi raziskovalna dejavnost na področju izobraževanja odraslih v Sloveniji šibkejša.

Zmanjšanje raziskovalnega dela ACS je v neposrednem nasprotju s cilji – v državnem zboru sedanjega sklica – sprejete Resolucije o nacionalnem programu izobraževanja odraslih, kjer je izrecno zapisano: »Z različnimi ukrepi bomo spodbujali razvojno in raziskovalno delo v izobraževanju odraslih kot podlago za razvijanje teorije, preučevanje inovativnih metod in novih pristopov, njihovo vrednotenje in prenašanje v prakso ...«. Sprememb, ki zadevajo tako notranjo organiziranost kot sestavo sveta ACS, gotovo ni mogoče uvrstiti med ukrepe, o katerih govori resolucija, in zanesljivo ne bodo prispevale k razvoju raziskovalnega dela, kot to zahteva omenjena resolucija.

Spremembo odloka in sestave sveta ACS utemeljuje ministrstvo tudi s »številnimi vsebinskimi in organizacijskimi spremembami, ki so nastale po letu 1999 (takrat je bil odlok nazadnje spremenjen), ki vplivajo na delo tega javnega zavoda«; s spremembami želijo v njem »izboljšati pogoje dela«. Od ministrstva bi pričakovali, da bo »izboljšalo pogoje dela« tako, da bo ACS lahko vnovič, kot v prvem obdobju svojega delovanja, prevzemal zahtevne in avtonomne raziskovalne projekte, ki dajejo poleg razvojnih učinkov tudi nova teoretična spoznanja. Pomen takšne naravnosti in organiziranosti ACS je toliko večji, ker je bil prejšnja leta vodilna tovrstna raziskovalna ustanova v Sloveniji. Omogočanje in razvijanje raziskovalnega dela v ACS – kot osrednji raziskovalni ustanovi – je namreč pomembno tudi za vzgojo in razvijanje raziskovalcev za izobraževanje odraslih.

Pri ukrepih, s katerimi ministrstvo v resnici »oslabljuje pogoje dela«, je skrb zbujajoče predvsem to, da bi ACS postal le izvajalec nalog, namenjenih izobraževanju za doseganje gospodarskih ciljev (usposabljanje delovne sile in brezposelnih), in to na račun opuščanja projektov, ki so naravnani na razvijanje in udejanjanje specifičnosti sistema izobraževanja odraslih, na celovito udejanjanje nacionalnega programa izobraževanja odraslih in na teh podlagah temelječe projekte neprecenljive vrednosti za razvijanje kulture učenja v Sloveniji. Ti so navsezadnje edino zagotovilo, da se bo tudi Slovenija razvijala v družbo, ki temelji na znanju in učenju.

Zaposleni na Oddelku za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani nasprotujemo ukrepom ministra dr. Zvera, ki so v nasprotju s prizadevanji za razvoj andragoške stroke. ■

PREDOLG JEZIK

»Izobraževanje odraslih večina ljudi in še zlasti politiki, ki želijo povečati konkurenčnost Slovenije v tekmi z drugimi gospodarstvi in državami, vidi predvsem kot doseganje ekonomskih ciljev. To so tudi značilnosti, ki jih zadnja leta podpirajo v Uniji in ki so jasno izraženi v Lizbonski strategiji, naša vlada pa temu pokorno sledi. Meni, da so pritiski na andragoški center v zadnjem času prispevali k upadu raziskovalne dejavnosti te ustanove. Pritiski ministrstva so mnoge usposobljene raziskovalce namreč prisilili, da so odšli«.
Dr. SABINA JELENC KRAŠOVEC,
Filozofska fakulteta v Ljubljani

Kaj se dogaja v andragoškem centru?

»Sestava sveta centra ne bo spremenjena«

Ministrstvo za šolstvo je razmišljalo o spremembi sestave sveta Andragoškega centra Slovenije (ACS). Predstavnike univerz naj bi zamenjalo s predstavniki srednjega in višjega šolstva. To je zmotilo raziskovalce ter Oddelek za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani.

Po mnenju dr. Sabine Jelenc Krašovec z Oddelka za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani, ima ministrstvo za šolstvo prevelik vpliv na delo andragoškega centra. Poskus ministrstva, da bi spremenilo njegov statut, postane bolj razumljiv ob podatku, da sodi izobraževanje odraslih pod direktorat za srednje in višje šole ter izobraževanje odraslih, ki je pristojen predvsem za strokovno in poklicno izobraževanje in ima opravka predvsem s šolami in programi na tem področju. »Zmotno je mnenje, da gre pri izobraževanju odraslih predvsem za strokovno in poklicno izobraževanje, za pridobivanje strokovnih in poklicnih kvalifikacij. Če bi s tega področja v svet imenovali dva predstavnika namesto dveh predstavnikov univerz, bi se povečala možnost vplivanja ministrstva na delo andragoškega centra.

ACS je nastal po večletnem prizadevanju strokovnjakov za izobraževanje odraslih (zlasti s Filozofske fakultete in iz Andragoškega društva Slovenije) z namenom, da to področje vzgoje in izobraževanja reši iz krize, v katero ga je potisnila šolska politika v začetku osemdesetih let. »Šlo je za znano 'filozofijo' usmerjenega izobraževanja, ki je bila naravnana k uniformiranju vzgoje in izobraževanja. Izobraževanje odraslih je taka politika silila v 'poslanje', kar je za to področje pogubno, in ena od posledic takšne usmerjenosti je bila močan upad vpisa odraslih – statistični podatki so pokazali, da se je v nekaj letih zmanjšal za 53 odstotkov.«

Po besedah Sabine Jelenc Krašovec je ACS najpomembnejša in osrednja ustanova za razvoj izobraževanja odraslih v Sloveniji in zanj

je razvijanje možnosti neformalnega izobraževanja prav tako pomembno kot razvijanje formalnega izobraževanja; ne sme zadovoljevati zgolj potreb po zviševanju strokovne in poklicne formalne izobrazbe, temveč vse potrebe odraslih. V Sloveniji imamo namreč za srednješolsko in višješolsko izobraževanje in za splošno izobraževanje odraslih druge pristojnejše ustanove – Center za poklicno izobraževanje in Zavod za šolstvo. Nova sestava sveta ACS bi posredno pomenila, da se spet ruši razmerje med obema področjema izobraževanja odraslih

(formalnim in neformalnim).

Kot pravi naša sogovornica, večina ljudi, zlasti politiki, ki želijo povečati konkurenčnost Slovenije v tekmi z drugimi gospodarstvi in državami, vidi izobraževanje odraslih predvsem kot doseganje ekonomskih ciljev. »To so tudi značilnosti, ki jih zadnja leta podpirajo v Evropski uniji in ki so jasno izražene v Lizbonski strategiji, naša vlada pa temu pokorno sledi.« Meni, da so pritiski na ACS v zadnjem času prispevali k upadu raziskovalne dejavnosti te ustanove. »Pritiski ministrstva so mnoge usposobljene raziskovalce prisilili, da so odšli.«

V. d. direktorice andragoškega centra dr. Slavica Černoša je za *Delo* povedala, da za zdaj nima informacije, da bi res prišlo do spremembe sveta centra. Ne verjame, da bi drugačna sestava bistveno vplivala na zmanjšanje raziskovalnega dela, saj je to odvisno od prijav na javne razpise, kar pomeni, da je taka dejavnost pretežno na trgu in odvisna od dobrih priprav in uspešnih prijav. Zakaj se je ministrstvo odločilo, da spremeni svet ACS, in zakaj naj bi predstavnike univerz zamenjali predstavniki srednjega in višjega šolstva? Svet ACS je organ upravljanja andragoškega centra, ki ga sestavljajo trije predstavniki delavcev ACS, trije predstavniki ustanovitelja, en predstavnik javne mreže organizacij za izobraževanje odraslih, en predstavnik Univerze v Ljubljani in en predstavnik Univerze v Mariboru. Zadnji trije predstavljajo uporabnike ali zainteresirano javnost.

Spremembe, ki so ministrstvo spodbudile k razmisleku o preoblikovanju sveta, so glavni poudarki iz resolucije o nacionalnem programu za izobraževanje odraslih: splošno izobraževanje in učenje, izobraževanje za dvig izobrazbene ravni in

za usposabljanje za potrebe trga dela (iz proračuna je letos za to dejavnost namenjenih dobrih 53 milijonov evrov). K razmisleku ga je vodila tudi Lizbonska strategija, zlasti del, ki se nanaša na vzgojo in izobraževanje (izboljšanje izobraževanja in usposabljanja učiteljev in izobraževalcev, vsakomur zagotoviti dostop do informacijsko-komunikacijske tehnologije, povečanje vpisa v naravoslovne in tehnične programe, odprto učno okolje, zavzemanje za aktivno državljanstvo, razvijanje podjetniškega duha, izboljšanje učenja tujih jezikov itd.).

Iz odgovora Mihaele Praprotnik, odgovorne za stike z javnostjo na šolskem ministrstvu, je razvidno, da ACS od leta 2005 večinsko financirata ministrstvo za šolstvo in ministrstvo za delo (tretjinsko), medtem ko ministrstvo za visoko šolstvo (ACS je bil prej pod njegovim okriljem) ni več med financerji tega javnega zavoda. Glede na navedene spremembe in na dejstvo, da andragoški center vendarle opravlja naloge v formalnem in neformalnem učenju odraslih, zlasti v njihovem douniverzitetnem izobraževanju (ACS je bil ustanovljen na podlagi 28. člena Zofvi, kar pomeni, da so uporabniki predvsem izvajalci formalnega izobraževanja na osnovnošolski, srednješolski in višješolski ravni ter drugi izvajalci neformalnega izobraževanja odraslih), so na ministrstvu razmišljali o tem, da bi v svetu sedeli predstavniki srednjih in višjih šol in ne več predstavniki univerz.

Mnenje ministrstva je, da bi sprememba sveta centra pozitivno vplivala na razvoj andragoške stroke, saj so prav uporabniki tisti, ki vedo, kaj natančno potrebujejo. A to je po navedbah v odgovoru Praprotnikove zdaj brezpredmetno, saj spremembe sveta niso več predvidene.

ALEŠ ČAKŠ

Slavica Černoša: Nova organizacija po novem statutu ACS med drugim predvideva raziskovalno in razvojno, izobraževalno in svetovalno ter promocijsko in informacijsko središče, kar naj bi pozitivno vplivalo na raziskovalno in razvojno dejavnost centra. Njegove letošnje prednostne naloge so tudi izdelava analize uresničevanja Resolucije o nacionalnem programu za izobraževanje odraslih do leta 2010 za obdobje dveh let (2005 in 2006), strokovnih podlag za Akcijski načrt uresničevanja učenja odraslih, izdelava programa za usposabljanje za interkulturne kompetence ter priprava koncepta za učenje in izobraževanje starejših odraslih.

Evropska nagrada Sloveniji

BRUSELJ – V bruseljskem hotelu Chatelain je odbor regij EU prvič podelil nagrade evropskim regionalnim prvakom. S priznanji nagraduje revija *Regional Review* (njen sedež je v Bruslju) najboljše pobude in uspešne regionalne projekte po vsej Evropi. Med nagrajenci je tudi Projektno učenje za mlajše odrasle – PUM, ki ga služba slovenske vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko namenja mladim (do 26 let), z nedokončano šolo in iz etničnih manjšin. Slovenija je priznanje dobila v kategoriji za socialno politiko, sicer pa

izbrani projekti iz številnih članic EU sodijo na področja obveščanja, kulture, zaposlovanja, energije, okolja, inovacij, pomorstva, prometa in politike enakih možnosti.

Nagrado je v imenu omenjene vladne službe sprejela Natalija Žalec, avtorica projekta PUM. Program izobraževalne pomoči mlajšim odraslim, ki nimajo dokončane šole in so brez zaposlitve, je med udeleženci prireditve v Bruslju povzročil veliko zanimanje in odobravnje. **M. M.**

Delo, 19. novembra

»Sestava sveta centra ne bo spremenjena«

Na vprašanje »Kaj se dogaja v Andragoškem centru?« je Aleš Čakš svoj prispevek z zgoraj navedenim naslovom (objavljen je bil v Delovi rubriki »Globus znanja«, str. 12) končal z mnenjem Mihaele Praprotnik, odgovorne osebe Ministrstva za šolstvo in šport (MŠŠ) za stike z javnostjo, da se sestava Sveta ne bo spremenila in da je »zadeva zdaj brezpredmetna«. Ker pri zadevi ni šlo le za sestavo Sveta, temveč tudi in predvsem za zdajšnjo organiziranost in delovanje Andragoškega centra Slovenije (ACS), glede tega pa je v članku nekaj značilnih spornih navedb tako zastopnice MŠŠ kot tudi v.d. direktorice Andragoškega centra, se oglašam vnovič. Bralcem je treba o zadevi dati pravo informacijo. Vztrajam pri tem, da je pismo Oddelka za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete opozorilo na resne probleme, ki jih ne kaže kar tako pomesti pod preprogo.

Jedro pojasnila predstavnice MŠŠ izhaja iz podatka, da je bil ACS ustanovljen na podlagi 28. člena zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Zofvi). Ta podatek je napačen. ACS je bil ustanovljen z odlokom iz l. 1991, Zofvi pa je bil sprejet l. 1996. Resnica je ravno nasprotna: pred sprejetjem Zofvi je ACS deloval kot avtonomna razvojna in raziskovalna ustanova za pospeševanje vsega izobraževanja odraslih (formalnega, neformalnega, priložnostnega, šolskega in zunajšolskega), poudarek pri njegovem delovanju pa je bil na razvijanju kulture učenja in izobraževanja odraslih v Sloveniji. Takšno usmeritev je v celoti omogočal navedeni odlok. S projektom prenove vzgoje in izobraževanja, ki jo je tedaj vodil minister dr. Slavko Gaber, je MŠŠ potrebovalo »razvojno in svetovalno ustanovo za področje vzgoje in izobraževanja odraslih« in je to določilo v 28. in 29. členu tedaj sprejetega Zofvi. S tem je bilo delovanje ACS, še zlasti njegova avtonomna raziskovalna dejavnost, bistveno okrnjeno, v programu ACS pa so dobile prednost (in posledično finančno podporo) operativne in »družbeno potrebne« naloge v skladu z l. 1995 zasnovano »kuriularno prenovo«, vzgoje in izobraževanja. Delovanje ACS se je moralo podrediti predvsem šolski logiki in potrebam MŠŠ. Ko danes MŠŠ govori o razvoju andragoške stroke, gleda na ta razvoj le s svojega ožjega zornega kota, ki se dobro zrcili v besedah zastopnice MŠŠ, da so uporabniki ACS »predvsem izvajalci formalnega izobraževanja na osnovnošolski, srednješolski in višješolski ravni«. MŠŠ – od nekdanj, še posebno pa od začetka »kuriularne prenove« dalje, seveda tudi zdaj – noče slišati, da so za ta področja, tudi za šolske programe izobraževanja odraslih, bolj pristojni in kompetentni Zavod RS za šolstvo (ZŠ) in Center RS za poklicno izobraževanje (CPI), ki seveda pri temeljnih strokovnih vprašanjih lahko sodelujejo z ACS, ni pa smotno, da opravlja naloge s šolskega področja (ki zadevajo programe, izvajalce in uporabnike) ACS namesto njih in da zaradi njih opušča svoje temeljno poslanstvo – razvoj andragogike in izobraževanja odraslih v vsej njegovi raznovrstnosti.

Ni nobena skrivnost, da je v.d. direktorice ACS na ta položaj postavilo MŠŠ, da bi ustrezno – po že-

ljah njegove politike, potreb in prioritet – reorganizirala ACS. To se zrcali v zdajšnjem programu in v tem, da je bilo treba spremeniti temeljne akte ACS (statut, sistemizacija). V.d. direktorice resda ni v celoti uspelo uveljaviti vsega, kar je želelo MŠŠ, seveda pa so v ACS zdaj bistveno poslabšane možnosti za razvoj avtonomnega in uspešnega raziskovalnega dela, kot so bile v prvem obdobju delovanja ACS. V.d. direktorice sicer pojasnjuje, da je raziskovalna dejavnost »pretežno na trgu in odvisna od dobrih priprav in uspešnih prijavi«, vendar ne pove, da so možnosti ACS na zelo konkurenčnem trgu znanstveno-raziskovalnega dela že nekaj časa – odkar je ustanova začela spreminjati prioritete v svojem programu in so jo začeli zapuščati raziskovalci z ustreznimi referencami – domala nične. Kako naj prijavi raziskovalni projekt strokovnjak, ki niti po internem aktu o sistemizaciji nima raziskovalnega naziva, da ne govorimo o tem, kakšne dokaze o svoji raziskovalni kompetentnosti (doktorat, uspešno opravljeni raziskovalni projekti, objave znanstvenih člankov v priznanih revijah itn.) mora predložiti ob vsakem razpisu za raziskovalne naloge! Tako lahko strokovnjaki ACS dobijo predvsem tiste raziskave (praviloma aplikativne in po potrebah ministrstev), ki jih financirata MŠŠ ter Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

Članek novinarja A. Čakša se optimistično konča z uvodom navedeno ugotovitvijo predstavnice MŠŠ. To pa seveda ne pomeni, da smo lahko glede nadaljnega poteka reorganizacije ACS optimistični. Nasprotno, problem še naprej obstaja, na kar sem skušala pokazati z mojimi dodatnimi pojasnili. Še hujška grožnja, kot bi bila sprememba sestave Sveta, grozi ACS iz še zmeraj mogoče »rešitve«, kakršno je že napovedal, potem pa umaknil, a bržkone še ne opustil minister dr. Milan Zver, to pa je, da bi bilo smotno povezati vse tri razvojne in svetovalne ustanove za vzgojo in izobraževanje (ZŠ, CPI, ACS in bržkone še druge) v eno ustanovo. S tem pa bi bila seveda avtonomnost ACS dokončno pokopana.

Upajmo, da minister vendarle ne bo naredil še te napake! ❗

dr. SABINA JELENC KRAŠOVEC,
Filozofska fakulteta v Ljubljani

Na kratko
Delo, 13.12.2007

Program Pum je šampion evropskih regij

Murska Sobota – Odbor regij pri EU je podelil prvo nagrado in naziv šampiona Programu Pum - Projektno vodenje za mlajše odrasle, ki se od leta 2000 izvaja v Sloveniji. Program Pum je prejel nagrado kot primer dobre prakse izvajanja socialne politike v regijah EU. Izvajajo ga Andragoški zavod - Ljudska univerza Maribor, Javni zavod MOCISS Slovenj Gradec, Izobraževalni zavod Memory Koper, Ljudske univerze v Ajdovščini, Murski Soboti in Radovljici, TIN Ljubljana in Skala - Pum Celje, Selizijanski zavod. Nagrado je na podelitvi v Bruslju prevzela predstavnica Andragoškega centra Slovenije Natalija Žalec, soavtorica programa in voditeljica usposabljanja mentorjev v programu PUM. **I. G.**

Delo, 19. novembra »Sestava sveta centra ne bo spremenjena«

Dejstva o centru, kot odgovor na pismo dr. Sabine Jelenc Krašovec, objavljeno v tej rubriki pod gornjim naslovom 8. 12. 2007. V izogib »pometa-nja pod preprogo« in mojega vršenja dolžnosti direktorice navajam dejstva po kronološkem redu in brez ocen in interpretacij, le-te si naj bralci ustvarijo sami. Predvsem pa v dobro institucije in področja, s katerim se le-ta ukvarja, ne nameravam polemizirati v prihodnje, še manj pa za nazaj, kajti tega preprosto ni mogoče obdelati v pi-smih bralcev.

1. Andragoški center Slovenije (ACS) je v bilanci za l. 2005 izkazal izgubo v višini 14,6% od vseh načrtovanih prihodkov centra.
2. Direktorica centra odstopi junija 2006.
3. Objavljen je razpis za direktorja centra, vendar ni ustrezne prijave.
4. Ustanovitelj (Vlada RS) imenuje vršilko dolžnosti z nalogo sanacije in urejanja poslovanja centra za čas enega leta.
5. V oktobru 2006 sledi inšpekcijski pregled finančnega poslovanja.
6. Sanacija izgube in ustrezno urejanje finančnega poslovanja tudi na temelju ugotovitev inšpek-torja.
7. Izdelava organizacijske in kadrovske analize ACS.
8. Priprava letnega delovnega in finančnega načrta za l. 2006.
9. Izdelava elaborata o vlogi in poslanstvu ACS.
10. Obisk ministra dr. Milana Zvera na ACS (de-cembra) in njegovo zagotovilo, da ta vlada ne bo spreminjala statusa tega centra.
11. Priprava vsebinskega letnega in finančnega načrta za l. 2007 in poročila za l. 2006.
12. Zunanji revizijski pregled poslovanja in ocena tveganja.
13. Zunanji inšpekcijski pregledi tudi mednaro-dnih projektov (trije).
14. Aprila 2007 potrditev novega statuta ACS (zadnji veljavni iz l. 1992).
15. Ponovni razpis za direktorja ACS in ni ustre-znih prijav.
16. Podaljša se mandat vršilki dolžnosti direkto-ricice še za eno leto.
17. Julija 2007 priprava in potrditev Pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest ACS (zadnji veljavni iz l. 1992).

18. Do konca l. 2007 postopno uvajanje nove or-ganizacije, kjer so oblikujejo tri središča: razisko-valno in razvojno središče, izobraževalno in sve-tovalno središče, promocijsko in informacijsko središče.

19. Posodobljeni drugi interni akti ACS.

20. Priprava finančnega in vsebinskega načrta za l. 2008 in poročila za l. 2007.

In to so vsa dejstva o politiki MŠŠ in vršilke dolžnosti direktorice ACS v tem kratkem času.

Dodati je treba le še to, da je bil ACS ustanovljen l. 1991 po zaslugi strokovnjakov, med katerimi ima dr. Zoran Jelenc, ki je bil tudi prvi direktor centra do l. 1996, zagotovo največ zaslug, vendar je ta center bil ustanovljen »zaradi opravljanja strokovnih nalog za potrebe izobraževanja odraslih v RS« (1. člen odloka, 1991), ter s ciljem, »da s svo-jo celotno dejavnostjo pospešuje izobraževanje odraslih ter ustvarja temeljne strokovne podlage za njegov sistemsko urejanje« (2. člen odloka). In nikoli ni bil samo raziskovalni inštitut oz. za-vod, zato sistemizacija po raziskovalnih nazivih ni možna, ostaja pa še vedno kot vzporedna na-zivna členitev ob obstoječih delovnih mestih. V tem času ACS ni zapustil noben raziskovalec.

V 15 letih je naravni razvoj v družbi in stroki pri-nesel mnogokatero spremembo, saj se je od l. 1992, ko je bila sprejeta večina še do nedavnega veljavnih notranjih aktov ACS, med drugim spre-menilo: 1) odlok o ustanovitvi ACS (1999); 2) ce-lotna zakonodaja na področju vzgoje in izobra-ževanja (1996), vključno z zakonom o izobraže-vanju odraslih, ki se sploh pojavi prvič; 3) zakon o raziskovalni in razvojni dejavnosti, zakon o de-lovnih razmerjih (2002); 4) resolucija o nacio-nalnem programu o izobraževanju odraslih do l. 2010 (2004); 5) članstvo v EU (2004) in odgovor-nost Slovenije za uresničevanje lizbonske strate-gije.

Raziskovanje je še vedno ena od prioritarnih de-javnosti tega centra, le da so se pogoji za pridobi-tev raziskovalnih projektov spremenili.

Upam, da se bo ta center med drugim tudi uspešno potegoval na razpisih za raziskovalne pro-jekte in bo morebiti združil moči z raziskovalci iz Oddelka za pedagogiko in andragogiko FF Lju-bljana ali pa jim uspešno konkuriral. To je načrt in k temu se usmerja ta center, drugih in drugač-nih načrtov in politik trenutno ni. Ta dejstva so preverljiva in za to prevzemam vso odgovornost, z drugačnimi politikami nisem seznanjena, zato jih prepuščam drugim. ■

dr. SLAVICA ČERNOŠA, v.d. direktorice ACS

Slovenski program najboljši v EU

Program Projektno učenje za mlajše odrasle je prejel najvišje priznanje zmagovalca evropskih regij v kategoriji programov socialne politike

ZORA KUŽET

Z utemeljitvijo, da je "uspešen zaradi izvornih prijemov, ki temeljijo na upoštevanju dejanskih interesov in zmožnosti udeležencev", je odbor regij v sodelovanju z revijo The Parliament Regional Review Shortlist Brochure v Bruslju slovenski program Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM) ocenil kot najboljšega med programi socialne politike v evropskih skupnostih (European Regional Champions Awards 2007). Priznanja so letos podelili prvič, da bi predstavili najboljše zamisli, inovacije in primere dobre prakse socialne politike v državah EU.

PUM je javno veljavni program neformalnega izobraževanja in je namenjen mladim med 15. in 25. letom, ki so iz različnih razlogov opustili šolanje in so tako brez kakršnekoli izobrazbe, so doma in ne vedo, kaj bi počeli, na trgu dela pa zaradi pomanjkljivih izkušenj spadajo med težje zaposeljive. Kot pojasnjuje Melita Cimerman, direktorica Ljudske univerze - Andragoškega zavoda v Mariboru, je v EU vsako leto okoli sedem milijonov mladih, tako imenovanih osipnikov, ki niso končali nobenega šolanja in nimajo zaposlitve.

V Mariboru program izvaja Ljudska univerza - Andragoški zavod, kjer mladim, tako pojasnjuje Cimermanova, ponujajo aktivno in kakovostno preživljanje časa, pomagajo pridobiti izkušnje in znanja, da so pri nadaljevanju izobraževanja lahko uspešnejši. Delo je projektno, vodijo ga mentorji, mladi pa si lahko sami izbirajo projekte, na primer film, časopis, razstave, gledališke igre in podobno. "V pro-

gramu je približno 20 mladih, vanj so vključeni vse leto. Zanimanje za PUM je veliko, uspeh z njim pa velik," pravi Cimermanova. Kar 70 odstotkov "osipnikov" se po vključitvi v PUM odloči za nadaljevanje šolanja ali za zaposlitev. Po prepričanju Cimermanove bi država morala za takšne programe zagotoviti še več denarja.

Po podatkih Zavoda RS za zaposlovanje je bilo v šolskem letu 2006/2007 v tovrstno formalno izobraževanje vključenih 3686 ljudi. Letos si jih je že 186 pridobilo neformalne poklicne kvalifikacije. Zavod za zaposlovanje je v letošnjem šolskem letu že pričel vključevanje v programe, vanje so, kot pojasnjuje Tanja Podobnik Zec iz zavodove službe za stike z javnostmi, napotili 40 brezposelnih. V vsem šolskem letu naj bi jih bilo 200. V šolskem letu 2007/2008 pa formalno izobraževanje obiskuje na novo 1327 oseb. Izobraževanje iz preteklih let nadaljujejo tudi vsi, ki so vključeni v visoke in univerzitetne programe.

Projektno učenje mladih Evropsko priznanje za radovljiški PUM

V petih letih že več kot tisoč mladih – V Sloveniji deluje osem PUM, potrebovali bi jih 14

RADOVLJICA – Program PUM (projektno učenje za mlajše odrasle) je pred kratkim pridobil priznanje odbora regij EU kot najuspešnejši program socialne politike v EU. Priznanje so skupaj z dosežki projekta včeraj predstavili na novinarski konferenci v Radovljici. PUM mlajšim odraslim (starim od 15 do 25 let), ki so izpadli iz sistema, ponuja možnosti, da se vanj ponovno vključijo, je izpostavila dr. Slavica Černoša, v. d. direktorice andrugoškega centra, kjer so projekt zasnovali. Alenka Šverc, državna sekretarka z ministrstva za šolstvo, je dodala, da program ponuja inventivne pristope za dvig socialne vključenosti mladih.

PONOSNO PREDSTAVILI PROJEKT – Natalija Žalec (levo), soavtorica nagradnega programa, in Alenka Šverc, državna sekretarka z ministrstva za šolstvo in šport.

Od leta 2002, ko so s programom PUM začeli, je bilo vanj vključenih več tisoč mladih, je povedala Miša Horvath Derganc z zavoda za zaposlovanje. Rezultati kažejo, da se mladi po sodelovanju v programu večinoma vrnejo v šolske klopi; del se jih zaposli. Po besedah Natalije Žalec, soavtorice programa, se mladi pri vstopanju v odraslost srečujejo z različnimi težavami, zato je program zasnovan na učenju iz življenja.

Za izvajanje brezplačnega programa je bilo v lanskem šolskem letu za osem delujočih skupin skupaj namenjenih dober milijon evrov (šolsko ministrstvo in ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve prispevata dve tretjini sredstev, ostalo občine), za štiri skupine so sredstva pridobili iz evropskih socialnih skladov.

Spremembe v poklicnem izobraževanju, ki bodo zaživele prihodnje šolsko leto, bo formalni

šolski sistem poskušal nadgraditi z neformalnimi oblikami izobraževanja, je dejala Alenka Šverc, medtem ko je Horvath Derganceva dodala, da bi moral PUM v prihodnje pridobiti formalno težo. Ugotavljajo še, da bi morali v Sloveniji poleg osmih aktivnih delovati vsaj še šest takšnih centrov.

Mojca Šolar Perko, mentorica radovljiškega PUM, je povedala, da so doslej pomagali 167 mladostnikom (več fantov) in izpostavila, da je cilj delovanja organizacije mlade vrniti v vsakdanje življenje – pot, po kateri cilj dosežejo, je drugačna ob vsakdanje.

V radovljiški PUM je vključen Kranjčan Tadej Balažič, ki je dejal, da se po dveh mesecih življenja v centru počuti dobro in da je spet pridobil veselje za šolo. Obveznosti za drugi letnik srednje šole opravlja z izpiti, saj je v šoli težko zdržal.

BLAŽ RAČIČ

Veliko priznanje za program projektnega učenja

Projektno učenje za mlajše odrasle je model dobre prakse med programi socialne politike v regijah Evropske unije

Program PUM, projektno učenje za mlajše odrasle, je dobil prvo priznanje med programi socialne politike v okviru Evropske skupnosti - Priznanja zmagovalcem evropskih regij 2007. Priznanja podeljuje Odbor regij z namenom, da bi proslavil najboljše zamisli, inovacije in primere dobre prakse socialne politike v regijah EU. Nagrajeni socialni programi in projekti so tako postavljeni za zgled vsem regijam. Priznanja so bila podeljena prvič. Na slovesnosti v Bruslju je priznanje prevzela soavtorica programa in voditeljica usposabljanja mentorjev v programu PUM Natalija Žalec.

Projektno učenje za mlajše odrasle - PUM je javno veljavni program neformalnega izobraževanja za odrasle. Namenjen je mlajšim brezposelnim odraslim v starosti od 15 do 25 let. Je eden od prvih razvojnih projektov, ki ga je razvil Andragoški center Slovenije.

Mladi se zdaj lahko vključijo v program PUM v Celju, Mariboru, Slovenj Gradcu, Murski Soboti, Radovljici, Ajdovščini, Kopru in Ljubljani.

Osnovni namen programa je, da mladim, ki so prekinili šolanje, ne da bi si pridobili poklic, pomaga pri preseganju socialne osamelosti in jih spodbudi k nadaljevanju in dokončanju šolanja oziroma pridobit-

vi izobrazbe ali poklica. Pri mladih, kjer v danem trenutku to ni mogoče, spodbuja pridobivanje zmožnosti in spretnosti, ki jim pomagajo pri iskanju zaposlitve in zaposlovanju. Ob pomoči mentorjev mladi velikokrat pričnejo reševati težave, ki so pripomogle k temu, da so opustili šolanje (težave v družini, vedenjske težave, socialni problemi). Temeljni cilji programa so osebna rast, splošno izobraževanje in oblikovanje poklicne, socialne in kulturne identitete.

Študija, ki je bila opravljena o učinkih programa PUM, je pokazala, da se je nekaj manj kot 70 odstotkov mladih v času pred vključitvijo v PUM počutilo tesnobno. Tem občutkom se pridružujejo globoki občutki nemoči, izgubljenosti in brezvrednosti, nimalokrat tudi brezizhodnosti. Dve tretjini udeležencev izpolni zastavljene cilje programa, ugotavlja študija: 40 odstotkov jih v enem letu ali pozneje nadaljuje šolanje, 24 odstotkov se jih zaposli za določen ali nedoločen čas. Približno 21 odstotkov je brezposelnih, za ostale pa se ne ve.

Če bi želeli, da bi bili programi PUM čimbolj enakomerno razporejeni po državi, bi morali imeti vsaj 14 izobraževalnih središč. Potrebovali bi jih še v Zasavju in Posavju, Beli krajini, zaradi slabih prometnih povezav še enega v Prekmurju, v Prlekiji, zanimanje pa izkazujejo tudi v Postojni in Velenju. (tv)

Projektno učenje za mlade (PUM)

Namesto z matematično nalogo spoprijemanje z življenjskim problemom

Skoraj 60-odstotna uspešnost projektnega učenja mladih – Merilo uspešnosti je kakovost končanega izdelka in ne ocena Načrti za novih šest centrov – Za osem centrov dober milijon evrov

»Vsakič, ko mi nekdo postavi vprašanje, kdo so pumovci, se mi zdi težko najti ustrezen odgovor. O nas med ljudmi krožijo različne predstave, prilepili so nam že veliko različnih etiket. Zgodba pa je toliko, kot je nas. Vsak ima svojo, eno in edinstveno,« piše članica ljubljanske skupine Projektnega učenja za mlade (PUM). Prva skupina se je pod vodstvom mentorjev zbrala pred desetimi leti na ljubljanskem zavodu za zaposlovanje in ponudila prve napotke mladim, ki si želijo prijaznejše prihodnosti. Danes je zanimanje za centre veliko večje in na ministrstvu za šolstvo že razmišljajo o odprtju dodatnih šestih centrov.

Projekt poteka deset mesecev, vanj pa se je mogoče vpisati tudi med šolskim letom. Rezultati projektnega učenja mladih so presenetljivi, saj se kar 60 odstotkov udeležencev vrne nazaj v redne šole in šolanje tudi uspešno končajo. Vodi jih Konfucijeva modrost, ki je zapisana tudi na spletni strani PUM: »Naša največja veličina ni v tem, da nikoli ne pademo, ampak v tem, da se vsakokrat, ko pademo, pobere.«

Projekt je razvil Andragoški center Slovenije (ACS), ki sodeluje z danskim sistemom produkcijskih šol – novim sistemom neformalnega izobraževanja. Nekatere srednje šole na Danskem imajo po tem sistemu različne programe, s katerimi mladi pridobivajo svoja znanja iz življenjskih situacij, to znanje pa poskušajo ovrednotiti v okviru šolskih standardov. Program je podoben evropskemu modelu šole druge priložnosti in se ravna po evropskih smernicah za zmanjševanje deleža »osipnikov«, da bi ta do leta 2010 padel pod deset odstotkov. V Ljubljani je bilo prvo leto v PUM vključenih 25 oseb, približno tretjina jih je v projektu ostala vse leto. Kljub temu so bili rezultati dela izjemni, saj jih je pet našlo zaposlitev, dva sta se vključila v osnovno šolo za odrasle, dva sta nadaljevala redno izobraževanje, 16 pa se jih je odločilo za izobraževanje v programih za odrasle na poklicnih ali srednjih šolah. Takšna oblika učenja je namenjena mlajšim odraslim med 15. in 26. letom, ki nimajo statusa dijača ali študenta, si niso pridobili izobrazbe in nimajo ustreznih zaposlitvenih izkušenj.

Za večjo motivacijo pri učenju

Program traja od septembra do julija – eno šolsko leto, od ponedeljka do petka, sedem ur na dan,

vanj pa se je mogoče vpisati tudi kadar koli med šolskim letom. Poteka v obliki interesnih dejavnosti na različnih področjih: produkcijskih, izbirnih in individualnih projektih in v delavnicah. Cilj vseh programov je povečati motivacijo za učenje, udeleženci pa naj bi se znova navadili na ustaljeni urnik učenja in dela. V programu se dela po metodi projektnega dela, njegova najpomembnejša značilnost pa je upoštevanje interesov in sposobnosti udeležencev, ki sodelujejo tudi pri načrtovanju dela. Udeleženci izberejo temo projekta, učne vire, metode in postopke, mentorji pa jim pri tem pomagajo. Eden od temeljnih pogojev za izvajanje programa je ustrezna mentorska skupina, sestavljena iz najmanj treh mentorjev, ki imajo ustrezno izobrazbo in licenco za mentorja PUM.

Novinci prvi dan druženja ne sedejo v šolske klopi, temveč vstopijo v prazen prostor. Sledi njihov prvi projekt: opremljanje prostora in iskanje alternative oblikovanja. Z delom spoznajo veliko različnih spretnosti, dejavnosti, pridobijo znanje in izkušnje. Projekt je simulacija življenjskih situacij – »learning by doing« (učenje skozi delo op. p.). Namesto da bi se spopadli z matematično nalogo v šolski knjigi, se spoprimejo z realnim življenjskim problemom. Na koncu pa spoznajo, da se učijo isto kot v šoli, le pristop je drugačen. Po letu dni jih večina, kar 60 odstotkov, odide nazaj v šole.

Delovne obveznosti so usmerjene k izdelavi konkretnega izdelka, kar zahteva pripravo jasnega projektnega načrta. Ni ocenjevanja, merilo uspešnosti je kakovost končanega izdelka, ki pogojuje tudi kakovost individualnih učnih dosežkov. V skupini je osem udeležencev, ki z mentorjevo pomočjo določijo skupni interes, na pri-

mer izdelavo časopisa. Mentorji naredijo le projektne načrt in določijo, kaj se je treba naučiti, udeleženci pa ga uresničijo. Pri pridobivanju mladih sodelujejo z zavodom za zaposlovanje, šolskimi svetovalnimi službami in s centri za socialno delo, a se na njihova vabila mladi večinoma ne odzivajo. Zato so nekateri ubrali tudi neformalne poti obveščanja, na primer medije, ki pritegnejo odzive staršev. Udeleženci pa še vedno najbolj zaupajo širjenju informacij od ust do ust.

PUM je brezplačen

PUM je za udeležence brezplačen. Financirata ga ministrstvo za šolstvo in Zavod RS za zaposlovanje z denarnimi nadomestili za tiste udeležence, ki so na zavodu prijavljeni kot brezposelni. Zavod krije za udeležence programov stroške javnega prevoza do kraja izvajanja programa glede na prisotnost udeleženca. Krije tudi stroške bivanja, vendar največ do 20 odstotkov minimalne plače mesečno, če je izvajanje programa od kraja bivanja oddaljeno več kot uro in pol vožnje v eno smer z javnim prevozom. Za stroške učnega gradiva in učnih pripomočkov tudi poskrbi zavod; po zahtevah programa, a največ do 20 odstotkov minimalne plače za posamezno šolsko leto. Po predpisih o štipendiranju lahko udeleženci dobijo tudi štipendije.

Za izvajanje brezplačnega programa je bil v lanskem šolskem letu za osem delujočih skupin namenjenih dober milijon evrov, od katerega sta dve tretjini sredstev prispevala ministrstvu za šolstvo in za delo, ostanek pa so plačale občine. Za štiri skupine so sredstva pridobili tudi iz evropskih socialnih skladov. Program že izvajajo Andragoški zavod v Mariboru, Center Mocis v Slovenj Gradcu, Izobraževalni center Memory v

Uporabniško ime: Geslo: [Prijava](#) | [Kupil bi dostop do arhiva](#) | Za pomoč nam pišite na arhiv@vecer.com

VEČER
arhiv
arhiv@vecer.com

Iskanje:

[Prosta delovna mesta](#) | [Osmrtnice](#) | [MB zibelka](#)

[Hitro iskanje](#)

[Koledar](#)

[Napredno iskanje](#)

[Pogosta vprašanja
in odgovori](#)

[Postal bi naročnik
Večera](#)

[Kupil bi dostop do
arhiva](#)

[Naročil bi si tiskan
spominski Večer](#)

- Datum: 19.12.2007**, avtor: **Tatjana Vrbnjak**, stran: **SLOVENIJA** (17), vir: **Večer**
Veliko priznanje za program projektnega učenja
 Projektno učenje za mlajše odrasle je model dobre prakse med programi socialne politike v regijah Evropske unije Program PUM, projektno učenje za mlajše odrasle, je dobil p...
- Datum: 7.11.2007**, avtor: **BRANKO ŽUNEC**, stran: **PREKMURJE, PRLEKIJA** (24), vir: **Večer**
Pomoč pri opismenjevanju ljudi črne celine
 V Murski Soboti so goste iz Bocvane seznanili s primeri dobrih praks na področju Projektnega učenja za odrasle Ljudska univerza (LU) v Murski Soboti je včeraj gostila delegacijo d...
- Datum: 18.10.2007**, avtor: **Gordana Possnig**, stran: **CELJSKO** (21), vir: **Večer**
Projekt Poki tudi na Ljudski univerzi Celje
 Ljudska univerza Celje sodeluje v letošnjem šolskem letu v nacionalnem projektu Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje (POKI), ki ga razvija Andragoški center Slovenije. ...
- Datum: 6.10.2007**, avtor: **Oglasna služba**, stran: **MALI OGLASI IN SPOROČILA** (35), vir: **Večer**
Halo Večer
 Vabljeni v srednješolske programe: * EKONOMSKI, PROMETNI, GOSTINSKI TEHNIK * **TURISTIČNI TEHNIK *NOVO!* * PREDŠOLSKA VZGOJA * PRODAJALEC, NATAKAR, KUHAR** Informacije, svetovanje...
- Datum: 4.10.2007**, avtor: **Oglasna služba**, stran: **MALI OGLASI IN SPOROČILA** (45), vir: **Večer**
Halo Večer
 Vabljeni v srednješolske programe: * EKONOMSKI, PROMETNI, GOSTINSKI TEHNIK * **TURISTIČNI TEHNIK *NOVO!* * PREDŠOLSKA VZGOJA * PRODAJALEC, NATAKAR, KUHAR** Informacije, svetovanje...
- Datum: 21.9.2007**, avtor: **Oglasna služba**, stran: **MALI OGLASI IN SPOROČILA** (28), vir: **Večer**
Halo Večer
KIRURŠKI CENTER ZDRAV SPLET Ambulanta za proktologijo in splošno kirurgijo Lackova c. 54, 2000 Maribor Odslej pri nas na voljo: ***Proktološke ambulantne in operativne storitve** ...
- Datum: 19.9.2007**, avtor: **Oglasna služba**, stran: **MALI OGLASI IN SPOROČILA** (37), vir: **Večer**
Halo Večer
KIRURŠKI CENTER ZDRAV SPLET Ambulanta za proktologijo in splošno kirurgijo Lackova c. 54, 2000 Maribor Odslej pri nas na voljo: ***Proktološke ambulantne in operativne storitve** ...
- Datum: 18.9.2007**, avtor: **Oglasna služba**, stran: **MALI OGLASI IN SPOROČILA** (45), vir: **Večer**
Halo Večer
VPIS V VIŠJO ŠOLO Povečajte si ugled in veljavo v poslovnem svetu z diplomo višje šole, opravljeno v samo dveh letih. Postanite **POSLOVNI SEKRETAR, KOMERCIALIST, RAČUNOVODJA** ali **INŽENIR** ...
- Datum: 14.9.2007**, avtor: **Oglasna služba**, stran: **MALI OGLASI IN SPOROČILA** (28), vir: **Večer**
Halo Večer
VPIS V VIŠJO ŠOLO Povečajte si ugled in veljavo v poslovnem svetu, z diplomo višje šole v samo dveh letih. Postanite **POSLOVNI SEKRETAR, KOMERCIALIST, RAČUNOVODJA** ali **INŽENIR INFORMATIKE**. ...
- Datum: 28.8.2007**, avtor: **BRANKO ŽUNEC**, stran: **PREKMURJE, PRLEKIJA** (24), vir: **Večer**
Izobražuje se več kot deset tisoč Pomurcev
 Ljudska univerza v Murski Soboti je pripravljena na novo sezono izobraževanja odraslih in mladine v Pomurju Na Ljudski univerzi (LU) v Murski Soboti, ki ima že polstoletno tradic...
- Datum: 26.7.2007**, avtor: **Slavica Pičerkó Peklár**, stran: **PODRAVJE** (25), vir: **Večer**
Uspešni pri bogatitvi znanja odraslih
 Na Ljudski univerzi Ptuj je v spomladanskem roku poklicno maturo opravljalo 43 maturantov predšolske vzgoje in ekonomskih tehnikov, kar 98, 2 odstotka prijavljenih sta matur...
- Datum: 12.4.2007**, avtor: **NATAŠA GIDER**, stran: **PREKMURJE, PRLEKIJA** (24), vir: **Večer**
Punčke iz cunji za pomoč otrokom
 Članice Študijskega krožka Tišina so se vključile v Unicefovo akcijo zbiranja denarja za cepljenje otrok Članice Študijskega krožka Tišina domišljija doslej ni pustila na cedilu, saj si že dv...
- Datum: 7.3.2007**, avtor: **Jasna Snežič**, stran: **ZNANJE** (15), vir: **Večer**
Priznanja za izobraževanje odraslih
 Andragoški center Slovenije je včeraj podelil priznanja posameznikom in ustanovam za izjemno prizadevanje pri razvijanju kakovosti v izobraževanju odraslih za leto 2007. Med ustanovami ...

[Cenik storitev Vecer.com](#) | [Splošna določila uporabe](#) | [Pogoji uporabe Večerovega arhiva](#)

2011 © Avtorsko in sorodne pravice na gradivo ima družba ČZP Večer d.d. Vse pravice so pridržane.

